

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ภูชิสส์ เต็มพร้อม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ภูชิสส์ เต็มพร้อม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567

PUBLIC POLICY MANAGEMENT USING PUBLIC PARTICIPATION IN SATHING PHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHING PHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

PHUCHIT TEMPROM

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIS UNIVERSITY
2024

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา**
ชื่อนักศึกษา	:	**ภูชิสส์ เต็มพร้อม**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	2567
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ เผือกคง)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....

(ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา)

กรรมการ .....

(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.)

กรรมการ .....

(ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	Public Policy Management With Public Participation in Sathngphra Subdistrict Municipality, Sathingphra Districtl, Songkhla Province
Student's Name	:	Phuchit Temprom
Degree Sought	:	Master of Political Science
Anno Domini	:	2024
Advisor	:	Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences .....
(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri, Asst. Prof.)

Thematic Committee :
Chairman .....
(Assoc. Prof. Dr. Chaiwat Phuakkhong)

Member (Advisor) .....
(Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha)

Member .....
(Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.)

Member .....
(Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon)

Member .....
(Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา**

ชื่อนักศึกษา : **ภูชิสส์ เต็มพร้อม**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

ปีพุทธศักราช : **2567**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha**

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน วิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1.การมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.66) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.55) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.62) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผ่านรูปแบบที่เรียกว่า GOD Model 3 ด้านดังนี้ G หมายถึง Goal (การร่วมกันกำหนดเป้าหมาย) , O หมายถึง Organization (การร่วมกันดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามแผนที่ได้กำหนดไว้เป้าหมาย), D หมายถึง Development หมายถึง (ร่วมสรุปผลการพัฒนา และประเมินผลงานที่ได้รับจากการพัฒนาร่วมกัน)

คำสำคัญ : การบริหารนโยบายสาธารณะ, นโยบายสาธารณะ, การมีส่วนร่วม

ABSTRACT

Thematic Topic : **Public policy management with public participation in Sathing Phra Subdistrict Municipality**
Student's Name : **Phuchit Temprom**
Degree Sought : **Master of Political Science**
Anno Domini : **2024**
Advisor : **Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha**

The objectives of this research are: 1) to study Public policy management with public participation in Sathing Phra Sub district Municipality; Sathing Phra District, Songkhla Province 2) to study the guideline of Public policy management with public participation in Sathing Phra Sub district Municipality, Sathing Phra District, Songkhla Province Use a combination of research methodologies. Quantitative research methods collect data from citizens. Voters in Sathing Phra parish A sample of 338 people was used, and the statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation. Qualitative research collected data using structured in-depth interviews with key informants. Number of 5 people

The results showed that

1. Participatory public policy management in all four areas is at a large level. When looking at each aspect in descending order of average, it was found that the participation in decision-making ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.66) It has the highest average, followed by the contribution to receiving benefits ($\overline{X}$ = 4.17, (S.D. = 0.55) but Participation in monitoring and evaluation ($\overline{X}$ = 3.99, (S.D. = 0.62) It has the lowest average.

2. Guidelines for public policy management with public participation in Sathing Phra sub-district municipalities, Sathing Phra District, Songkhla Province through a model called GOD Model in 3 aspects as follows: G means Goal (Goal Combination), O Refers to Organization (systematic joint operation according to the plan that has set goals), D Development means (jointly summarize the results of development and evaluate the results obtained from joint development).

Keywords: Public Policy Administration, Public Policy, Participation

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษา ตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ เผือกคง ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัวและญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา คุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณ พระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วย เทอญ

ภูชิสส์ เต็มพร้อม

สารบัญเรื่อง

หน้า

บทคัดย่อ (ภาษาไทย)..... จ

บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ..... ช

สารบัญเรื่อง..... ซ

สารบัญภาพ..... ฌ

สารบัญตาราง..... ญ

บทที่ 1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามการวิจัย..... 2

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย..... 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 3

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 5

2.1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น..... 5

2.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน..... 12

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ..... 23

2.4 บริบทพื้นที่การศึกษา : เทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา..... 43

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 46

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 49

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 50

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 51

3.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง..... 51

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 52

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 53

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	54
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	55
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	**56**
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล	57
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	60
4.3 ตอนที่ 3 สัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	65
4.4 ตอนที่ 4 องค์ความรู้จากการวิจัย	69
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**71**
5.1 สรุปผลการวิจัย	72
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	74
5.3 ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	**94**
บุคลานุกรม	**100**
ภาคผนวก	**102**
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	103
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	105
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	109
ภาคผนวก ง หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	111
ภาคผนวก จ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	117
ภาคผนวก ฉ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	
ภาคผนวก ซ รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	140
ประวัติผู้วิจัย	144

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	แสดงวงจรนโยบายสาธารณะ.....	28
ภาพที่ 2.2	แสดงการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	31
ภาพที่ 2.3	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง	52
ตารางที่ 3.2	แสดงการจัดกลุ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	52
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	57
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	57
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	58
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	59
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน	60
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	61
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และและระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	62
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ .	63
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	64

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริการส่วนตำบล และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมาย และกำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้จัดสรรเงินอุดหนุนและเงินจากการจัดสรรภาษีและอากร เพื่อให้การดำเนินการด้านบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนจากรัฐแบ่งออกได้เป็น 4 ด้านหลัก คือ ด้านการจัดบริการสาธารณะที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน ทางระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ และการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น การบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริการสาธารณะสุขมูลฐาน การจัดการศึกษาท้องถิ่น และการบริการสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และรักษาความสงบ เช่น การป้องกันอุบัติภัยทางถนน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการจัดบริการห้องน้ำสาธารณะในท้องถิ่น และด้านสุดท้ายคือ ด้านการลงทุน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวและอาชีพ การพัฒนาป่าชุมชน และการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น

นโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น เป็นการกำหนดทิศทาง แนวทาง แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกที่จะทำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือตอบสนองต่อปัญหาของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยหน่วยงานราชการในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัดต่างมีหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานเพื่อเป็นการขับเคลื่อนนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดไปปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด เช่น โครงการประชารัฐ เป็นต้น โดยส่วนงานราชการระดับจังหวัดเป็นหน่วยงานติดตามขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ซึ่งมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละนโยบาย ซึ่งสอดคล้องแนวนโยบายของรัฐบาล แต่นโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ อย่างมาก จนทำให้หลาย ๆ นโยบายที่ดำเนินการไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับท้องถิ่น หรือในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิผลจนก่อให้เกิดประสิทธิภาพตามมา ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งเวลา กำลังคน ทรัพยากรที่ใช้และงบประมาณที่นำลงไปสนับสนุนโครงการต่าง ๆ การดำเนินนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นที่ขาดการมีส่วนร่วมจาก ภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแท้จริงจนทำให้นโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นหลายนโยบายถูกต่อต้านจากกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น หรือ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะโดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกประเด็น

นโยบายสาธารณะบางนโยบายไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลตามนโยบายดังกล่าว การศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนกับผลของนโยบายใน

การกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น ในการศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างไร นอกจากนี้ ยังช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทและนำไปประยุกต์ใช้เชิงปฏิบัติในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนกับผล ของนโยบายที่เกิดขึ้นในการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นต่อไป (เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี, 2566, หน้า 37-52)

เทศบาลตำบลสทิงพระ จังหวัดสงขลา ถือว่าเป็นเทศบาลขนาดเล็ก มีพื้นที่ครอบคลุมจำนวน 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ของตำบลจะทิ้งพระ แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขตการเลือกตั้ง มีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นวน 2,216 คน (ข้อมูลงานทะเบียนราษฎร์ เทศบาลตำบลสทิงพระ, ธันวาคม 2566) ซึ่งในปัจจุบันผู้บริหารเทศบาลตำบลสทิงพระ ได้ดำเนินการบริหารนโยบายสาธารณะในทุกมิติทั้งนโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน นโยบายด้านการศึกษา นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต นโยบายการเมือง การบริหาร ซึ่งเป็นนโยบายที่ได้มาจากรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งเป็นทั้งปัญหาและความต้องการของประชาชน ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาท้องถิ่นต้องประกอบด้วยประชาชนในพื้นที่ที่เป็นผู้ขับเคลื่อนดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ โดยมีหน่วยงานของภาครัฐมาช่วยสนับสนุนทั้งในเรื่องการสร้างองค์ความรู้ กำลังคน กำลังทรัพยากร และงบประมาณต่าง ๆ แต่นโยบายสาธารณะในระดับในเทศบาลตำบลสทิงพระ ส่วนใหญ่ก็ยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ อย่างมาก จนทำให้หลาย ๆ นโยบายที่ดำเนินการไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับเทศบาลตำบลสทิงพระ หรือในการพัฒนาเทศบาลตำบลสทิงพระ ให้มีประสิทธิผลจน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ตามมาก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งเวลา กำลังคน ทรัพยากรที่ใช้และงบประมาณที่ นำลงไปสนับสนุนโครงการต่าง ๆ การดำเนินนโยบายสาธารณะในเทศบาลตำบลสทิงพระ ที่ขาดการมีส่วนร่วมจาก ภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแท้จริงจนทำให้นโยบายสาธารณะในเทศบาลตำบลสทิงพระ หลายนโยบายถูกต่อต้านจากกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น หรือนโยบายสาธารณะบางนโยบายไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลตามนโยบาย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนโยบายสาธารณะเพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะ โดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกประเด็น

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับใด

1.2.2 การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1.3.2 เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1.4.1.1 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระที่อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน จำนวน 2,216 คน (ข้อมูลงานทะเบียนราษฎร์ เทศบาลตำบลสทิงพระ, ธันวาคม 2566)

1.4.1.2 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้นำการปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มข้าราชการท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้นำการปกครองส่วนท้องที่ และ กลุ่มประชาชน ในพื้นที่ รวม 5 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนโยบายสาธารณะ

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

เทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ 1 เมษายน 2566 – 1 เมษายน 2567

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การบริหาร หมายถึง การดำเนินนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ จังหวัดสงขลาให้มีประสิทธิภาพ

1.5.2 นโยบายสาธารณะ หมายถึง นโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1.5.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.5.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระเข้ามาร่วมระบุปัญหาและตัดสินใจ หาลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

1.5.5 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระเข้ามาร่วมในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

1.5.6 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระได้รับผลประโยชน์จากนโยบายสาธารณะทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ

1.5.7 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระเข้ามามีส่วนในการตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายสาธารณะว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

1.5.8 ประชาชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1.5.9 เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

1.5.10 อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ 1) 18-30 ปี, 2) 31-40 ปี, 3) 41-50 ปี, 4) 51-60 ปี , 5) 60 ปีขึ้นไป

1.5.11 ระดับการศึกษา หมายถึง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา, 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช., 4) ระดับอนุปริญญา/ปวส., 5) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

1.5.12 อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 อาชีพ คือ 1) เกษตร/รับจ้าง, 2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ, 4) แม่บ้าน/พ่อบ้าน, 5) อื่น ๆ

1.5.13 รายได้ หมายถึง หมายถึง รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท, 2) 10,001 - 15,000 บาท, 3) 15,001 – 20,000 บาท, 4) 20,001 บาทขึ้นไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1.6.2 ทำให้ทราบแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1.6.3 สามารถผลการวิจัยสามารถนำไปส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
2.2 แนวคิด ทฤษฎี การมีส่วนร่วมของประชาชน
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
2.4 บริบทพื้นที่การศึกษา : เทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.1 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ส่วนใหญ่แล้วให้ความหมายไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและอาจแตกต่างไปในรายละเอียด ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร, 2555, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากทั้งนี้เพราะประเทศหนึ่ง ๆ มีชุมชนมากมายรวมกัน มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ มีประชากรจำนวนมาก และแต่ละชุมชนก็มีปัญหาต่าง ๆ มากมายแตกต่างกัน ยากนักที่คนในท้องถิ่นอื่นจะเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถจัดการดูแลแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อ ประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและ บริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

จอห์น เจ. คลาร์ก (John J. Clark, 1957 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 255, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครอง ดังกล่าวนี้จัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮรีส จี. มอนตากู (Harris G. Montagu, 1984 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการ ปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น

มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการ ส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประชาชน ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2524, หน้า 15) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้ จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547, หน้า 4 – 5) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่องค์กรส่วนกลาง จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 2) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่ รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนเอง การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่ง ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนมีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วย วิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่ง ที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 , หน้า 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครอง ส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1) ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถ มีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็น การแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องที่ ย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3) เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น จึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้มีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4) เพื่อให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้ มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

2.1.3 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อกล่าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อเป็นการดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวคิดของการกระจายอำนาจ (Decentralization) ตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น จึงพอสรุปความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้

1) การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะถือว่าเป็นการให้ประชาชนรู้จักการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ในการเป็นพลเมือง เพื่อนำไปสู่การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

2) การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นหรือชุมชนได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมที่จะรู้ปัญหาได้ ดีกว่าคนนอกพื้นที่ ส่งผลให้การแก้ปัญหาเป็นไปโดยประสิทธิภาพ

3) การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพราะแต่เดิม รัฐบาลดำเนินกิจการเกี่ยวกับการปกครองหรือการบริการสาธารณะเอง เมื่อมอบอำนาจบางส่วนให้กับองค์กรอื่นแล้วภาระของรัฐบาลจึงลดลง แต่ทั้งนี้ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลด้วย

4) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างทางการเมือง เนื่องจากการ ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนดให้มีการเลือกตั้งคณะบุคคลเข้ามาบริหารงานในท้องถิ่นนั้น ดังนั้นจึงเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเข้ามาร่วมดำเนินการทางการเมืองการปกครองเพื่อสร้างนักการเมืองสู่การบริหารประเทศ ในอนาคต

5) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เมื่อประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว จะทำให้คนในท้องถิ่นนั้นตระหนักถึงคุณค่าและเกิดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาผลประโยชน์ของชุมชน นอกจากนั้นคนในชุมชนยังสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาเพราะรู้จักปัญหาได้ดีกว่า เข้ามาร่วมตรวจสอบเป็นการถ่วงดุลอำนาจ

หควณ ชูเพ็ญ (2556, หน้า 4) ได้กล่าวถึง เหตุผลและข้อสนับสนุนการกระจายอำนาจและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ 2 ด้าน ดังนี้

1. ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ

(1) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรบริการสาธารณะบางอย่างและช่วยตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดี เพราะองค์กรท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการของประชาชนได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง อีกทั้งยังมีการตรวจสอบจากประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิดกว่าการตรวจสอบจากรัฐบาลกลาง

(2) ช่วยให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเสียภาษีโดยสมัครใจมากขึ้น เพราะการกระจายอำนาจเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารทรัพยากรของท้องถิ่น ทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของและรับรู้ว่าภาษีของตนที่เสียไปถูกนำไป ใช้ทำอะไรบ้าง และส่งผลประโยชน์กลับมายังตนอย่างไร

(3) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี นอกจากนี้ยังทำให้ธุรกิจและประชาชนในท้องถิ่นเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดเก็บภาษีได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง เพราะมีข้อมูลและความใกล้ชิดกับธุรกิจและประชาชนในท้องถิ่นมากกว่า

2. ความสำคัญทางด้านการเมือง

(1) เป็นรากฐานในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองและการคลัง บริหารทรัพยากรของท้องถิ่น เช่น การเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารและปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารสามารถรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนได้ง่าย เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ช่วยให้รัฐบาลกลางสามารถทุ่มเทศักยภาพและเวลาในการแก้ปัญหาระดับชาติได้มากขึ้น

(2) เป็นรากฐานในการฝึกผู้นำทางการเมืองของประเทศ เนื่องจากวิธีการกระจายอำนาจการปกครองและการคลัง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจการเมืองและต้องการรับใช้สังคมสามารถฝึกฝนตนเองให้มีประสบการณ์ในระดับย่อย ๆ ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่นักการเมืองระดับชาติ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนผู้นำในระดับประเทศที่มีประสบการณ์อย่างแท้จริงได้

2.1.4 หน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองท้องถิ่น

หน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 ของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 อย่างครอบคลุม

หควณ ชูเพ็ญ (2556, หน้า 11 - 14) ได้วิเคราะห์หน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ภาระหน้าที่ดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการบริการ (Services) ประชาชนในท้องถิ่นให้มีคุณภาพชีวิตหรือความอยู่ดีกินดี แต่ก็เป็นการมอบภารกิจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นอย่างรวม ๆ อาจจะทำให้ท้องถิ่นแต่ละประเภทขาดแนวคิดที่จะพัฒนาตนเอง โดยมีความเห็นว่าภารกิจและหน้าที่ทางด้านเศรษฐกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังมีงานสำคัญสำหรับการพัฒนาโดยตรง และได้ให้ความเห็นเชิงเสนอแนะให้มีการเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายให้องค์กรปกครองท้องถิ่นแต่ละประเภทมีบทบาททางด้านเศรษฐกิจและด้านบริการให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะเสนอข้อเสนอแนะสรุปพอเป็นสังเขป ดังนี้

1. ด้านบริการสาธารณะทั่วไป ควรมีภารกิจที่ท้องถิ่นควรทำอย่างยิ่ง ซึ่งได้แก่การควบคุมอาคารและการก่อสร้าง มิใช่เพียงแต่ควบคุมการก่อสร้างตามพระราชบัญญัติเดิมเท่านั้น การควบคุมอาคารและการก่อสร้างนี้ควรเป็นบทบาททั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล นอกจากนี้ยังมีภารกิจที่ควรทำอีก 2 ภารกิจ คือ **ภารกิจแรก** ควรจัดให้มีที่จอดรถและมีการบำรุงรักษาที่จอดรถเป็นภารกิจเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลกับเทศบาลควรดำเนินการในเรื่องนี้ **ภารกิจที่สอง** ควรจัดให้มีสุสานและฌาปนสถานโดยเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการหรือบางกรณีอาจจะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการด้วย

2. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ภารกิจนี้เป็นภารกิจที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรทำอย่างยิ่ง ซึ่งมี 4 ภารกิจ คือ 1) ส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่น 3) การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และ 4) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3. ด้านเศรษฐกิจ เป็นภารกิจที่มิได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้แก่งานด้านควบคุมราคาสินค้า การกำกับบัญชีธุรกิจ การกำกับกิจการเชื้อเพลิง และการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบด้านควบคุมและแก้ไขสิ่งแวดล้อม

การจัดหาหรือการให้บริการกระแสไฟฟ้าเป็นภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาลเดิมเท่านั้น ดังนั้น เมื่อมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทควบคุมทั้งจังหวัด คือองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น จึงเป็นการสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบภารกิจนี้ ซึ่งจะมีข้อดีข้อหนึ่งก็คือช่วยให้เกิดการประหยัดต่อขนาดทางเศรษฐกิจ (Economy of scale) ในการดำเนินการด้วย

ส่วนภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำ ซึ่งมีความจำเป็นที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ภารกิจดังกล่าวนี้คือ การจัดให้มีบริการจัดหางาน การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ เช่น การจัดให้มีตลาด จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมธุรกิจต่าง ๆ

4. ด้านการควบคุมและแก้ไขสิ่งแวดล้อม ภารกิจนี้ควรเป็นหน้าที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ภารกิจพื้นฐานคือการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การคุ้มครองดูแลสิ่งแวดล้อม การจัดการและบำบัดน้ำเสีย และการรักษาระบบนิเวศรวมทั้งภูมิทัศน์ของท้องถิ่น และเนื่องจากภารกิจเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและต้องใช้เงินทุนมากในการแก้ไขปัญหาให้เป็นระบบ ดังนั้น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรร่วมกันจัดทำแผนให้มีการดำเนินการแบบรวมศูนย์

5. ด้านการเคหะและชุมชน แต่เดิมภารกิจด้านนี้ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาลและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 แต่มิได้ระบุให้ชัดเจนในเรื่ององค์กรรับผิดชอบ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะให้ปัญหาเรื่องนี้ได้รับการจัดลำดับความสำคัญโดยถือเป็นภารกิจที่ควรทำอย่างยิ่ง ซึ่งได้แก่ การจัดและพัฒนาแหล่งชุมและที่อยู่อาศัย การจัดให้มีน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค การจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น และองค์กรที่ควรเป็นผู้ดำเนินการคือเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ด้านการสาธารณสุข มีทั้งภารกิจที่ควรทำอย่างยิ่งและที่ควรจัดทำ โดยภารกิจที่ควรทำอย่างยิ่ง ได้แก่ การจัดให้บริการสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการควบคุม

และการป้องกันโรคติดต่อ ส่วนภารกิจที่ควรจัดทำ ได้แก่ ภารกิจแรกการจัดให้มีโรงฆ่าสัตว์และควบคุมการฆ่าสัตว์ โดยให้เป็นภารกิจของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล และภารกิจที่สองได้แก่การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด ซึ่งเป็นภารกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากต้องใช้ต้นทุนในการจัดการให้มีขึ้นและการบริหารค่อนข้างสูง นอกจากนั้น ผู้เข้ารับบริการก็จะมาจากคนกลุ่มใหญ่ซึ่งควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้จัดทำ

7. ด้านวัฒนธรรม ศาสนา และนันทนาการ เป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรทำอย่างยิ่ง เช่น การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม การบูรณะดูแลรักษาและพัฒนาศาสนสถาน การปรับปรุงและการจัดประโยชน์จากสาธารณสมบัติ การบำรุงรักษาศิลปะ โบราณสถาน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์หรือห้องสมุดท้องถิ่น การส่งเสริมและการบำรุงการกีฬาและการจัดให้มีรวมทั้งบำรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งภารกิจเหล่านี้ควรจัดให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดทำ

8. ด้านการศึกษา มีภารกิจที่ควรทำอย่างยิ่งได้แก่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน ส่วนภารกิจที่ควรทำ คือ การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ รวมทั้งการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยทั้งหมดนี้ควรกำหนดให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดทำ นอกจากนี้ ภารกิจที่ควรจัดทำสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็คือการจัดการศึกษาสงเคราะห์และการศึกษาพิเศษที่อาจจะมีส่วนการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นควรเป็นการสนับสนุนและร่วมมือกับรัฐบาลเนื่องจากเป็นการสร้างคุณภาพของสังคม

9. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสวัสดิการสังคม ภารกิจด้านนี้ที่ควรทำอย่างยิ่งสำหรับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล คือ การจัดให้มีสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กสตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว

10. ด้านเกษตรกรรม เป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งหรือส่วนใหญ่ของประเทศสมควรจัดทำ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งควรจะรับผิดชอบส่งเสริมการเกษตรกรรม โดยการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช จัดหาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม ส่งเสริมให้มีกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ รวมทั้งรักษาคุณภาพที่ดินและแหล่งน้ำ

11. ด้านอุตสาหกรรม เป็นภารกิจที่นอกเหนือจากภารกิจทั่วไปในเชิงบริการสาธารณะและเป็นภารกิจที่สามารถก่อให้เกิดเป้าหมายเชิงพาณิชย์ได้ ในกรณีที่มีความพร้อม ท้องถิ่นนั้น ๆ ก็ควรจัดทำอย่างยิ่ง ในเรื่องการตรวจสอบมาตรฐานการผลิต ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรเป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบ ส่วนภารกิจที่ควรจัดทำ ก็คือ ส่งเสริมและให้ข้อมูลทางวิชาการด้านอุตสาหกรรมและควรเป็นภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

12. ด้านการคมนาคมการขนส่งและด้านการสื่อสาร ถือเป็นภารกิจที่สำคัญและก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติ แต่ในกรณีของท้องถิ่นนั้นภารกิจที่ควรมีควรทำอย่างยิ่งได้แก่ การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน ที่สาธารณะต่าง ๆ อำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้แต่เดิมได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล แต่ปัจจุบันควรจะให้ทั้งเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดทำภารกิจนี้ นอกจากนี้ก็ยังมีการจดทะเบียนเรือซึ่งมีมากมายในหลายท้องถิ่นทั่วประเทศ ภารกิจนี้ควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้จัดทำ

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารงานภาครัฐ คือ การบริหารงานสาธารณะ โดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ 2 ประการ คือ การทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี (Well-Being) และการทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองมีความปลอดภัย (National Security) ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การบริหารส่วนท้องถิ่นก็เป็นการบริการสาธารณะที่มีวัตถุประสงค์หลักเช่นเดียวกัน เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารภาครัฐ แต่มีรายละเอียดแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคนในแต่ละท้องถิ่นอาจมีปัญหา ความต้องการ ทัศนคติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมแตกต่างกัน การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไปจะเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอน หรือกิจกรรมต่าง ๆ หลายกิจกรรม แต่ละกิจกรรมจะมีความสัมพันธ์กันหรือต่อเนื่องกันและส่งผลซึ่งกันและกัน กระบวนการดังกล่าวจะประกอบด้วยกิจกรรมหลักที่ครอบคลุมภารกิจอันเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ประการ (รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์, 2551, หน้า 62-75) ได้แก่

1. การกำหนดนโยบายและแผนการบริหารท้องถิ่น นับเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากนโยบายและแผนเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการบริหารท้องถิ่น เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นจุดหมายปลายทางในการดำเนินกิจการท้องถิ่น

2. การจัดองค์การและการจัดทรัพยากรมนุษย์ หน่วยงาน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบายและแผนการบริหารท้องถิ่น

3. การบริหารการคลังท้องถิ่น เนื่องจากฐานะทางการเงินการคลังท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น การจัดบริการสาธารณะเป็นภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องบริหารจัดการด้านการคลังอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหารายได้ให้เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการดำเนินภารกิจของท้องถิ่น รายได้ของท้องถิ่นส่วนใหญ่มาจากภาษีของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องใช้จ่ายงบประมาณอย่างรอบคอบตามลำดับความสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาคมท้องถิ่น

4. การควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจการท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของนโยบายและแผนการบริหารท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดระบบการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของท้องถิ่น ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่เหมาะสม เช่น จัดระบบการควบคุมตรวจสอบจากภายนอกองค์กร เช่น การตรวจสอบบัญชี เป็นต้น นอกจากนั้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการบริการสาธารณะที่ครอบคลุมถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ภารกิจที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีนักวิชาการให้ความหมายที่แตกต่างกันผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและได้รวบรวมไว้ ดังนี้

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ว่า คือการที่ประชาชน หรือชุมชนที่พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากร ที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคมในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออก ในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตัวเอง

สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2534, หน้า 92) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปลี่ยนแปลงกลไกในการพัฒนาจากการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาท หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายถึงการคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้กับประชาชนอย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผนและดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่การพัฒนาและการกำหนดอนาคตของตนเอง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2525, หน้า 6) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นกระบวนการรัฐการทา การส่งเสริมชักนำสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปของบุคคลกลุ่มบุคคลชมรมสมาคมมูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามี ส่วนร่วมในการดา เนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ธวัช เบญจาธิกุล (2529, หน้า 14) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกิจกรรมที่ มวลชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการในการใช้ความพยายามในการพัฒนาและได้รับส่วนแบ่งในผลประโยชน์จากการพัฒนา

เสน่ห์ จามริก (2537, หน้า 28) ให้ความเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ได้หมายความเพียงว่า จะดึงประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมตามที่นักวิชาหรือองค์การพัฒนาตัวตนที่แท้จริงแล้วให้ชุมชนมีกิจกรรมและดำเนินการของเขาเองในชุมชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550, หน้า 5-6) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. คำว่า “การมีส่วนร่วม” (Participation) คือกระบวนการซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอิทธิพล และมีส่วนร่วมในการริเริ่มการพัฒนาและการตัดสินใจที่มีผลต่อทรัพยากรทั้งหลายและมีผลต่อเขาทั้งหลาย

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) คือการเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับ ภารกิจหรือโครงการที่ส่วนราชการจะดำเนินการซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตความ เป็นอยู่โดยปกติของประชาชนในชุมชนนั้นการทำความเข้าใจถึงผลกระทบและแนวทางแก้ไข ปัญหาที่ส่วนราชการจะดำเนินการและการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนโดยให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและรัฐต้องรับฟังและแก้ไขปัญหาจน

ประชาชนเกิดความพึงพอใจและมีส่วนร่วมในการผลักดัน ในภารกิจหรือโครงการนั้นเกิดผลสำเร็จ เพราะเห็นว่าจะเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชน หรือชุมชนที่มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการรับฟังและแก้ไขปัญหาจนประชาชนเกิดความพึงพอใจและมีส่วนร่วมในการผลักดัน ในภารกิจหรือโครงการนั้นเกิดผลสำเร็จ

2.2.2 ความหมายการมีส่วนร่วม

สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศที่มีความรู้ ความสามารถ และทำวิจัย แต่งตำรา เกี่ยวกับเรื่องนี้มานาน ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดังรายละเอียด ดังนี้

อาร์นสไตน์ (Arnstien, 1969, p.8) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่มีบทบาทอะไรเลย ย่อมไม่ได้ผลการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้น ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักใช้อำนาจและสามารถควบคุมกิจกรรมนั้นได้จึงจะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

เบิร์กเลย์ (Berkley, 1975, p.33) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงานเท่าที่จะสามารถกระทำได้

เออร์วิน (Erwin, 1976, p. 138) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981, p.6) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

สหประชาชาติ (United Nations, 1981, p. 20) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

พุตตี (Putti, 1987, p.23) การมีส่วนร่วม หมายถึง พื้นฐานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการมีลักษณะกว้าง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้การมีส่วนร่วมขยายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ

นิคม ผัดแสน (2540, หน้า 8) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ให้ประชาชนได้คิดค้นแนวทางขึ้นเอง เป็นผู้กำหนดการตัดสินใจ คิดค้นปัญหา และการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 32) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมใด ๆ ให้ความช่วยเหลือและมีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน

พีระ พรนวม (2544, หน้า 51) การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกัน ในการตัดสินใจร่วมกัน วางแผนดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน ดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดี เสีย จนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน

สมยศ นาวีการ (2545, หน้า 24) การมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ (Participative Management) เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล PM ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหาร

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 33) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น

จิราภรณ์ ศรีคำ (2547, หน้า 13) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลที่มีความสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันเข้ามาร่วมกัน เพื่อปฏิบัติภารกิจ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การดำเนินงาน การรับทราบผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล หรือร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตกลงกันไว้

จินตนา สุจจานันท์ (2549, หน้า 46) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้สมาชิกเข้ามาร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550, หน้า 31) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

สัญญา เคณาภูมิ (2551, หน้า 18) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, หน้า 14) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

2.2.3 กระบวนการมีส่วนร่วม

เมื่อกล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว จะต้องนึกถึงกระบวนการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม เพราะอย่างน้อยที่สุดประชาชนจะต้องได้รับรู้ขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการตัดสินใจ ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนในการประเมินผลงาน เพื่อให้รับรู้ถึงความเป็นไปในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีนักวิชาการที่ได้ทำการวิจัย ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมตามประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น

ถวิลวดี บุรีกุล (2543, หน้า 11) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมที่นำมาประมวลเป็นระดับไว้ได้อย่างน่าสนใจ โดยถวิลวดี ได้ทำวิจัยเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และได้ข้อสรุปถึงกระบวนการมีส่วนร่วม ควรจะมีลำดับขั้นประกอบไปด้วย การให้ข้อมูล การเปิดรับความคิดเห็นของประชาชน การปรึกษาหารือการวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติและการควบคุมติดตามโดยประชาชน โดยเป็นการเริ่มจากการสื่อสารทางเดียว ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียวไปจนถึงสื่อสารสองทางที่เป็นการปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และเมื่อสื่อสารกันเข้าใจตรงกันแล้ว จึงเป็นการร่วมทำ และในที่สุดเป็นการร่วมติดตามควบคุม ซึ่งนับเป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมสูงสุด

อภิญญา กังสนารักษ์ (2544, หน้า 16) ได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ

2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยากรที่จะใช้ในโครงการ 3) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวก็ได้

ประพันธ์ สร้อยเพ็ชร (2547, หน้า 29) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงน่าจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) การวางแผนดำเนินกิจกรรม 3) การลงทุนและการปฏิบัติงาน 4) การติดตามและประเมินผล ในขณะเดียวกัน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2548, หน้า 20) ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความลึกลงไปอีก ได้แก่

1) การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ

2) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น

3) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบางคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่เดิม

4) การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว

5) ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนต่อผลการตัดสินใจ

อคิน รพีพัฒน์ (2547, หน้า 44) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน 4) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550, หน้า 9) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ใช้หลักการที่อิงไปในแนวทางของนโยบาย และได้พบว่า แท้จริงแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมมีลักษณะที่คล้ายกับการกำหนดนโยบาย เพราะท้ายที่สุดของการกำหนดนโยบาย คือ การตัดสินใจ และการตัดสินใจนี้เอง จึงเป็นเหตุเบื้องต้นของการกำหนดนโยบาย และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นเสมือนหนึ่งเป็นการขัดเกลานโยบายให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน ตามแนวคิดของ ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์แล้ว กระบวนการการมีส่วนร่วมน่าจะเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการประเมินผล

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553, หน้า 24) ได้กล่าวถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่มีความสอดคล้องกับ ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ แต่ได้เพิ่มบางประเด็นที่เห็นว่า ยังมีข้อบกพร่องและอาจจะเสริมประเด็นดังกล่าวให้มีความชัดเจนขึ้น โดยเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุ และความต้องการ 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 5) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 6) มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดของ ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ และเมตต์ เมตต์การุณ์จิต ยังคงมีลักษณะในเชิงแคบ หากแต่ ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (อ้างใน จิราภรณ์ ศรีคำ, 2547, หน้า 44) ได้ให้ความเห็นในกระบวนการมีส่วนร่วมที่ลึก หรือเป็นการต่อเติมประเด็นสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมมากกว่า ซึ่งยุวัฒน์ วุฒิเมธีนี้ ได้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมไปในทางของการพัฒนาชุมชน โดยการบูรณาการแนวทางที่เป็นนโยบายเข้ากับการพัฒนา จึงสะท้อนแนวคิดในเชิงสังคมมากกว่า ตามแนวคิดของเขาแล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การมีส่วนร่วมในการคิด 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 6) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณศิลป์ พีรพันธุ์ (2553, หน้า 14) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนของประชาชนประกอบไปด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การให้ความเห็น 3) การประชุมรับฟังความเห็น 4) การร่วมตัดสินใจ 5) การทำงานร่วมกัน

จากแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้ทรรศนะไว้ในเบื้องต้นที่กล่าวมา มีความหลากหลายในประเด็นมากพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม หากนำมาประมวลให้เป็นลักษณะที่เป็นระบบตามแนวคิดของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981, p.9) จะเห็นว่า มีความเป็นระบบในเรื่องของประเด็นสำคัญ โดยเขาได้มีการนำเอากระบวนการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการทั้งหลายมาประมวลเป็นแนวคิดหลัก และได้จำแนก รูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารการงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วม คือ กระบวนการมีส่วนร่วมในประเด็น การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุ และความต้องการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2.2.4 ประเภทการมีส่วนร่วม

เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2545, หน้า 6) การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่เท่าเทียมกันกล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งรู้สึกด้อยอำนาจกว่า มีทรัพยากรหรือความรู้ด้อยกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยไม่รู้ความต้องการของประชาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น

3. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาด้วยความเท่าเทียมกันทุกฝ่าย จัดเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริงของประชาชนตามแนวความคิดและหลักการพัฒนาชุมชน เมื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้จะสนับสนุนและส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สุชาดา จักรพิสุทธิ์ (2547, หน้า 58) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ด้วยความสมัครใจ

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

จินตนา สุจจานันท์ (2549, หน้า 26) ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบโครงการ เริ่มตั้งแต่ร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการ ร่วมหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมวางนโยบายและแผนงาน ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และร่วมปฏิบัติ ตามแผนที่กำหนดไว้ และร่วมประเมินผลโครงการ

2. การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง (No Genuine Participation) เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน โดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว เช่น การเข้าเป็นสมาชิก หรือ การร่วมเสียสละแรงงาน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (อ้างในสิริพัฒน์ ลาภจิตร, 2550, หน้า 6) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วน ร่วมมีดังต่อไปนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดย ประชาชน (Inclusive Organization) การรวมกลุ่มเยาวชนต่าง ๆ

2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทน ของประชาชน (Representative Organization) กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน

3. การมีประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์กรที่ ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-Representative Organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรที่ได้ทุกเวลา

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553, หน้า 23) ได้กล่าว ถึงประเภทของการมีส่วนร่วมโดยสามารถ จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคล อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจ มีอุปสรรค ไม่สารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามาร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรง

จึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น

2.2.5 ลักษณะการมีส่วนร่วม

ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น จะพิจารณาได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่าจะสนใจศึกษาในประเด็นใดบ้างประเด็นที่น่าสนใจในงานวิจัยครั้งนี้ คือ การเน้นลักษณะการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เกิดจากกิจกรรม เช่น การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประโยชน์สาธารณะ การเข้าร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน และร่วมตรวจสอบในลักษณะองค์กรชุมชน ฯลฯ และการเน้นการศึกษาในลักษณะของการบริหารที่เกิดจากการดำเนินงานในทางนโยบายและในทางปฏิบัติการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับชุมชน ดังมีนักวิชาการได้ให้ความเห็น เช่น Ornstein (อ้างใน ชูชาติ พ่วงสมจิตต์, 2540, หน้า 12) เห็นว่า การมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย ว่ามีสูงหรือต่ำ โดย Ornstein ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม 2) การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีหรือร่วมเพียงบางส่วน 3) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมาก สอดคล้องกับ แนวคิดของ Campbell & Ramseyer (อ้างใน จิราภรณ์ ศรีคำ, 2547, หน้า 41) ได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะที่ไม่มีส่วนร่วมเลย 2) ลักษณะที่มีส่วนร่วมน้อย 3) ลักษณะที่มีส่วนร่วมปานกลาง 4) ลักษณะที่มีส่วนร่วมมาก 5) ลักษณะที่มีส่วนร่วมมากที่สุด

Huntington & Nelson (1975, p.16) เห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจากกิจกรรม และการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไป ในระดับกิจกรรมนั้น จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการบริหารนั้นจะเป็นลักษณะของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรม โดย Huntington & Nelson ได้มีหลักในการพิจารณาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วมประเภทนี้ให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น ด้านการเมืองอาจพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น ว่า สามารถกระทำได้เพียงใด

2. ระดับการบริหาร โครงสร้างขององค์กรหนึ่งจะต้องมีสายการบังคับบัญชา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจะพิจารณาได้จาก

- ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในแนวราบจึงเป็นไปอย่างหลวม ๆ ไม่จริงจัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีสถานะหรือตำแหน่งเท่ากัน

- ในแนวดิ่ง เป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา เช่น มีหัวหน้าลูกน้อง มีฝ่าย แผนกต่าง ๆ ลดหลั่นกันไป เป็นต้น การทำงานจึงมีการตรวจสอบตามลำดับขั้น การแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นจะได้รับการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

- การมีส่วนร่วมทั้งแนวราบและแนวดิ่งนั้น ในบางครั้งจะต้องทำงานร่วมกันผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในแผนกอื่น จึงต้องแสดงบทบาทตาสถานภาพของแนวราบและแนวดิ่ง

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก (2551, หน้า 40) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ใน เอกสารประกอบการสอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท โดยได้ข้อสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังเป็นช่องทางการกระจายข่าวารข้อมูลไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจ และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Meeting)

4. การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการสเนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังขอผู้ที่มีส่วนได้และส่วยของโครงการ การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และมีการแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน

5. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

6. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงการป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเองอันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะไดรับ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนของประชาชนไว้หลายประการ และประชาชนสามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์การ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในระดับกิจกรรม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร การปรึกษาหารือ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ การลงประชามติ และการมีส่วนร่วมในระดับการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การใช้กลไกทางกฎหมาย ในประเด็นการมีส่วนร่วมในระดับการบริหารนี้ ยังจะต้องพิจารณาจาก ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง และ ในแนวดิ่งเป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา

2.2.6 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ดังนี้

Koufman (1949, p.64) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในขณะที่ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542, หน้า 29) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วม ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ 2) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม 3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล และมีความสอดคล้องกับ สุธี วรประดิษฐ์ (2553, หน้า 35) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้นำเสนอปัจจัยที่มีส่วนในการผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยได้สรุป แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่างๆ 2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ 3) การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร และแหล่งที่มาของข่าวสาร แต่ไม่สอดคล้องกับ Leeder (อ้างใน จิราภรณ์ ศรีคำ, 2547, หน้า 17) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐาน ทัศนคติ และค่านิยมของตน มีคุณค่าสอดคล้องกันกับผลประโยชน์ของตน มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน สอดคล้องกับสิ่งที่ตนได้มาหรือหวังเอาไว้ และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดก็ต่อเมื่อตนเองได้มีประสบการณ์ที่เป็นอคติต่อเรื่องนั้น ๆ มาแล้ว และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยและจารีตประเพณี ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะอำนวยขึ้นอยู่กับความสามารถรวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ของบุคคลและกลุ่มบุคคลจะกระทำโดยการบีบบังคับหาได้ไม่ นอกจากนี้บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุน กระตุ้นยั่วยุและจูงใจให้เกิดขึ้น

ในขณะเดียวกัน ก็มีนักวิชาการกลุ่มหนึ่งที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เน้นที่ปัจจัยส่วนบุคคล องค์กรและชุมชน ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่เหมาะสมกับการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ เช่น สิริพัฒน์ ลาภจิตร (2550, หน้า 19) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ข้อสรุปประเด็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การเป็นหน้าที่ของประชาชน อาสาสมัครด้วยใจ มีความรู้ความสามารถ กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน มีทักษะและประสบการณ์ เป็นประโยชน์กับตัวเองและชุมชน 2) ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เลือกให้เป็นตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มต่าง ๆ ที่สนับสนุน

ผลักดันการมีส่วนร่วม 3) ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ อบต. ดำเนินงานเป็นไปตามกฎระเบียบ เอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา มีประชาพิจารณ์ประชาคมหมู่บ้าน สอดคล้องกับ เนตรรุ้ง อยู่เจริญ (2553, หน้า 24) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากการทำวิจัยครั้งนี้ เนตรรุ้ง อยู่เจริญ ได้พบตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ บรรยากาศองค์กร และการติดต่อสื่อสาร 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่าง ๆ) ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เลือกให้เป็นตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มต่าง ๆ ที่สนับสนุนผลักดันการมีส่วนร่วม 3) ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ บรรยากาศองค์กร การติดต่อสื่อสาร กฎระเบียบ การเอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา มีประชาพิจารณ์ประชาคม 4) ปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำงาน

2.2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วมนั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม กลไกกระบวนการ วิธีการของการมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่ามีผู้ให้แนวคิดการมีส่วนร่วม และนิยามศัพท์การมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมการที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนใน การควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมว่ามี 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและ เทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือ ชุมชนพัฒนาขีดความสามรถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และ โครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2546, หน้า 7)

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มาก ขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วม ทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2531, หน้า 20) การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชน

ทั้งในเมืองและได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือ ทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออานวย (ชิต นิลพานิช และ กุลธน ธนาพงศธร, 2532, หน้า 11) การสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริมชักนำการสนับสนุนให้ ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิดร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไขและวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริการตลอดจน อำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรม แนวทาง การดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้นเกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถของตนเองเพื่อเพิ่มและพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการและควบคลุมการใช้และการกระจายทรัพยากรตลอดจนปัจจัยการผลิตในสังคมอันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง (ประชัย ศรีจามร, 2549, หน้า 8)

สรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริม ชักนำการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิดร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไขวางแผนปฏิบัติ และให้ได้รับข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติตลอดจนปัจจัยการผลิตในสังคมอันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และให้เกิดประโยชน์

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

2.3.1 ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ เป็นคำที่แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Public Policy ซึ่งในภาษาไทยได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย เช่น นโยบายของรัฐ นโยบายมหาชน นโยบายของประเทศรัฐประศาสโนบาย และนโยบายของชาติ นอกจากนี้นักวิชาการบางท่านได้ใช้คำว่าเป้าหมายของรัฐ

โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะไว้ดังนี้

เฟรดริด (Friedrich, Carl J., 1963, p.70 อ้างอิงใน ศุภชัย ยาวะประภาษ และคณะ, 2552, หน้า 49) นิยามนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง ชุดของข้อเสนอเกี่ยวกับการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐบาลภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ประกอบไปด้วยปัญหา อุปสรรคและโอกาสซึ่งนโยบายถูกเสนอเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาให้กับประชาชน

โค็กรัน และ มาโลน (2005, p.1 อ้างอิงใน ศุภชัย ยาวะประภาษ และคณะ, 2552, หน้า 48) นิยามนโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลและการกระทำของรัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ

มยุรี อนุมาณราชธน (2549, หน้า 22) นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางในการกระทำของรัฐบาล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐบาลได้ทำการตัดสินใจเลือกและกำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อชี้นำให้มีกิจกรรม/การกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการวางแผน การจัดทำโครงการ วิธีการบริหารงาน หรือกระบวนการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์

ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของประชาชน/ผู้ใช้บริการในแต่ละเรื่อง

เจมส์ แอนด์สัน (James Anderson, 1970 อ้างอิงใน มยุรี อนุมาณราชธน, 2549, หน้า 4) นโยบายสาธารณะ คือ แนวทางกระทำของรัฐที่มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นโยบายอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกกฎหมาย การนำกฎหมายไปปฏิบัติ และการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้นโยบายต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งที่รัฐบาลกระทำจริง ไม่ใช่สิ่งที่ตั้งใจกระทำหรือกำลังจะกระทำ การกระทำจะก่อให้เกิดผลของนโยบาย แนวความคิดเกี่ยวกับผลของนโยบายนี้ทำให้นโยบายแตกต่างจากการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ นโยบายของรัฐอาจเป็นเรื่องที่ได้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีกฎหมายรองรับและมีอำนาจในการบังคับการกระทำนั้น

โทมัส ดาย (Thomas R. Dye 1984, p.1 อ้างอิงใน สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2546, หน้า 6) ให้ความหมายว่า นโยบายสาธารณะ คือ สิ่งที่รัฐบาลเลือกจะกระทำหรือไม่กระทำ ในส่วนที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำจะครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดของรัฐบาล ทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจวัตร และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบางโอกาส อาทิเช่น การควบคุมความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมและความพยายามในการขจัดความขัดแย้งกับสังคมอื่น ๆ เป็นต้น และมีวัตถุประสงค์ให้กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำบรรลุเป้าหมายด้วยดี ในการให้บริการแก่สมาชิกในสังคม

ธันยวัฒน์ รัตนสัค (2546, หน้า 11) ได้ให้ความหมายนโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลในการเลือกแนวทางที่พึงประสงค์เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นกรอบในการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลโดยมีความมุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหา ป้องกันปัญหา รวมทั้งให้เกิดสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ขึ้นในสังคม

จากความหมายของนโยบายสาธารณะในทัศนะของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านสามารถสรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลในการเลือกแนวทางกระทำของรัฐบาลที่มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดของรัฐบาล โดยมีกฎหมายรองรับและมีอำนาจในการบังคับการกระทำ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาให้กับประชาชน

2.3.2 **องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ** (อมรศักดิ์ กิจธนานันท์, 2551, หน้า 104) มีดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
2. เป็นการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคม
3. ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะได้แก่ ผู้นำทางการเมือง ฝ่ายบริหารฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบันราชการ ข้าราชการและประมุขของประเทศ
4. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องเป็นชุดของการกระทำที่มีแบบแผน ระบบและกระบวนการอย่างชัดเจน เป็นการกระทำที่มีการสานต่ออย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
5. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมาก
6. เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำให้ปรากฏเป็นจริง มิใช่เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์หรือความตั้งใจที่จะกระทำด้วยคำพูดเท่านั้น

7. กิจกรรมที่เลือกกระทำต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของสังคม ทั้งปัญหาความขัดแย้งหรือความร่วมมือของประชาชน

8. เป็นการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก มิใช่การตัดสินใจเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล และเป็นชุดของการตัดสินใจที่เป็นระบบมิใช่การตัดสินใจแบบเอกเทศ

9. เป็นการเลือกทางเลือกที่จะกระทำ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

10. เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ

11. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ อาจก่อให้เกิดผลทั้งทางบวก และทางลบต่อสังคม

12. เป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

องค์ประกอบในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (The elements of policy analysis) ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ (The objectives) ต้องค้าหาวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของ นโยบาย

2. ทางเลือก (The Alternatives) เป็นเงื่อนไขหรือวิธีการที่เป็นไปได้ซึ่งผู้ตัดสินใจคาดหมายว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ

3. ผลกระทบ (The Impacts) ผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากทางเลือกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

4. เกณฑ์การวัด (The criteria) คือกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ใช้จัดลำดับความสำคัญของทางตามเลือกตาม ที่ประสงค์โดยจะใช้เกณฑ์การวัดที่ใช้หลักการเดียวกันในการประเมินทางเลือกซึ่งจะสามารถเปรียบเทียบกันได้

5. ตัวแบบ (The model) หัวใจของการวิเคราะห์การตัดสินใจคือกระบวนการหรือการสร้างสรรค์ที่สามารถทำนายผลที่จะเกิดจากทางเลือกแต่ละทางเลือกได้ ดังนั้น ถ้าแนวทางเลือกใดได้รับการพิจารณาเพื่อนำไปปฏิบัติ นักวิเคราะห์จะต้องประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งตัวแบบจะช่วยให้การดำเนินการดังกล่าวสมบูรณ์ขึ้น ตัวแบบจะช่วยทำให้ผู้ตัดสินใจมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของทางเลือกและสามารถเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ต้องการได้

2.3.3 ปัจจัยและองค์ประกอบของนโยบาย

1. ปัจจัยที่ใช้พิจารณาเพื่อการกำหนดนโยบาย

1.1 ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน (Fundamental Factors) ประกอบด้วย

1.1.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ เป็นปัจจัยอันดับหนึ่งเสมอสำหรับผลประโยชน์จะเน้นผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญสำหรับนโยบายสาธารณะ

1.1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้กำหนดนโยบาย มองว่าใครคือผู้กำหนดนโยบายมีความรู้ความสามารถและเหตุผลในเรื่องนั้นมากน้อยแค่ไหน จะมองว่ากลุ่มของผู้นำจะมีสิทธิ์มากในการกำหนดนโยบาย

1.1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวกับข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญ สถิติข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบายสาธารณะจะมาจากข้อมูลเอกสาร (ทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ)

1.2 ปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อม (Environment Factors) สภาพแวดล้อม จะมีอิทธิพล มีปฏิสัมพันธ์ต่อการทำงานและองค์การและการทำงานและองค์การ ก็จะมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมด้วย ต่างก็จะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

1.2.1 ปัจจัยทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง การเมืองจะเป็นแหล่งสนับสนุนและได้รับผลกระทบจากนโยบาย มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย ถ้ามองในแง่ของวัฒนธรรมทางการเมืองแล้วจะขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนในสังคมที่มีต่อการเมืองอย่างไร เช่น การชูประเด็นหาเสียงของพรรคการเมืองเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง เป็นตัวสะท้อนในการกำหนดนโยบาย

1.2.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดความต้องการของประชาชน การดำเนินนโยบายของรัฐบาลก็ต้องเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้กับประชาชน

1.2.3 ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางสังคมจะมีมาก เช่น ค่านิยม วัฒนธรรม ครอบครัว จำนวนประชากร เช่นถ้ามีประชากรในวัยเด็กมาก นโยบายสาธารณะก็จะออกไปทางการจัดการศึกษา หรือคนชรามากก็จะมีนโยบายสงเคราะห์คนชราเป็นต้น

1.2.4. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ เป็นตัวสะท้อนในการแก้ไขปัญหาในอดีต เป็นข้อมูลในการกำหนดโยบาย

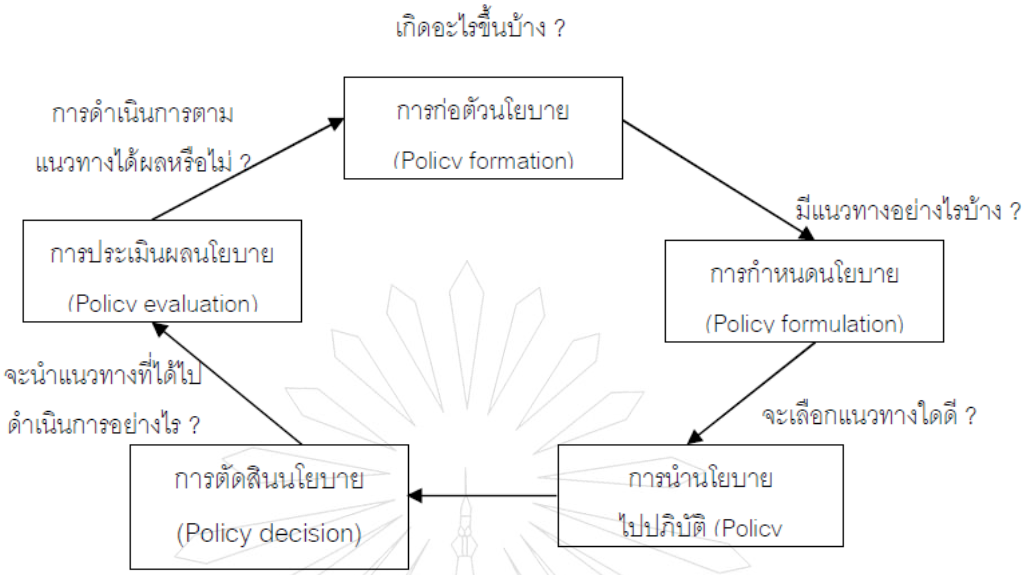
1.2.5 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี มีความสำคัญในการกำหนดนโยบาย

2.3.4 กระบวนการนโยบายสาธารณะ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2543, หน้า 2) กล่าวว่า กระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาประเทศจะเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างระบบใหญ่สองระบบที่ทำหน้าที่แตกต่างกันตามหลักการแบ่งงานกันทำคือ ระบบการเมืองซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะ และระบบราชการซึ่งทำหน้าที่นำนโยบายสาธารณะมาปฏิบัติให้บรรลุผล นโยบายสาธารณะทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสาธารณะในการพัฒนาประเทศที่มีหลาย ๆ ด้าน จึงมีกระบวนการนโยบายเป็นเช่นเดียวกัน ดังนั้น การกล่าวถึงกระบวนการนโยบายทางการศึกษาในที่นี้จึงเป็นการกล่าวถึงกระบวนการนโยบายสาธารณะโดยภาพรวมนั้น แต่ก็ได้เพิ่มเติมประเด็นทางการศึกษา เพื่อให้มีลักษณะเฉพาะทางและเพื่อความชัดเจนที่มากขึ้น

2.3.5 วรจรนโยบายสาธารณะ (Public Policy Cycle)

1. การก่อตัวนโยบาย (Policy formation) เกิดอะไรขึ้นบ้าง
2. การกำหนดนโยบาย (Policy formulation) มีแนวทางอย่างไรบ้าง
3. การตัดสินนโยบาย (Policy decision) จะเลือกแนวทางใดดี
4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementation) จะนำแนวทางที่ได้ไปดำเนินการอย่างไร
5. การประเมินผลนโยบาย (Policy evaluation) การดำเนินการตามแนวทางได้ผลหรือไม่

ภาพที่ 2.1 แสดงวงจรนโยบายสาธารณะ ที่มา : วิโรจน์ สารรัตนะ (2543, หน้า 2)

1. การก่อตัวนโยบาย (Policy formation)

การศึกษาการก่อรูปนโยบายต้องเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ลักษณะสภาพของปัญหาสาธารณะให้ชัดเจนเพื่อให้มั่นใจว่า ปัญหาที่กำลังปรากฏอยู่นั้นเป็นปัญหาอะไร เกิดขึ้นกับคนกลุ่มใดและมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร รวมทั้งต้องการความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาแค่ไหนและประชาชนในสังคมต้องการให้แก้ไขปัญหานั้นอย่างไร ถ้าไม่แก้ไขจะเกิดผลอย่างไร และถ้ารัฐบาลเข้าไปแก้ไขใครจะเป็นผู้ได้และเสียประโยชน์ ผลกระทบที่เกิดจากการแก้ไขตรงตามที่คาดหวังหรือไม่ ใครเป็นผู้รับผิดชอบในการนำไปปฏิบัติต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้างการระบุปัญหาที่ชัดเจนจะเป็นพื้นฐานในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัญหาสาธารณะจะกลายเป็นประเด็นเชิงนโยบายหรือเข้าสู่วาระและได้รับความสนใจจากผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ มักจะต้องมีคุณลักษณะ

1) เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นจากความรุนแรงทางการเมือง เช่น ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาภัยแล้ง

2) มีการแตกตัวและขยายวงกว้างออกไป เช่น ปัญหาของความเป็นเมือง

3) มีความกระเทือนต่อความรู้สึกและเป็นที่สนใจของสื่อมวลชนทั่วไป เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาแรงงานเด็ก

4) มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหามลภาวะ

5) มีลักษณะท้าทายต่ออำนาจและความชอบธรรมของรัฐ เช่น ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน

6) เป็นเรื่องร่วมสมัย เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาโรคเอดส์

การกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย

เมื่อทราบลักษณะปัญหานโยบายที่ชัดเจนแล้ว จะต้องกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาให้ชัดเจน

- การกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทำให้ทราบถึงลำดับความสำคัญของนโยบายที่ต้องจัดทำ และการเลือกใช้นโยบายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

- วัตถุประสงค์ของนโยบายมีความสำคัญ ในฐานะที่เป็นปัจจัยกำหนดทิศทางของทางเลือกนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

- วัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลสำเร็จของนโยบาย ที่จะนำไปปฏิบัติว่าเป็นตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของวัตถุประสงค์ของนโยบาย

1) ความครอบคลุมประเด็นปัญหานโยบาย

2) ความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม

3) ความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

4) ความสมเหตุสมผล

5) มีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้

6) มีความสอดคล้องทางการเมือง

7) การกำหนดกรอบเวลาที่เหมาะสม

หมายเหตุ การก่อตัวนโยบาย

“เริ่มต้นสถานการณ์ที่เกิดนโยบาย ตระหนักและระบุปัญหา กลั่นกรองปัญหา จัดระเบียบวาระนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ ”

2. การกำหนดนโยบาย (Policy formulation)

หากพิจารณาปัญหา เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะในกรอบการวิเคราะห์ “เชิงระบบ” หรือ “ทฤษฎีระบบ” ของ David Easton จะได้ปัจจัยนำเข้าระบบปัจจัยนำออก ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ปัญหาทั่วไป ปัญหาสังคม ประเด็นปัญหาสังคม และข้อเสนอของสังคมในสภาวการณ์ที่สภาพการเมืองมีบทบาทสูง ปัจจัยนำเข้าอาจมาจากการที่พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้นำเสนอนโยบายไว้ในการหาเสียง เช่น พรรคไทยรักไทยได้เสนอนโยบายโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยไว้ในการหาเสียง และในที่สุดก็กลายเป็นคำมั่นในการที่ต้องกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ เมื่อพรรคไทยรักไทยเข้ามาเป็นรัฐบาลบริหารประเทศ

ระบบการเมือง คือ ข้อเสนอข้อรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้เสนอนโยบายต่าง ๆ มากมาย เช่น นโยบายกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต และนโยบายจัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากร ให้กับหมู่บ้านและชุมชน

ปัจจัยนำออก คือ นโยบาย ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของกฎหมายต่าง ๆ คือ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎี และประกาศ คำสั่งกระทรวง เป็นต้น ขณะเดียวกันก็จะมีการป้อนกลับสู่ระบบการเมือง โดยมีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนกำหนด และเปลี่ยนแปลงนโยบาย ซึ่งมีทั้งปัจจัยที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้

ผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

1) ฝ่ายบริหาร

2) ฝ่ายนิติบัญญัติ

3) ฝ่ายตุลาการ

4) องค์กรอิสระต่าง ๆ

หมายเหตุ ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย

“ การพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือก การตัดสินใจทางเลือกเพื่อกำหนดนโยบาย

การประกาศใช้ ”

3. การตัดสินนโยบาย (Policy decision)

การเลือกนโยบาย หมายถึง การเลือกวิถีทางหรือแนวนโยบายที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามต้องการ อาจรวมถึงนโยบายเทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี หลักจริยธรรมหรือคุณธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อค่านิยมที่เป็นรากฐานสำคัญในการเลือกนโยบาย

การพิจารณาทางเลือกนโยบาย

- ประสิทธิผล Effectiveness ความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของทางเลือก
- ประสิทธิภาพ Effeciency ความสามารถในผลิตผลผลิตโดยเปรียบเทียบจากต้นทุน
- ความพอเพียง Adequacy ความสามารถของการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากรที่มีอยู่
- ความเป็นธรรม Equity การกระจายตัวของผลการดำเนินการตามทางเลือก
- การตอบสนอง Reponsiveness ความสามารถในการเติมเต็มความต้องการของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ
- ความเหมาะสม Appropriateness การพิจารณาเชิงคุณค่าและความเป็นไปได้ในทางกลยุทธ์ในการตัดสินใจเลือกนโยบาย
- การต่อรอง ปรับเป้าหมายที่ไม่สอดคล้องกันให้ยอมรับร่วมกัน โดยการเจรจาแลกเปลี่ยนให้รางวัลและประนีประนอม
- การโน้มน้าว ความพยายามทำให้เชื่อหรือยอมรับ และสนับสนุนด้วยความเต็มใจ
- การสั่งการ การใช้อำนาจที่เหนือกว่าในการบังคับการตัดสินใจ
- เสียงข้างมาก การอาศัยการลงมติโดยใช้ความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่
- ฉันทามติ การยอมรับร่วมกัน โดยปราศจากข้อโต้แย้ง

4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementation)

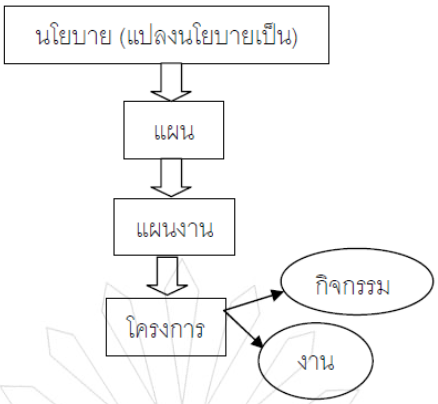
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

1) ฝ่ายนิติบัญญัติ

2) ฝ่ายบริหารหรือระบบราชการ

3) กลุ่มกดดัน

4) องค์กรชุมชนหรือภาคประชาสังคม

ภาพที่ 2.2 แสดงการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่มา : วิโรจน์ สารรัตนะ (2543, หน้า 2)

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

- ความยากง่ายของสถานการณ์
- ปัญหาที่เผชิญอยู่
- โครงสร้างตัวบทของนโยบายสาธารณะ
- โครงสร้างนอกเหนือตัวบทบาทของนโยบายสาธารณะ

กระบวนการที่เป็นปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1) ปัญหาทางด้านสมรรถนะ : ปัจจัยบุคลากร เงินทุน เครื่องจักร วัสดุ ข้อมูลข่าวสาร เวลา (จำกัด) เทคโนโลยี (4MI2T) Man, Money, Machine, Material, Information, Time, Tecnology

2) ความสามารถในการควบคุม : การวัดความก้าวหน้าและผลการปฏิบัติ

3) การไม่ให้ความร่วมมือหรือต่อต้าน ทางบุคลากรในหน่วยงาน

4) การประสานงานระหว่างองค์กรรับผิดชอบกับองค์กรอื่น ๆ

5) การไม่ให้ความสนับสนุนทางผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการเมือง เงินทุน งบประมาณ แต่กลับสร้างอุปสรรคในแง่ของการต่อต้านหรือคัดค้านโยบาย

- กลุ่มผลประโยชน์
- กลุ่มการเมือง
- ข้าราชการ
- สื่อมวลชน

5. การประเมินผลนโยบาย (Policy evaluation)

เพื่อให้ทราบผลว่าการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ ในกรณีที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายจะได้มีการปรับ แผน / แผนงาน / โครงการให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์มากขึ้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้รู้ว่า แผน / แผนงาน / โครงการนั้นควรจะดำเนินการต่อไปหรือยุติจุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการมักจะมีคำถามอยู่ตลอดเวลาว่า ประเมินผลเพื่ออะไร หรือ ประเมินผลไปทำไม ปฏิบัติงานตามโครงการแล้วไม่มีการประเมินผลไม่ได้หรือ ตอบได้เลยว่าการบริหารแนวใหม่หรือการบริหารในระบบเปิด (Open System) นั้นถือว่าการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากซึ่งจุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการมีดังนี้

1) เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิก การประเมินผลจะเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจว่าควรจะยกเลิกโครงการหรือสนับสนุนให้มีการขยายผลต่อไป โดยเฉพาะการมีโครงการใหม่ ๆ ยังมิได้จัดทำในรูปของโครงการทดลองซึ่งมีโอกาสจะผิดพลาดหรือล้มเหลวได้ง่าย ความล้มเหลวของโครงการจึงมิใช่ความล้มเหลวของผู้บริหารเสมอไป ดังนั้นถ้าเราประเมินผลแล้วโครงการนั้นสำเร็จตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้ก็ควรดำเนินการต่อไป แต่ถ้าประเมินผลแล้วโครงการนั้นมีปัญหาหรือมีผลกระทบเชิงลบมากกว่า เราก็ควรยกเลิกไป

2) เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการ ว่าเป็นไปตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใดกลุ่มนโยบายสาธารณะ

3) เพื่อปรับปรุงงาน ถ้าเรานำโครงการไปปฏิบัติแล้ว พบว่าบางโครงการไม่ได้เสียทั้งหมด แต่ก็ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ เราควรนำโครงการนั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยพิจารณาว่าโครงการนั้นบกพร่องในเรื่องใด เช่น ขาดความร่วมมือของประชาชน ขัดต่อค่านิยมของประชาชน ขาดการประชาสัมพันธ์ หรือสมรรถนะขององค์การที่รับผิดชอบต่ำ เมื่อเราทราบผลของการประเมินผล เราก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็น

4) เพื่อศึกษาทางเลือก โดยปกติในการนำโครงการไปปฏิบัตินั้น ผู้บริหารโครงการจะพยายามแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกอย่างน้อย 2 ทางเลือก ดังนั้นการประเมินผลจะเป็นการเปรียบเทียบทางเลือกก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงให้น้อยลง

5) เพื่อขยายผล ในการนำโครงการไปปฏิบัติ ถ้าเราไม่มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เราอาจจะไม่ทราบถึงความสำเร็จของโครงการ แต่ถ้าเราประเมินผลโครงการเป็นระยะสม่ำเสมอ ผลปรากฏว่าโครงการนั้นบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดวัตถุประสงค์เราก็ควรจะขยายผลโครงการนั้นต่อไป แต่การขยายผลนั้นมิได้หมายความว่าจะขยายไปได้ทุกพื้นที่การขยายผลต้องคำนึงถึงมิติของประชากร เวลา สถานที่ สถานการณ์ต่าง ๆ ปลูกพืชเมืองหนาวจะประสบความ สำเร็จดีในพื้นที่ภาคเหนือ แต่ถ้าขยายผลไปยังภูมิภาคอื่นอาจจะไม่ได้ผลดีเสมอไปเพราะต้องคำนึงถึงลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เชื้อชาติ ค่านิยม ฯลฯ ดังนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ สิ่งที่นำไปในพื้นที่หนึ่งอาจได้ผลดี แต่นำไปขยายผลในพื้นที่หนึ่งอาจไม่ได้ผล หรือ สิ่งที่เคยทำได้ผลดีในช่วงเวลาหนึ่ง อาจจะไม่ได้ผลดีในอีกช่วงเวลาหนึ่ง (จรัณธร บุญญานุภาพ และประสิทธิ์ทองเล่ม, 2553, หน้า 10 - 16)

สรุปได้ว่า วงจรนโยบายสาธารณะ คือ กระบวนการหรือขั้นตอนซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การก่อตัวนโยบาย เป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหาของนโยบาย 2) การกำหนดนโยบาย เป็นขั้นตอนการพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือก การตัดสินใจทางเลือกเพื่อกำหนดนโยบายการประกาศใช้ 3) การตัดสินใจ เป็นการตัดสินใจเลือกแนวทางที่ดีที่สุดในการนำนโยบายไปใช้ 4) การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการนำแนวทางที่ได้ที่ดีที่สุดไปดำเนินการ และ 5) การประเมินผลนโยบาย เพื่อให้ทราบผลการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่

2.3.4 การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

การศึกษานโยบายสาธารณะแนวทางวิเคราะห์นโยบาย (Policy Analysis Approach) เป็นแนวทางที่นักรัฐประศาสนศาสตร์รุ่นใหม่นิยมนำมาใช้ในการศึกษานโยบายสาธารณะเนื่องจากการศึกษานโยบายสาธารณะแนวทางพรรณนโยบายมุ่งศึกษานโยบายเพื่ออธิบายหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของการกำหนดนโยบายในภาพรวมกว้าง ๆ และพิจารณานโยบายสาธารณะที่เป็นปัจจัยหนึ่งในการบริหารและการเมือง ส่วนแนวทางการวิเคราะห์นโยบายจะเน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยภายในโครงสร้างของนโยบายหนึ่ง ๆ ในฐานะที่เป็นระบบความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลซึ่งต้องประสานสอดคล้องระหว่างกัน

การศึกษานโยบายโดยการวิเคราะห์สิ่งจำเป็นในการวิเคราะห์นโยบาย คือ

1. ข่าวสารทั้งสามประเภทอาศัยวิธีการวิเคราะห์หลายวิธี ได้แก่

1.1 การพยากรณ์ หรือการคาดคะเนแนวโน้มหรือเหตุการณ์ในอนาคต อาจใช้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ ความน่าจะเป็นเข้าไปพยากรณ์

1.2 การพรรณนาหรือการอธิบายสิ่งที่ปรากฏ การพยากรณ์และการพรรณนาจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงว่าจากเหตุการณ์ที่ปรากฏขณะนี้เกิดเหตุการณ์อะไร เช่น ปัญหาการระบาดของไข้หวัดนก ปัญหาเยาวชนติดสารเสพติด ก็อธิบายว่าปัญหานั้นเป็นอย่างไร พร้อมกันนั้นก็พยากรณ์ว่าถ้าหากการระบาดยังอยู่ในลักษณะเช่นนี้โดยปราศจากการแก้ไขจะนำไปสู่เหตุการณ์ร้ายแรงอย่างไร

1.3 การประเมิน นำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นค่านิยม เช่น ประเมินทัศนคติประเมินค่านิยมของประชาชนว่ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร

1.4 การเสนอแนะ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นการปฏิบัติ นั่นคือเป็นการเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติ เช่น พบสภาพความเป็นจริงประชาชนในชนบทห่างไกลมีปัญหาสุขภาพอนามัย เกิดจากธรรมเนียมปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่ไหนแต่ไรเรื่องการรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วยแทนที่จะป้องกันไม่ให้เกิดโรค เมื่อประชาชนมีค่านิยมเช่นนี้ควรเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติ เช่น แนวทางปฏิรูประบบสุขภาพ แนวทางสร้างหลักประกันด้านสุขภาพ เป็นต้น ข้อเสนอแนะเหล่านี้ได้มาจากข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงและค่านิยมนั่นเอง

2. การวิเคราะห์ข่าวสารทั้งสามประเภทต้องใช้เหตุผลเพื่อแปรสภาพสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย ข้อเท็จจริง ค่านิยม และการปฏิบัติจะถูกแปรสภาพออกมาเป็น Policy Argument (ข้อโต้แย้งนโยบาย ข้อมูลที่นำไปสู่ความมีเหตุมีผลเกี่ยวกับนโยบาย) เป็นข้อมูลที่นำไปใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยข้อมูลสำคัญ 6 ประเภท ได้แก่

2.1 ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย (Policy Relevant Information: I) เป็นข้อมูลที่เป็นทั้งข้อเท็จจริงและค่านิยมที่เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหา เป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การสร้างเหตุผลในการกำหนดนโยบาย หรืออาจเป็นข้อเท็จจริงและค่านิยมที่บรรยายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับประชาชน เช่น ปัญหาเกษตรกรมีรายได้น้อย ไม่มีที่ดินทำกิน คุณภาพชีวิตไม่ดี ก็ต้องดูว่าการที่เกษตรกรมีปัญหาเหล่านี้เป็นผลมาจากอะไร การขาดที่ดินทำกินต้องเช่าที่ดินคนอื่นทำได้เท่าไหร่ก็ต้องเอาไปจ่ายค่าเช่า ขาดแรงจูงใจในการบำรุงรักษาที่ดินเพราะไม่ใช่ของตัวเอง และนำไปสู่การบุกรุกป่าสงวนเพื่อหาที่ดินทำกิน นี่คือ Policy Relevant Information ที่จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายออกมาเพื่อแก้ปัญหา

2.2 Policy Claim: C ข้ออ้างนโยบาย เป็นทั้งข้อเท็จจริงและค่านิยมและอาจจะรวมถึงการปฏิบัติด้วยที่เป็นข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นข้อสรุปที่ชัดเจนช่วยให้เห็นความสำคัญในการกำหนดนโยบายนั้น ๆ ออกมา เช่น ปัญหาเกษตรกรไม่มีที่ดินทำกิน ต้องรวบรวมตัวเลขออกมาให้ชัดเจนว่ามีเกษตรกรกี่แสนครอบครัวที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือเมื่อพูดถึงปัญหาการจราจรติดขัด Policy Claim เป็นผลสรุปจากการวิจัยว่าในหนึ่งชั่วโมงมียวดยานผ่านถนนเส้นนี้กี่คัน วินาทีละกี่คัน เพื่อระบุถึงความหนาแน่นของถนนสายนี้ประกอบในการสร้างทางยกระดับ

2.3 Warrant: W ข้อมูลที่เป็นหลักประกัน ได้มาจากการประเมินค่านิยม ความเชื่อ เป็นข้อมูลที่ไปสนับสนุน Policy Relevant Information ให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

2.4 Backing: B ข้อสนับสนุน เห็นได้ว่าทั้ง C, W, B ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่ได้จากข้อเท็จจริง ค่านิยม เพื่อสนับสนุนการนำเสนอนโยบายนั้น ๆ ทั้งสิ้น ข้อสนับสนุนเป็นข้อมูลที่จะไปสนับสนุนให้ Warrant มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.5 Qualifier: Q ข้อตรวจสอบ เป็นข้อมูลที่ไปยืนยันว่านโยบายที่นำเสนอนั้นมีความน่าเชื่อถือ มีความเป็นไปได้ว่าลงมือปฏิบัติแล้วจะประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อประชาชน ข้อมูลที่เป็นข้อตรวจสอบมักผ่านการวิเคราะห์มาจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ที่ปรึกษาเพื่อทำให้ผู้อนุมัตินโยบายเกิดความเชื่อมั่นว่าหากอนุมัติไปแล้วจะไม่เกิดการสูญเปล่า ตั้งแต่ข้อ 2.1–2.5 จึงเป็นข้อมูลในเชิงบวกทั้งสิ้น โดยหลักการไม่ควรนำเสนอในทางบวกเท่านั้นควรเสนอข้อมูลในทางลบด้วย อาจเป็นปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นจากการกำหนดหรือดำเนินนโยบายนั้น ๆ

2.6 Rebuttal: R ข้อโต้แย้ง อาจเป็นข้อเท็จจริงหรือค่านิยมของประชาชนที่นำไปสู่การคัดค้านนโยบายนั้น เช่น ประชาชนโต้แย้งว่าประตูระบายน้ำมาสร้างตรงนี้ไม่ได้เพราะเป็นกลางน้ำ ควรไปสร้างที่ต้นน้ำมากกว่า ดังนั้นผู้กำหนดนโยบายควรหาทางแก้ไขข้อโต้แย้งนี้ด้วย สรุปข้อเท็จจริง ค่านิยม การปฏิบัติจะถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการพยากรณ์ พรรณนา ประเมิน และเสนอแนะเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เรียกว่า Policy Argument ทั้ง 6 ประเภท

สรุป Policy Argument ทั้ง 6 ประเภทคือข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่นำเสนอเพื่อสะท้อนภาพให้เห็นถึงความจำเป็น ความสำคัญ ที่มา เจตนารมณ์ ความเดือดร้อนของประชาชน มีข้อมูลและสถิติแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน รวมทั้งผลเสีย ข้อโต้แย้ง และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้

3. มุ่งผลิต/แปรสภาพข่าวสารนโยบาย เป็นการวิเคราะห์ลึกลงไปอีกว่า Policy Relevant Information ได้แก่

3.1 Policy Problems ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหานโยบาย

3.2 Policy Alternatives / Policy Futures ข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกนโยบายหรืออนาคตนโยบาย

3.3 Policy Action ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินนโยบาย

3.4 Policy Outcomes ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์นโยบาย

3.5 Policy Performance ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของนโยบาย

นโยบายต้องอาศัยข่าวสาร 3 ระดับ ได้แก่

1. Facts ข้อเท็จจริง คือ การพิจารณาจากเหตุการณ์/สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ดูว่าปัญหาเกิดขึ้นกับใคร เช่น ในชุมชนเมืองต้องมีปัญหาขยะจำนวนมหาศาล ปัญหาโสเภณีเด็ก ผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์นโยบายจะต้องทำความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและปัญหาเหล่านั้นต้องถูกนำไปแก้ไขโดยการกำหนดนโยบายสาธารณะขึ้นมา

2. Values ค่านิยม เป็นการพิจารณาเชื่อมโยงกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าปัญหานั้นเกิดจากค่านิยม ความเชื่อ รสนิยม วัฒนธรรมใด เช่น ปัญหาขยะในชุมชนเกิดจากค่านิยมของคนในชุมชนเมืองที่รักความสะดวกสบายจึงเลือกใช้โฟมและถุงพลาสติกที่สุดท้ายก่อให้เกิดขยะจำนวนมหาศาล หรือปัญหาโสเภณีเด็กเกิดจากค่านิยมของเด็กวัยรุ่นที่ชอบความสะดวกสบาย ชอบใช้ของฟุ่มเฟือยราคาแพง

3. Actions การปฏิบัติ จากข้อเท็จจริงและค่านิยมนำไปสู่การปฏิบัติคือการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น จากปัญหาขยะในชุมชนการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาคือ รณรงค์ให้ประชาชนหิ้วถุงผ้าไปจ่ายตลาด นำปิ่นโตไปซื้ออาหาร รวมทั้งมาตรการอื่น ๆ เพื่อทำให้ขยะโฟมและถุงพลาสติกลดน้อยลงค่านิยม ความชอบ ความเชื่อบางเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงาน ดังนั้นการปฏิบัติใด ๆ ที่ขัดแย้งกับค่านิยมความเชื่อของชาวบ้านโอกาสที่จะประสบความสำเร็จย่อมมีน้อยลง ดังนั้นข้อมูลที่เป็นค่านิยมจะมองข้ามไปไม่ได้

2.3.5 ประเภทของนโยบาย

มานิตย์ ไชยกิจ (2556.,หน้า 6 - 7) ได้กล่าวถึงประเภทของนโยบายออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. นโยบายแบ่งตามลักษณะการศึกษา แบ่งเป็น

1.1 นโยบายในภาพรวม (Holistic Policy) หมายถึง นโยบายที่บูรณาการหรือนโยบายรวมเป็นนโยบายที่ต้องใช้สหวิทยาในการแก้ปัญหา อาทิเช่น นโยบายของประเทศไทย เป็นต้น

1.2 นโยบายเฉพาะด้านหรือเฉพาะสาขา (Sectorial Policy) หมายถึง นโยบายเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งหรือเฉพาะสถาบันทางสังคมหรือเฉพาะสาขา อาทิเช่น นโยบายทางการศึกษานโยบายทางสารณสุข นโยบายทางการทหาร นโยบายทางการคมนาคม นโยบายทางการสื่อสารและเทคโนโลยี

2. นโยบายตามแหล่งที่มา หรือตามวัตถุประสงค์ขององค์การ แบ่งเป็น

2.1 นโยบายสาธารณะ (Public Policy) หมายถึง นโยบายของรัฐบาล หรือนโยบายขององค์การของรัฐ หรือนโยบายที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคม

2.2 นโยบายเอกชน (Private Polecy) หมายถึง นโยบายขององค์การเอกชนที่กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้ากำไร หากแต่ปัจจุบันในกลุ่มเอกชนบางกลุ่มมีนโยบายบริการสังคมบางส่วน เนื่องจากแนวคิดขององค์การเอกชนเปลี่ยนไป องค์การเอกชนเองก็ต้องมีนโยบายทางสังคมเพื่อร่วมสร้างสังคมไทยหรือสังคมประเทศให้น่าอยู่เพิ่มขึ้น เป็นการสร้างภาพพจน์ขององค์การยุคใหม่

3. นโยบายที่กำหนดตามลำดับขั้นขององค์การ แบ่งเป็น 5 ประเภท

3.1 นโยบายระดับโลก (World Policy)

3.2 นโยบายระดับประเทศ (National Policy)

3.3 นโยบายระดับสาขาวิชาหรือระดับสถาบัน (Sectorial Policy)

3.4 นโยบายระดับภาค (Regional policy)

3.5 นโยบายระดับหน่วยงาน (Institutional Policy)

3.6 นโยบายระดับสายงาน (Organizational Policy)

ดิลก บุญเรืองรอด (2550, หน้า 3 - 4) กล่าวว่า เรื่องของนโยบายมีวิธีการแบ่งประเภทได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์การแบ่ง แต่ที่สำคัญที่ควรทราบ นโยบายที่แบ่งตามระดับชั้นของการบริหารแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย

1. นโยบายพื้นฐาน เป็นนโยบายระดับสูงสุด ได้แก่ นโยบายระดับชาติ ที่มีทั้งตราเป็นกฎหมายและไม่ตราเป็นกฎหมาย ที่ตราเป็นกฎหมายที่สำคัญที่สุดคือรัฐธรรมนูญแห่งราช อาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รองลงมา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่ไม่ตราเป็นกฎหมาย ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล เป็นต้น

2. นโยบายทั่วไป เป็นนโยบายที่กำหนดตามนโยบายพื้นฐาน เพื่อเป็นนโยบายบริหารที่มีความชัดเจนขึ้น เทียบกับระดับการบริหารจะอยู่ในระดับกระทรวง ทบวง กรม เช่น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล

3. นโยบายเฉพาะ เป็นนโยบายที่มีความชัดเจนมากขึ้นในระดับภารกิจ กิจกรรมเพื่อเชื่อมนโยบายทั้งสองระดับที่กล่าวมา สู่การปฏิบัติที่ชัดเจน อาจจำแนกออกเป็น นโยบายของหน่วยงานย่อยหรือหน้าที่ เช่น นโยบายการผลิต นโยบายการตลาด นโยบายการเงิน นโยบายงานบุคคล เป็นต้น

สรุปได้ว่า นโยบาย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ1) นโยบายแบ่งตามลักษณะการศึกษา 2) นโยบายแบ่งตามแหล่งที่มาหรือวัตถุประสงค์ และ 3) นโยบายแบ่งตามลำดับชั้นขององค์การ และในแต่ละเกณฑ์การแบ่งยังสามารถแบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ลงไปได้อีกหลายประเภท

2.3.6 องค์ประกอบของนโยบาย

ทวีป ศิริรัศมี (2545, หน้า 3) กล่าวถึง องค์ประกอบของนโยบายไว้ว่า หมายถึง ปัจจัยที่เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของนโยบาย มี 2 ลักษณะ คือ องค์ประกอบเชิงโครงสร้างนโยบาย และองค์ประกอบเชิงกระบวนการกำหนดนโยบาย

สุภาพร พิศาลบุตร (2543, หน้า 82 - 83) องค์ประกอบเชิงกระบวนการกำหนดนโยบายไว้ 5 องค์ประกอบ คือ

1. ความต้องการ (Policy Demand) หมายถึง ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้เสีย เช่น นักการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์สาธารณะต้องการให้รัฐกระทำ หรือละเว้นการกระทำเกี่ยวกับปัญหาที่เห็นว่าสำคัญ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย (Policy Decisions) เป็นผลต่อเนื่องจากความต้องการหรือความจำเป็นในขั้นตอนนี้ครอบคุลมใคร่ครวญถึงข้อวิเคราะห์ มีความมั่นใจพิจารณาทางเลือกจนถึงการตัดสินใจกำหนด

3. คำแถลงของนโยบาย (Policy statement) คือข้อความซึ่งระบุเนื้อหาสาระของนโยบายที่กำหนดขึ้น เช่น คำแถลงนโยบายของรัฐบาล โดยมีลักษณะบ่งบอกเจตนารมณ์ ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์และมาตรการในการดำเนินงาน

4. ผลผลิตของนโยบาย (Policy Output) คือผลการปฏิบัติที่ปรากฏเป็นรูปธรรมของการแถลงนโยบายเป็นผลจากการนำนโยบายเป็นผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. ผลลัพธ์ของนโยบาย (Policy Outcome) คือผลที่เกิดขึ้นและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายมีไปถึงซึ่งเป็นผลสุดท้าย และเป็นส่วนที่ต้องได้รับการติดตามประเมินผลต่อไป

ทวีป ศิริรัศมี (2545, หน้า 5 - 6) กล่าวถึงองค์ประกอบเชิงกระบวนการของนโยบายไว้ว่าประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การเห็นชอบนโยบาย กับการถือเป็นแนวทางปฏิบัติ การเห็นชอบนโยบาย คือ ก่อนที่จะมีการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายนั้นต้องได้รับการเห็นของขององค์กร หรือผู้มีอำนาจ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของนโยบายประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นความต้องการจำเป็นของนโยบาย ซึ่งอาจจะมาจากสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ หรือเกิดจากความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและได้เสียที่จะกำหนดเป็นนโยบาย ส่วนที่เป็นข้อความนโยบาย ซึ่งระบุเนื้อหาสาระของนโยบายที่กำหนดขึ้นและส่วนที่เป็นการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2.3.7 ลักษณะที่ดีของนโยบาย

การบริหารงานจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่ดีของนโยบาย กล่าวคือ นโยบายจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง กำหนดขึ้นก่อนที่จะดำเนินงาน ส่งผลประโยชน์ต่อส่วนร่วม ถ้อยคำมีความชัดเจนและกะทัดรัด มีขอบเขตและระยะเวลาในการใช้ เป็นศูนย์รวมการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ครอบคลุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์การรวมทั้งควรยืดหยุ่นได้ตามภาวการณ์ที่จำเป็น นโยบายในการบริหารงานจะดีหรือไม่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่แตกต่างกันหลายประการ เช่น ความสามารถของผู้กำหนดนโยบาย ความเข้าใจ และความสามารถของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การจัดระบบบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพในหน่วยงาน และรวมถึงทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้นด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากนโยบายเป็นเรื่อง การเลือกสรรแนวทางที่ดีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์การ ฉะนั้นจะสังเกต ได้ว่าองค์การอยู่ภายใต้ระบบการบริหารงานที่ดี ผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อการบริหารงานต่าง ๆ ขององค์การนั้น (ลมัยพร แหล่งหล้า, 2551,หน้า 20-21) ดังที่ ประชุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 18-19) ได้กล่าวถึงลักษณะของนโยบายที่ดีที่พึงประสงค์ได้ดังนี้

1. นโยบายที่ดีจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ และสามารถที่จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้

2. นโยบายที่ดีจะต้องกำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริงมิใช่เป็นข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นส่วนตัวหรือข้อมูลที่เกิดขึ้นตามโอกาสอันไม่แน่นอน อย่างไรก็ดี ข้อเสนอแนะและปฏิกิริยาต่าง ๆ จากภายนอกควรเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงบ้างในการกำหนดนโยบาย

3. นโยบายที่ดีจะต้องมีการกำหนดขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินงาน โดยการกำหนดกลวิธีและจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมต่อการดำเนินงาน แต่ทั้งนี้จะต้องไม่แจ้งรายละเอียดของกลวิธีในการปฏิบัติ ควรเปิดกว้างไว้เพื่อให้ผู้ปฏิบัติพิจารณาตีความแล้วนำไปปฏิบัติตามความสามารถและให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ในขณะนั้น และเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่

4. นโยบายที่ดีควรกำหนดขึ้นเพื่อสนองหรือส่งผลประโยชน์ให้กับบุคคลโดยส่วนรวม และจะต้องมีการพิจารณาว่านโยบายใดควรทำก่อน ควรทำหลัง โดยการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น

5. นโยบายที่ดีจะต้องเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กะทัดรัดใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและแถลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่สมาชิกทุกคน ทุกระดับชั้นภายในหน่วยงานสามารถเข้าใจได้อย่างชัดแจ้ง

6. นโยบายที่ดีจะต้องมีขอบเขตและระยะเวลาในการใช้ กล่าวคือในองค์การหนึ่งๆ ย่อมมีภารกิจและความรับผิดชอบต่างกัน การกำหนดนโยบายเพื่อให้ครอบคลุมภารกิจและความรับผิดชอบทั้งหมดย่อมเป็นไปไม่ได้ นอกจากนี้เมื่อเวลาผ่านไปเหตุการณ์ต่าง ๆ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่กำหนดไว้อาจไม่สามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ใหม่ได้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่านโยบายที่ดีนั้นจะต้องอยู่ภายในขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่น สามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์ใหม่เสมอ

7. นโยบายที่ดีจะต้องกำหนดขึ้นโดยให้ครอบคลุมไปถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย แต่ทั้งนี้จะต้องได้ข้อมูลที่มีการวิเคราะห์โดยละเอียดรอบคอบแล้วการกำหนดนโยบายระยะเวลาอันใกล้กับงานที่จะต้องทำในอนาคตมีความสอดคล้องและต่อเนื่องกัน

8. นโยบายที่ดีจะต้องสอดคล้องกับปัจจัยภายนอกองค์การ กล่าวคือ จะต้องสอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคมโดยส่วนรวม นอกจากนี้จะต้องสอดคล้องกับความในใจหรือความคิดเห็นของสาธารณชนด้วย

มอนดี (Mondy,1988, pp.95-96 อ้างอิงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2543, หน้า 20) ได้ให้รายละเอียดของคุณลักษณะที่ดีของนโยบาย ไว้ดังนี้

1. นโยบายควรกำหนดจากฐานของข้อมูลที่มีความเป็นจริง

2. นโยบายของผู้บังคับบัญชาและของผู้ใต้บังคับบัญชาควรสนับสนุนกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ควรที่จะขัดแย้งกัน

3. นโยบายของหน่วยงานหรือแผนกที่ต่างกันแต่อยู่ภายในองค์การเดียวกันควรต้องประสานกัน

4. นโยบายควรเป็นข้อความที่แน่นอนเข้าใจได้และเป็นลายลักษณ์อักษร

5. นโยบายควรยืดหยุ่นแต่มั่นคงอยู่บนหลักการ หรือระเบียบข้อบังคับที่ถูกต้อง

6. นโยบายควรมีของขอบเขตเข้าใจได้ด้วยเหตุผล

อมรศักดิ์ กิจธนานันท์, (2551, หน้า 26) ได้กล่าวว่าลักษณะของนโยบายสาธารณะที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ไม่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญที่ใช้ปกครองประเทศ

2. ไม่บั่นทอนความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ ไม่ว่าโดยทางตรงและทางอ้อม

3. กระบวนการจัดทำนโยบายต้องมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการศึกษาปัญหาต่าง ๆ อย่างมีระบบ ค้นหาสาเหตุที่แท้จริง และหาหนทางการแก้ไขที่ดีที่สุด แล้วจึงนำมาออกเป็นนโยบาย

4. นโยบายสาธารณะที่ดี ควรจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน หน่วยงานและองค์กรผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

5. นโยบายสาธารณะนั้นทำให้ประชาชนในประเทศมีความผาสุก และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสมานฉันท์ ไม่ก่อให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีของประชาชน

6. วัตถุประสงค์ของนโยบายสาธารณะนั้น ต้องยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก

7. มิใช่การเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ดีที่เหมาะสมของนโยบายโดยถือเอาทัศนะของบุคคลเป็นที่ตั้งและเป็นไปตามหลักการ ถือเสียงข้างมากหรือเป็นทัศนะของกลุ่มคนส่วนใหญ่ ซึ่งอาจมีคนอีกกลุ่มหนึ่งหรือจำนวนน้อยคัดค้านและวิพากษ์วิจารณ์ไปตามทัศนะหรือตามเหตุผลของบุคคลกลุ่มนั้น

2.3.8 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

คำว่า “การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy implementation) นี้ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลายทัศนะ ดังนี้

กล้า ทองขาว (2534, หน้า 150) ได้กำหนดคำนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง การดำเนินงานของบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมุ่งที่จะให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายตามอาณัติของนโยบายบรรลุผลสำเร็จโดยตรง ทั้งนี้ลักษณะการดำเนินการดังกล่าวจะต้องสังเกตและตรวจสอบได้จากปรากฏการณ์ที่เป็นจริง

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2552, หน้า 91) ได้ศึกษาความหมายของคำว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศ และสรุปว่า นักวิชาการส่วนใหญ่มักเห็นพ้องต้องกันในประเด็นที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่หนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ นั่นคือ มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม และในแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา ประเด็นที่สองการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งในขั้นตอนนโยบายทั้งหมด โดยเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องมาจากการกำหนดนโยบาย และกล่าวถึงกิจกรรมในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า ครอบคลุมถึงการแปลงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติ ซึ่งโดยปกติว่า มักจะกว้างคลุมเครือและกำกวม ให้เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดแล้ว การวางแผน และการวางรูปโครงการ เพื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ การจัดองค์การและปฏิบัติการให้เป็นไปตามโครงการที่วางรูปและกำหนดแผนไว้

วรเดช จันทรศร (2546, หน้า 3) ได้อธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่า องค์การที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งมวลปฏิบัติ ให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้ หรือไม่เพียงใด

ถวัลย์รัฐ วรเทพพุฒิพงษ์ (2540, หน้า 59) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นภาระหน้าที่หลักที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของข้าราชการประจำ ซึ่งมีความยากในการปฏิบัติมากกว่างานประจำและจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ของข้าราชการเอง กล่าวคือ เมื่อฝ่ายการเมืองได้กำหนดนโยบายมาแล้ว หน้าที่ของข้าราชการประจำก็คือ การนำนโยบายที่ฝ่ายการเมืองกำหนดไปปฏิบัติให้บรรลุผลด้วยการแปลงนโยบาย ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมในรูปของแผนงาน/โครงการ แล้วนำนโยบายที่แปลงให้เป็นรูปธรรมแล้วไปปฏิบัติให้บรรลุผล

รุ่งเรือง สุขาภิรมย์ (2543, หน้า 20) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนของการกำหนดนโยบายที่ดำเนินการโดยหน่วยงาน บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ไปบริหารและจัดการ เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยอาจมีการแปลงนโยบายออกเป็นรูปของ กฎ ระเบียบ แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้ส่งผลไปยังผู้ที่ต้องการให้ได้รับผลประโยชน์จากนโยบาย ในกรณีที่เป็นนโยบายของรัฐบาลนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นหน้าที่ของข้าราชการประจำ

สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนการกำหนดนโยบาย โดยผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในด้านต่าง ๆ ขององค์การไปบริหารจัดการ โดยการแปลงนโยบายจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม เช่น กฎ ระเบียบ แผนงานโครงการหรือกิจกรรมแล้วนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นโยบายนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สำหรับขั้นตอนที่สำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น วรเดช จันทรศร (2540,หน้า 35 - 46) ได้นำเสนอไว้ว่า ขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือขั้นตอนในระดับมหภาค (Macro) และขั้นตอนในระดับจุลภาค (Micro) ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนของการแปลงนโยบายออกเป็นแนวทางปฏิบัติ หรือออกมาในรูปของแผนงานหรือโครงการ และขั้นตอนในการทำให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นยอมรับแนวทาง แผนงาน โครงการหรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไป ดั้งนี้

1.1 ขั้นตอนของการแปลงนโยบาย ถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะหากมีการแปลงนโยบายให้เบี่ยงเบนไปจากวัตถุประสงค์แล้วก็อาจกล่าวได้ว่า ความล้มเหลวของนโยบายนั้นย่อมเกิดขึ้นตั้งแต่แรก

1.2 ขั้นตอนของการยอมรับ เป็นขั้นตอนที่ทำให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นยอมรับแนวทาง แผนงาน โครงการ หรือผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไป ในขั้นตอนนี้ราชการที่บริหารส่วนกลางจะสามารถทำให้หน่วยปฏิบัติในระดับล่างหรือระดับท้องถิ่นยอมรับและจัดทำโครงการสนองนโยบายที่ส่วนราชการวางไว้ เพราะอำนาจที่แท้จริงในการนำนโยบายแผนงานและโครงการไปปฏิบัติ ย่อมอยู่ที่หน่วยงานและผู้ปฏิบัติในระดับท้องถิ่นเป็นสำคัญ ดังนั้นการสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจถึงขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคด้วย

2. ขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับจุลภาค แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นระดมพลัง ขั้นการปฏิบัติ และขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง

2.1 ขั้นระดมพลัง (Mobilization) เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานในระดับท้องถิ่นจะต้องดำเนินการใน 2 กิจกรรม คือ การพิจารณารับนโยบาย และการแสวงหาความสนับสนุน

2.2 ขั้นการปฏิบัติ (Deliverer implementation) ขั้นตอนมีความครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้มีการยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริงในขั้นนี้จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตัวผู้ปฏิบัติ หรือผู้ให้บริการตามโครงการโดยตรง ในบางกรณีผู้ปฏิบัติอาจจะยอมทำการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ให้เข้ากับแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ในบางกรณีผู้ปฏิบัติอาจจะทำการปรับแผนหรือโครงการนั้น ให้เข้ากับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของตัวเองก็ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติ วิธีดำเนินการในลักษณะนี้เป็นวิธีการที่จะเปิดโอกาสให้มีการปรับตัวเข้าหาซึ่งกันและกัน ระหว่างนโยบายของรัฐบาลกลางกับการปฏิบัติตามนโยบายโดยหน่วยงานระดับท้องถิ่น

2.3 ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง (Institutionalization or Continuation) ความสำเร็จของนโยบายจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากนโยบายนั้นไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การที่จะให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องนี้หมายความว่า นโยบายนั้นจะต้องถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติด้วย

สรุปได้ว่า การทำให้นโยบายนั้นได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารในระดับท้องถิ่นจะต้องเป็นตัวนำในการชักจูงให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและจะต้องหาทางแปลงนโยบายนั้นให้เป็นภารกิจประจำวันของผู้ปฏิบัติไปโดยตลอด ในส่วนของผู้ปฏิบัติเองก็จะต้องพร้อมและมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติตามนโยบายนั้น โดยถาวรเสมือนหนึ่งเป็นภารกิจประจำวัน

2.3.9 ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวนั้น มีปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่ง ศุภชัย ยาวะประภาษ (2552, หน้า 101-108) ได้ทบทวนผลงานของนักวิชาการ พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ลักษณะของนโยบาย ลักษณะของนโยบายที่มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย ได้แก่

1.1 ประเภทของนโยบาย การปฏิบัติตามนโยบายจะมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากที่สุดหากนโยบายนั้นเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ น้อยที่สุด และมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ระดับสูง

1.2 ผลประโยชน์ของนโยบายนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมา น้ำหนักของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่นโยบายนั้นผลักดันให้เกิดขึ้นมา ถ้าการรับรู้มีมากกว่าว่านโยบายนั้นให้ประโยชน์มากกว่านโยบายอื่น โอกาสความสำเร็จก็จะมีมาก

1.3 ความสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น

1.4 ความเป็นไปได้ในการนำมาทดลองในเชิงปฏิบัติในลักษณะโครงการทดลองก่อน โอกาสสำเร็จจะมีมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถทำเป็นโครงการทดลองก่อนได้

1.5 ความเห็นผลได้ของนโยบาย นโยบายที่สามารถส่งผลที่สามารถเห็นได้ชัดเจนจะมีโอกาสในการประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจน

1.6 คุณภาพของการส่งข้อมูลย้อนกลับ คุณลักษณะประโยชน์ของการส่งข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของนโยบายโดยเฉพาะถ้าเป็นนโยบายที่เสนอการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ

2. วัตถุประสงค์ของนโยบาย ในเรื่องวัตถุประสงค์ที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะให้การกำหนดนโยบายไปปฏิบัตินั้นสำเร็จ พิจารณาได้ดังนี้

2.1 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ หากวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน การตีความผิดจะเป็นเหตุทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้

2.2 ความสอดคล้องกันของวัตถุประสงค์ นอกจากวัตถุประสงค์จะชัดเจนแล้วยังจำเป็นต้องมีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2.3 ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ คือ ง่ายต่อความเข้าใจ ความรับรู้ของผู้ที่จะนำไปปฏิบัติว่านโยบายนั้น ๆ มีวัตถุประสงค์อย่างไร

2.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย จะทราบว่าความสำเร็จของนโยบายนั้น แสดงให้เห็นได้อย่างใด อะไรคือตัวชี้วัดว่านโยบายนั้นประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีดัชนีชี้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายนั้น ๆ

2.5 ความไม่เที่ยงตรงของข่าวสารต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หากแหล่งข้อมูลข่าวสารให้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องในการแปลวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของนโยบายข้อขัดแย้งเหล่านั้นจะทำให้การปฏิบัติไม่เป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่แท้จริง

3. ความเป็นไปได้ทางการเมือง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ทางการเมือง ได้แก่

3.1 การเจรจาระหว่างรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับการสนับสนุนหรือคัดค้านที่มีต่อนโยบาย

3.2 ความสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์และบุคคลที่สำคัญในรัฐบาลและรัฐสภา ก็มีโอกาสที่จะถูกคัดค้านเมื่อนำเข้าพิจารณาในกระบวนการทางนิติบัญญัติ

3.3 ผลกระทบของนโยบายที่มีต่อกลุ่มอาชีพที่มีอิทธิพล กลุ่มอิทธิพลจะใช้วิถีทางทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อที่จะยับยั้งการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว

3.4 การสนับสนุนจากชนชั้นผู้นำ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา หากขาดการสนับสนุนจากชนชั้นผู้นำ โอกาสนำนโยบายไปปฏิบัติก็เกิดขึ้นได้ยาก

3.5 การสนับสนุนจากสื่อมวลชน นโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากสื่อมวลชนมักประสบปัญหาในทางปฏิบัติ

3.6 การสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ว่าชอบหรือไม่กับนโยบายนั้น

4. ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเกิดขึ้นเร็วและแต่ละครั้งจะส่งผลต่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายเทคโนโลยีที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติตามนโยบายที่วางเอาไว้ต้องสอดคล้องกับสภาวการณ์ หรือภาวะแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. ความพอเพียงของทรัพยากร นโยบายที่จะนำไปปฏิบัติให้สำเร็จนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากร ทั้งด้านการเงิน คน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะกระทบกับประสิทธิภาพของนโยบาย

6. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โครงสร้างของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะมีส่วนอย่างมากต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายนั้น ซึ่งพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้

6.1 ประเภทของหน่วยงาน หน่วยงานที่มีกำลังคน ทรัพยากรอื่น ๆ พร้อมอยู่แล้วมีโอกาสที่นโยบายจะประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานที่ไม่พร้อม

6.2 โครงสร้างและลำดับขั้นการบังคับบัญชา หน่วยงานขนาดเล็กที่มีระดับชั้นการบังคับบัญชาน้อย จำนวนผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามาก จะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานขนาดใหญ่ ที่มีระดับชั้นและสายการบังคับบัญชามากแต่ผู้ใต้บังคับบัญชาน้อย

6.3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่กำหนดนโยบายความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างหน่วยงานที่กำหนดและหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าความสัมพันธ์มีมากโอกาสความสำเร็จก็จะมีมากด้วย

7. กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

7.1 จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมากขึ้นเท่าใดปัญหาในเรื่องการประสานงานจะมีมากขึ้น และถ้าไม่สามารถประสานงานกันได้ โอกาสที่นโยบายจะล้มเหลวก็มีมากขึ้นด้วย

7.2 จำนวนจุดตัดสินใจ จำนวนจุดตัดสินใจของนโยบายถ้ามีมากขึ้นเท่าใด ความล่าช้าในการปฏิบัติก็มีมากขึ้นเท่านั้น

7.3 ความสัมพันธ์ดังเดิมของหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายถ้าร่วมมือกันดีก็จะทำให้นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ผลสำเร็จ ตรงกันข้ามกับความขัดแย้งดั้งเดิมซึ่งถ้ามีก็จะนำไปสู่ความล้มเหลว

7.4 การแทรกแซงของหน่วยงานระดับนโยบาย อาจประสบปัญหาหากถูกแทรกแซงจากหน่วยงานระดับบนมากเกินไป

8. ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐาน หรือผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ทัศนคติที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย พิจารณาได้ดังนี้

8.1 ทัศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ดีต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วยและมีความรู้ผูกพัน

8.2 ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวคิดที่เคยปฏิบัติเป็นเวลาช้านาน มักประสบความล้มเหลว

8.3 ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดต่อค่านิยมที่ตนยึดถือ โอกาสที่จะทำให้นโยบายล้มเหลวก็เป็นไปได้สูง

8.4 ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรีและผลประโยชน์ของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะหลีกเลี่ยงหรืองดเว้นไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของตน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 8 ประการ คือ ลักษณะของนโยบายวัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเป็นไปได้ทางการเมือง ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎีความเพียงพอของทรัพยากร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

2.4 บริบทพื้นที่การศึกษา : เทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน ของเทศบาลตำบลสทิงพระ

เทศบาลตำบลสทิงพระ เป็นเทศบาลขนาดเล็ก โดยแต่เดิมนั้นกระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศจัดตั้งเป็น “สุขาภิบาลจะทิ้งพระ” ครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2499 โดยกำหนด เอาเขตของหมู่ที่ 3, 4 และ 5 ของตำบลจะทิ้งพระ เป็นอาณาเขตการปกครอง ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,125 ไร่ ต่อมาเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2511 กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศเปลี่ยนแปลงนาม จาก “สุขาภิบาลจะทิ้งพระ”เป็น “สุขาภิบาลสทิงพระ” และในวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ได้เปลี่ยนแปลงฐานะ จาก “สุขาภิบาลสทิงพระ” เป็น “เทศบาลตำบลสทิงพระ”

ลักษณะ ที่ตั้ง อาณาเขต และเขตการปกครอง

เทศบาลตำบลสทิงพระ ตั้งอยู่บนคาบสมุทรสทิงพระ ในเขตตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา อยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ประมาณ 58 กิโลเมตร ตามถนนสายเกาะยอ - เขาแดง- ระโนด ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 954 กิโลเมตร มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ตลอดแนวเขต ลักษณะชั้นผิวดินในเขตเทศบาล เริ่มจากดินทรายตลอดแนวเขตอ่าวไทยเข้ามาในพื้นดิน ถัดจากนั้นเป็นชั้นดินร่วนปนทราย ดินเหนียวปนทราย และดินเหนียวตลอดแนวเขตทิศตะวันตก มีพื้นที่ครอบคลุมจำนวน 3 หมู่บ้าน ดังนี้

1. หมู่ที่ 3 ชุมชนสาธุประดิษฐ์ และ ชุมชนพุทธกิจจารักษ์
2. หมู่ที่ 4 ชุมชนบ้านจะทิ้งพระ
3. หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านหน้าเมือง และ ชุมชนบ้านชายคู

โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ตรงจุดที่อยู่ห่างจากฟากตะวันตกของทางหลวงสายอำเภอเมืองสงขลา-อำเภอระโนด ไปทางทิศตะวันตก 440 เมตร และอยู่ห่างจากฝั่งเหนือของคลองจะทิ้งพระไปทางทิศเหนือ 685 เมตร

จากหลักเขตที่ 1 เป็นเส้นตั้งฉากกับทางหลวงสายอำเภอเมืองสงขลา-อำเภอระโนด ไปทางทิศตะวันออก เป็นระยะ 1,000 เมตร ซึ่งเป็นหลักเขตที่ 2

ด้านตะวันออก จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นขนานกับฟากตะวันออกของทางหลวงสายอำเภอเมืองสงขลา-อำเภอระโนด ไปทางทิศใต้ เป็นระยะ 1,800 เมตร ซึ่งเป็นหลักเขตที่ 3

ด้านใต้ จากหลักเขตที่ 3 เป็นเส้นตั้งฉากกับเส้นหลักเขตที่ 2 และหลักเขตที่ 3 ไปทางทิศตะวันตก เป็นระยะ 1,000 เมตร ซึ่งเป็นหลักเขตที่ 4

ด้านตะวันตก จากหลักเขตที่ 4 เป็นเส้นตรงไปทางทิศเหนือจนบรรจบกับหลักเขตที่ 1

วิสัยทัศน์

"มหาราชหาดสวย ร่ำรวยวัฒนธรรม เด่นล้ำการศึกษา รุดหน้าพลานามัย กว้างไกลงานอาชีพ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติดี บุคลากรมีการศึกษา และมีความรู้มาก โครงสร้างพื้นฐานทั่วถึงทุกชุมชน"

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้องมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9. เทศพาณิชย์

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังต่อไปนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

4. การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ

5. การสาธารณูปการ

6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ

7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว

9. การจัดการศึกษา

10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

14. การส่งเสริมกีฬา

15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสิ่งแวดล้อม

24. การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง

26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

28. การควบคุมอาคาร

29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี (2566, หน้า 37-52) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.44) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนและความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีส่วนร่วมและมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล (ความเป็นพลเมือง) ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์การ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ($\overline{X}$ = 0.86, sig. = 0.00) ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า นโยบายสาธารณะท้องถิ่นมีความเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นควรคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจเพื่อลดการผลิตนโยบายซ้ำที่ท้องถิ่นไม่ต้องการ ในขณะที่ราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง (กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ต้องมีบทบาทในการสนับสนุนภารกิจขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ปราศจากการบังคับบัญชาหรือสั่งการตามแนวนโยบายที่ไม่มีกฎหมายรองรับเพื่อตอบสนองภารกิจของรัฐ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทเพื่อที่จะสะท้อนปัญหาไปสู่การแก้ไข ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมแนวทางส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างรูปแบบกลไกการเข้าถึงการบริหารนโยบาย เพิ่มบทบาทหน้าที่ในการร่วมประเมินผลตรวจสอบนโยบายท้องถิ่น และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์การดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ทางสื่อสารออนไลน์ เพื่อความสะดวกและหลากหลายในติดตามความก้าวหน้าของนโยบายสาธารณะท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

วิชชุดา วงศ์พานิชย์ (2566, หน้า 185-200) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในชุนชน ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในชุมชน ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมพบว่า ระดับความสำคัญคือมากทุกด้าน ($\overline{X}$ =3.86:S.D=0.65) พิจารณาเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\overline{X}$ =4.36:S.D=0.67) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\overline{X}$ =3.96:S.D=0.71) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (=3.76:S.D=0.65) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\overline{X}$ =3.65:S.D=0.63) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\overline{X}$ =3.57:S.D=0.61) สภาพปัญหา ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวาง ไม่สนใจในการร่วมตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชน ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการ การติดตามประเมินผลจากชุมชนค่อนข้างน้อย ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายด้านการศึกษา ศาสนา กีฬาของเยาวชน รวมถึงเรื่องเกี่ยวกับสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในชุมชน แนวทางการบริหาร ควรส่งเสริมให้ความรู้จัดอบรมในกระบวนการจัดทำแผน แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานให้เหมาะสม การสื่อสารควรเป็นในทิศทางเดียวกัน มีการกำกับติดตามการจัดการงบประมาณให้มีความถูกต้องและโปร่งใส และควรมีการปรับทัศนคติระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนสร้างแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน

ภัทราพร รอดบุญเกิด และ วรวิทย์ จินดาพล (2566, หน้า 50-62) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อด้านการบริหารองค์การของเทศบาลเมืองสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลเมืองสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการการส่วนร่วมในการติดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลเมืองสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) สรุปได้ว่าข้อเสนอแนะของประชาชนคือเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลเมืองสงขลา

พิกุล มีมานะ, ทองหมุน น้อยนนท์ และ วิภาพรรณ อุปนิสากร (2565, หน้า 738-748) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ตัวแบบการกำหนดนโยบายสาธารณะผ่านมุมมองทางการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบการกำหนดนโยบายสาธารณะในมุมมองด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดนโยบายสาธารณะผ่านวิธีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพก่อให้เกิดผลต่อการปฏิบัติสูงสุด เป็นหลักนั่นคือเกิดธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายสาธารณะ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลพิจารณาไว้ คือ 1) ปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักจริยธรรม หลักนิติธรรม และหลักนิติรัฐ 2) วิธีการหรือกระบวนการบริหารได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักภาระรับผิดชอบ และหลักการกระจายอำนาจ 3) ผลของการบริหาร ได้แก่ หลักความมีประสิทธิภาพ หลักความมีประสิทธิผล หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่าและหลักการตอบสนอง และ 4) ผลลัพธ์ทางการบริหาร ได้แก่ หลักความยุติธรรม หลักค่านิยมประชาธิปไตย และหลักประโยชน์สุขของประชาชน

อนุวัฒน์ ทองแสง และคณะ (2565, หน้า 127-142) ได้ทำการศึกษาเรื่อง นโยบายการบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล จากการศึกษาสรุปได้ว่า นโยบายการบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัลการจัดทำข้อมูลและบริการภาครัฐในรูปแบบดิจิทัลภายใต้หลักธรรมาภิบาลเดียวกัน โดยการกำหนดมาตรฐานหลักเกณฑ์ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนข้อมูล กระบวนการทำงาน และการให้บริการแบบดั้งเดิมไปสู่รูปแบบดิจิทัล รวมถึงการพัฒนาทัศนคติและความสามารถของบุคลากร การเตรียมเครื่องมือดิจิทัลเพื่อรองรับการทำงานและการปรับเปลี่ยนกฎหมาย กฎระเบียบ ให้หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินงานภายใต้สภาพแวดล้อมเชิงดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงส่วนหน่วยงานภาครัฐปฏิรูปการทำงานเป็นดิจิทัลตามมาตรฐานเดียวกัน บริการดิจิทัลที่บูรณาการข้ามหน่วยงานตามมาตรฐานเดียวกัน บุคลากรภาครัฐที่พร้อมต่อการทำงานในรูปแบบดิจิทัล กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง หรือมาตรฐานการจัดทำข้อมูลดิจิทัลโดยการจัดทำกรอบการกำกับดูแลข้อมูล หรือมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐสามารถปรับเปลี่ยนข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลตามหลักธรรมาภิบาล

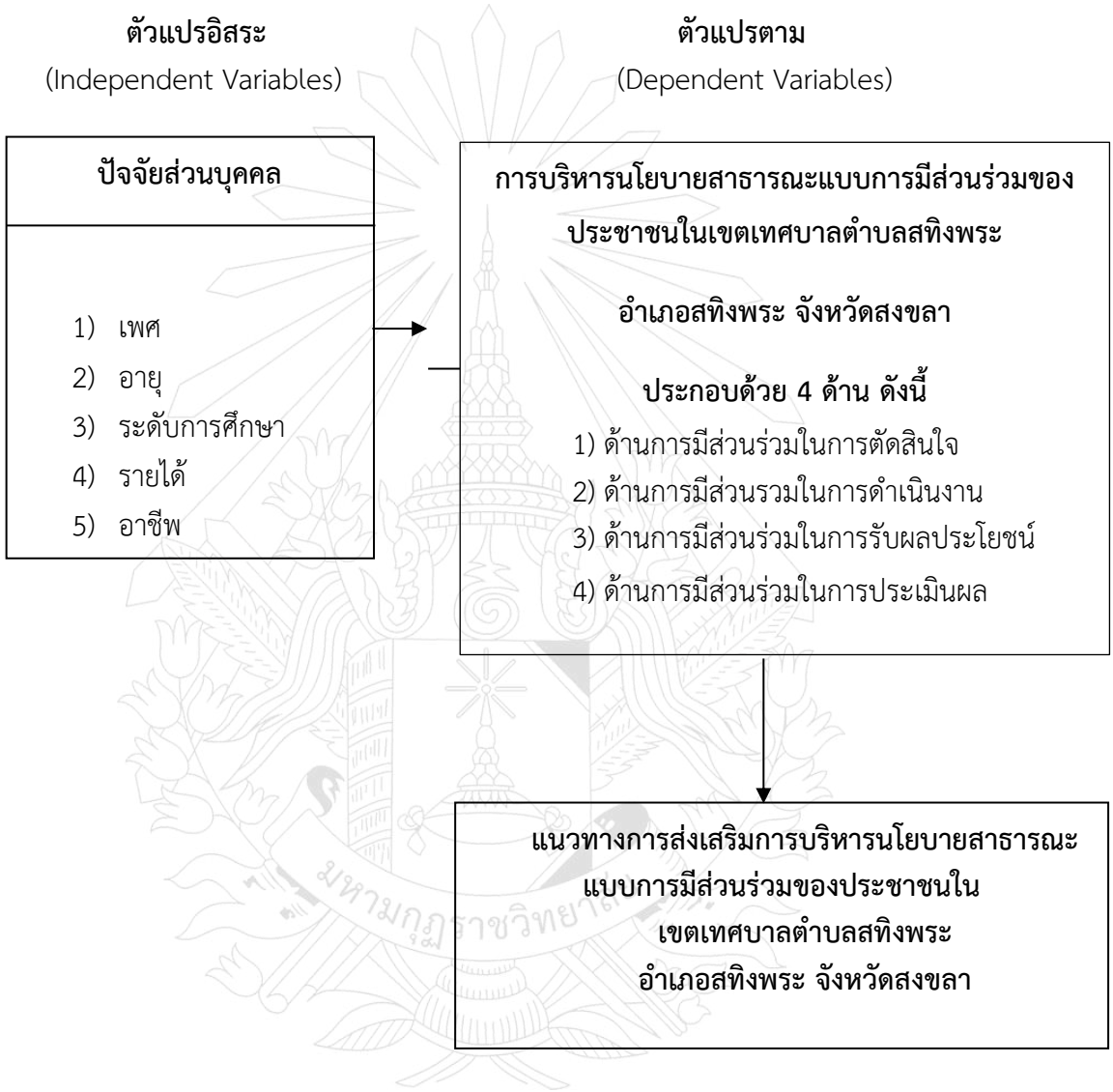
ณัฏฐณิชา ทิพย์สังข์ (2566, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนต่อนโยบายด้านการพัฒนา กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์ จังหวัดสงขลาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์

จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ พื้นที่อาศัย และระยะเวลาที่อาศัย มีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมือคอหงส์ จังหวัดสงขลาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยความคาดหวังต่อนโยบายด้านการพัฒนา ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคมสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านพัฒนาการบริหารจัดการ โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายความคาดหวังต่อนโยบายด้านการพัฒนามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์ จังหวัดสงขลา

บุญชาติ ธรรมสีทอง (2565, หน้า 107-119) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปกครองท้องถิ่นและกระบวนการกำหนดนโยบายการบริหารรัฐ : เรื่องผลประโยชน์สาธารณะ จากการศึกษาสรุปได้ว่า องค์กรหรือบุคคลใด ๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบ ผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเองเหนือองค์กรหรือบุคคลอื่นทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือไว้วางใจที่ประชาสังคมมีต่อภาครัฐและทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม ประการสำคัญ สมาชิกทั้งหมดในสังคมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมโดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมาตรฐานความโปร่งใส ความพร้อมรับผิดชอบและแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง เที่ยงธรรมตลอดเวลาที่มีอาชีพรับข้าราชการ กระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน และส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและการเมืองการปกครองส่งเสริมประชาชนในการร่วมพัฒนาการปกครองในท้องถิ่น

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดของพระมหาสำราญ นนฺทพุทฺธิ (ทะสูนย์), 2559, หน้า 25 มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept-interview) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1) ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 2,216 คน (ข้อมูลงานทะเบียนราษฎร์ เทศบาลตำบลสทิงพระ , ธันวาคม 2566)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ จำนวน 338 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

3.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้นำการปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มข้าราชการท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้นำการปกครองส่วนท้องที่ และ กลุ่มประชาชน ในพื้นที่ รวม 5 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีเทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำนวนประชากรมากน้อย คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ จำนวน 338 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608)

จำนวน 3 หมู่บ้าน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้แต่ละชั้นเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นตามสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก(Convenience Sampling) และตามดุลยพินิจ (Judgment Sampling) (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2548, หน้า 224) ของผู้วิจัยด้วยการแจกแบบสอบถาม ตามตาราง 3.1 ดังต่อไปนี้

หมู่ที่	**ชื่อชุมชน**	**จำนวนประชากร (คน)**	**ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป (คน)**	**nN1/N**	**กลุ่มตัวอย่าง (คน)**
หมู่ที่ 3	พังจิก	977	834	338x834/2,216	127
หมู่ที่ 4	จะทิ้งพระ	726	608	338x608/2,216	93
หมู่ที่ 5	หน้าเมือง	958	772	338x772/2,216	118
รวม		**2,665**	**2,216**		**338**

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคจากการเลือกแบบ จำนวน 5 กลุ่ม มีรายละเอียดตามตาราง 3.2 ดังนี้

ที่	**ชื่อ – สกุล**	**ตำแหน่ง**
กลุ่มที่ 1 ผู้นำการปกครองส่วนท้องถิ่น		
1	นายชยุต ขุนรักษาพล	นายกเทศมนตรีตำบลสทิงพระ
กลุ่มที่ 2 กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น		
2	นางวนิดา พันธุเวทย์	หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง
กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้นำชุมชน		
3	รัศมี ศักดิ์เขียว	ผู้นำชุมชนบ้านชายคู
กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้นำการปกครองส่วนท้องที่		
4.	นางกุศลิน ปานรังศรี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3
กลุ่มที่ 5 กลุ่มประชาชนในพื้นที่		
5.	นายฉัตรชัย รักษาชนม์	ตัวแทนประชาชน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลักษณะขั้นตอนการสร้าง และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตามรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถาม (Questionnaires) มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิดแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาแบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	จำนวน 5 ข้อ
2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	จำนวน 5 ข้อ
3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	จำนวน 5 ข้อ
4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	จำนวน 5 ข้อ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ท ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3.3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามสำหรับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 2 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ 2 การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาดังกล่าวนำมากำหนดเป็นเป็นกรอบให้ตรงกับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถาม แล้วร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือแบบปลายปิด (Close - ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบกัน ซึ่งเป็นการดัดแปลงเครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้เคยผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม จำนวน 3 ท่าน

1) พระเมธีวชิราภิรัต (ธรรมรัต อริยธมฺโม)
2) รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว
3) ดร.วชิรวิชญ์ อิทธิธนาศุภวิชญ์

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของคำถาม

3.4.5 นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of item objective congruence หรือ IOC) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 197)

3.4.6 ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะและ ได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม

3.4.7 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจะทิ้งพระ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ด้านความเชื่อมั่น (Reliability) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 205)

3.4.8 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม และคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) ขอรับหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนายกเทศมนตรีตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

2) แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

4) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป

3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเดินทางไปเก็บข้อมูลตามวัน เวลา ที่นัดหมายไว้ สถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นสถานที่ในแต่ละแดนควบคุมที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการจดบันทึกเป็นเอกสารและบันทึกภาพเมื่อได้รับอนุญาต

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

2) ศึกษาระดับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, หน้า 75)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า มีส่วนร่วมอยู่ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายความว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลา
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายความว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะทำการจัดข้อมูล (Data grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสนทนาที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้สำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ได้แก่

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อใช้สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป ได้แก่

3.7.1 ร้อยละ (Percentage) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 217)

สูตร $P = \frac{X \times 100}{N}$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3.7.2 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 219)

สูตร $\overline{X} = \frac{\sum fx}{n}$

เมื่อ $\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

f = ความถี่ของคะแนนแต่ละตัว

n = จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

3.7.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 223)

สูตร $S.D. = \sqrt{\frac{\sum(X - \overline{X})^2}{n-1}}$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\overline{X}$ = คะแนนเฉลี่ย

X = คะแนนแต่ละตัว

n = จำนวนข้อมูล

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาเป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept-interview) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติในการนำเสนอ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางโดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	197	58.28
หญิง	141	41.72
รวม	**338**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 58.28 และเป็นเพศหญิง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 41.72

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ 18-30 ปี	107	31.66
อายุ 31-40 ปี	75	22.19
อายุ 41-50 ปี	63	18.64
อายุ 50-60 ปี	49	14.50
61 ปีขึ้นไป	44	13.01
รวม	**338**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่าประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 18-30 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 31.66 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.19 มีอายุ อายุ 41-50 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.64 อายุ 50-60 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13.01 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษา/ปวช.	122	36.10
อนุปริญญา/ปวส.	113	33.43
ปริญญาตรีขึ้นไป	103	30.47
รวม	**338**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช.จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส.จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 33.43 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 30.47 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร/รับจ้าง	36	10.65
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	85	25.15
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	75	22.19
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	41	12.13
นักเรียน/ นักศึกษา	42	12.43
พนักงานบริษัทเอกชน	59	17.45
รวม	**338**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 25.15 และมีกลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.19 มีกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.45 มีนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 12.43 มีกลุ่มพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 12.13 และ กลุ่มเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.65 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000บาท	180	53.25
10,001-15,000 บาท	81	23.97
15,001-20,000 บาท	45	13.31
20,000 บาทขึ้นไป	32	9.47
รวม	**338**	**100.00**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000บาท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.97 มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.31 มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 19.47 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

(n=338)

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ	**ระดับการมีส่วนร่วม**		
	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.28	0.60	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.04	0.63	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.17	0.55	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.99	0.62	มาก
รวม	**4.12**	**0.49**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลามีการนำระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.66) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.55) รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.62) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(n=338)

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ ได้สำรวจปัญหาและความต้องการในชุมชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆมากน้อยเพียงใด	4.53	0.74	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดประชาคม ในการกำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่ประชาชนสะดวก มากน้อยเพียงใด	4.36	0.72	มาก
3. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อพิจารณา ปัญหา/ความต้องการของชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.24	0.79	มาก
4. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญ ของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.11	0.76	มาก
5. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายจัดทำ โครงการต่อที่ประชุมประชาคม มากน้อยเพียงใด	4.15	0.83	มาก
รวม	**4.28**	**0.60**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 1 ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ ได้สำรวจปัญหาและความต้องการในชุมชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.74) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 2 ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดประชาคม ในการกำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่ประชาชนสะดวก มากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.72) ส่วน ข้อ 4 ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญ ของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน มากน้อยเพียงใด มากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.76) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

\

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(n=338)

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมที่จัดขึ้น เช่น งานสงกรานต์งานปีใหม่ งานฮารีรายอ งานตรุษจีน เป็นต้น มากน้อยเพียงใด	4.04	0.84	มาก
2. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินนโยบายตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	3.95	0.84	มาก
3. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครในโครงการต่างๆ ตามนโยบายของเทศบาลตำบลสทิงพระที่กำหนดมากน้อยเพียงใด	3.99	0.87	มาก
4. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์และ แรงงานในการพัฒนาท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	4.08	0.87	มาก
5. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	4.13	0.78	มาก
รวม	**4.04**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วม ด้านด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 5 ที่ว่า ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ตามโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.78) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 4 ที่ว่า มีท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์และ แรงงานในการพัฒนาท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 4.08, S.D. = 0.87) ส่วน ข้อ 2 ที่ว่า ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินนโยบายตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.84) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.9 **แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมทั้ง 5 ข้อ**

(n=338)

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านคิดว่าประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมใน โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสทิงพระ เช่น มีรายได้ เพิ่มขึ้นจากการแนะนำอาชีพเสริม มากน้อยเพียงใด	4.26	0.83	มาก
2. ท่านคิดว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากเทศบาลตำบลสทิงพระในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย มากน้อยเพียงใด	4.15	0.80	มาก
3. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ ได้ให้เงิน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบ ของรางวัลให้แก่ประชาชน ที่ได้เข้าร่วม กิจกรรม/โครงการ มากน้อย เพียงใด	4.15	0.76	มาก
4. ท่านคิดว่าประชาชนมีความผาสุกจากการที่เทศบาลตำบลสทิงพระนำนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด	4.15	0.71	มาก
5. ท่านได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การ ดำเนินงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด	4.12	0.74	มาก
รวม	**4.17**	**0.55**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลามีระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 1 ที่ว่า ท่านคิดว่าประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมใน โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสทิงพระ ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.83) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ ที่ว่า ท่านคิดว่าประชาชนมีความผาสุกจากการที่เทศบาลตำบลสทิงพระนำนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปปฏิบัติ มากน้อยเพียงใดมากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.71) ส่วน ข้อ 5 ที่ว่า ท่านได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหา

ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การ ดำเนินงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ ($\overline{X}$ = 4.12 ,S.D. = 0.74) มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

(n=338)

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ เทศบาลตำบล สทิงพระ มากน้อยเพียงใด	3.90	0.85	มาก
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของ การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด	4.00	0.77	มาก
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลักดัน ให้องค์กรอื่นๆ เข้ามาประเมินผล ติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของ เทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด	4.03	0.77	มาก
4. ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของ โครงการ/ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด	4.00	0.83	มาก
5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานของการประเมินผลงานตามแผนการบริหารงานเทศบาลตำบลสทิงพระมากน้อยเพียงใด	4.02	0.84	มาก
รวม	**3.99**	**0.62**	**มาก**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 3 ที่ว่า . ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลักดัน ให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามาประเมินผล ติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของ เทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.03 ,S.D. = 0.77) รองลงมาคือ ข้อ 5 ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานของการประเมินผลงานตามแผนการบริหารงานเทศบาลตำบลสทิงพระมากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.84) ข้อ 1 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ เทศบาลตำบล สทิงพระ มากน้อยเพียงใด ($\overline{X}$ = 3.90, (S.D. = 0.85) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 3 ผู้สัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

นายชยุต ขุนรักษาพล (วันที่ 16 มีนาคม 2567) ให้สัมภาษณ์ว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นโยบายการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลสทิงพระ ซึ่งประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมกันพิจารณาเสนอโครงการและกิจกรรมที่จะทำร่วมกันจนถึงการประเมินผล มีความรักความสามัคคีกัน ให้ความร่วมมือกับทุก ๆ ฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ทุก ๆ เดือน จะมีการประชุมประจำเดือนในแต่ละเดือน คนในหมู่บ้านก็จะมารับฟังนโยบายต่าง ๆ จากผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่มาร่วมด้วย มีการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมแก่หมู่บ้าน

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการรวบรวมประมวลความต้องการของคนในชุมชนของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ไปจัดทำแผนพัฒนาชุมชนมีการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ผลของกิจกรรมหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดกับคนในชุมชนโดยตรง ตามความต้องการของคนในชุมชน ผู้นำชุมชน หรือผู้มีส่วนผลักดันต่างให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผลที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนจึงมีความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของชุมชน และช่วยหารือกันเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน คนในหมู่บ้านมีชีวิตที่ดี อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หมู่บ้านของเรามีการรวมกลุ่มกันหลายกลุ่มตามความสนใจ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตร และอีกหลายกลุ่ม

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนทำกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนเป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้สะดวกในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างทั่วถึงทำให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา เสนอปัญหาความต้องการและร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆที่เหมาะสม

นางวนิดา พันธุเวทย์ (วันที่ 16 มีนาคม 2567) ให้สัมภาษณ์ว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้จัดให้มีการประชาคมให้ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้เทศบาลนำไปบรรจุลงในแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดการใช้จ่ายในงบประมาณประจำปีต่อไปกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสทิงพระจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีระเบียบ การวางแผน การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของชุมชนจะมีประสิทธิภาพ และตอบสนองกับประชาชนในชุมชนได้อย่าดีต้องให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมคิด ร่วมกันตัดสินใจในแก้ไขปัญหาด้วย เทศบาลในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการให้บริการประชาชนต้องให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชนให้สะดวก

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารเทศบาลของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้จัดให้มีอาสาสมัครกลุ่มต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครประจำชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จิตอาสาและอาสาชุมชน เป็นต้น

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การที่เทศบาล จัดให้มีอาสาสมัครกลุ่มต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครประจำชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จิตอาสาและ อาสาชุมชน จะทำให้การพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะโครงการรูปแบบไหน ก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน เทศกาลแต่ละปีจะร่วมกลุ่มช่วยกันพัฒนา ตัดหญ้า ทำความสะอาดในชุมชนในพื้นที่ เป็นงานวันเด็ก แห่เทียนเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น ในการร่วมกิจกรรมคือเวลาที่มีกิจกรรมเข้ามาจะเป็นของคณะกรรมการส่วนใหญ่ มีประธาน มีกรรมการ มีที่ปรึกษา แต่ละคนจะมีตำแหน่ง ประชาชนชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมก็ที่เข้าร่วมส่วนชาวบ้านจะเป็นการเกรงอกเกรงใจในการร่วมงาน

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารเทศบาลของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จะไปตามระเบียบราชการที่มีให้เบิกจ่ายได้ ในรูปแบบของเบี้ยเลี้ยงและเงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน ประชาชนได้รับผลประโยชน์ต่อตนเองและประโยชน์ต่อชุมชนเป็นการกระจายผลประโยชน์ส่วนร่วมของชุมชนลดการมีส่วนได้ส่วนเสียที่อาจจะเกิดโทษมากกว่าประโยชน์ของชุมชนได้ ต้องสร้างความเป็นกลางและความโปรงใสในการทำงาน เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

นายฉัตรชัย รักษาชนม์ (วันที่ 16 มีนาคม 2567) ให้สัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนควรมีการเข้าร่วมประชุมมีความคิดปรึกษาหารือที่ดีช่วยกันประชาชนทุกวันนี้ส่วนมากไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าไร ในการที่จะเข้ามาออกความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาชุมชนร่วมกันกับของเทศบาล เพราะว่าความจริงจังในการแก้ไขปัญหาชุมชนของเทศบาลนั้น ไม่ว่างบประมาณอะไรก็แล้วจะเกิดปัญหายาวนานบางครั้งนำปัญหาเข้าแผนการพัฒนาไปแล้วก็ไม่ปฏิบัติ ซึ่งประชาชนอยากมีส่วนร่วมเพื่อจะให้บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น สาธารณูปโภค ความเป็นอยู่ การทำอาชีพ หรือขาดแคลน สิ่งต่าง ๆ อยากให้ได้รับความช่วยเหลือ แต่ไม่ทันทวงทีประชาชนก็ไม่ค่อยได้ให้ความร่วมมือมากนัก แต่ก็พอมีบ้าง ส่วนมากประชาชนที่มาอยู่ในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนคือ ชุมชน ส่วนใหญ่จะยินดีทุกครั้งที่มีโครงการเข้ามาในชุมชน ประชาชนก็มีการส่วนร่วมประชุมต่าง ๆ ประชาชนก็มีบ้างมีการเสนอโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญในชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประชาชนไม่ค่อยมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมเหมือนชุมชนอื่น ๆ ส่วนมากชุมชน จะมีฐานะเป็นส่วนมากจะไม่ค่อยจะสนในเรื่องในการมีส่วนร่วมสักเท่าไหร่ เป็นส่วนน้อยที่จะมาคือไม่ค่อยมีปัญหา ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในเวลาถึงเทศกาลแต่ละปีจะร่วมกลุ่มช่วยกันพัฒนา ตัดหญ้า ทำความสะอาดในชุมชนในพื้นที่ออกกำลังกายประจำชุมชน การดำเนินงานไม่ค่อยมีเวลา ในการร่วมกิจกรรมคือเวลาที่มีกิจกรรมเข้ามาจะเข้ามามีส่วนร่วมก็ที่เข้าร่วมส่วนชาวบ้านจะเป็นการเกรงอกเกรงใจในการร่วมงานประชาชนในชุมชนให้เข้ามาช่วย

ร่วมงานเมื่อเวลามีงาน ประชาชนกลุ่มนี้แหละจะเข้ามามีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ คือเป็นการดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในหน้าที่โดยอัตโนมัติ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนเห็นชอบที่มีโครงการเข้ามาในชุมชน ประชาชนยินดีมากที่ทำให้เป็นประโยชน์ส่วนร่วม ชุมชนได้รับผลประโยชน์ ต้องรู้ถึงปัญหาของประชาชนแก่นแท้จริง ๆ ของปัญหาประชาชนมีอะไรบ้าง แล้วใช้คำพูดในการพูดชักจูงโน้มน้าวให้ชาวบ้านที่ไม่เคยร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม และมีการเข้าพบปะพูดคุยกับประชาชนถามถึงข่าวคราวบ้านนั้น

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น การที่ประชาชนเป็นกรรมการตรวจสอบประเมินผลเป็นกรรมการเบิกจ่ายได้มีส่วนร่วมทั้งหมดในชุมชน รู้การสร้าง การตรวจสอบ พัฒนาชุมชน ประชาชนก็มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ เป็นหูเป็นตาแทนผู้นำชุมชนให้ความสะดวก

คุณรัศมี ศักดิ์เขียว (วันที่ 18 มีนาคม 2567) ให้สัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เทศบาล มีการสั่งการมาที่ชุมชนว่าจะพัฒนาไปในแนวทางใดแล้วจะประชุมคณะกรรมการชุมชน แล้ว ประชาสัมพันธ์กระจายข่าวให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมและมีการประชุมชุมชน ว่ามีโครงการเข้ามาในชุมชนให้ประชาชนออกแสดงความคิดเห็นโครงการใดที่เหมาะสมกับชุมชนให้ชาวบ้านได้เข้ามาร่วมตัดสินใจด้วยแบบการออกเสียงข้างมากด้วยการยกมือแล้วประชาชนก็มีการเสนอโครงการ การฝึกอาชีพ ที่ชุมชนต้องการ และโครงการต่าง ๆ ให้มีการพัฒนาในชุมชนต่อไปในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีหน่วยงานจากเทศบาลเข้ามาประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประชาชนในชุมชนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีกิจกรรมของทางเทศบาลมาจะบอกประชาชนที่ไม่ติดภารกิจใด ๆ ก็จะไปเข้าร่วมกับทางเทศบาลที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ทุกงานไม่ว่าจะเป็นงานวันเด็ก แห่เทียนเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น ชาวบ้านได้ให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับเทศบาลเป็นอย่างดี ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมตลอดในการพัฒนาชุมชน เช่น ไฟฟ้า ถนน น้ำ ประปา ชาวบ้านก็จะเข้าร่วมรับฟังแผนงานจากเทศบาลเสร็จแล้วก็นำมาดำเนินการ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในการพัฒนาหลัก ๆ ก็มาจากเทศบาลอันไหนที่เป็นประโยชน์ชุมชนก็จะเสนอต่อเทศบาลไม่ว่าจะเป็นสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ที่ชาวบ้านเดือดร้อนจะนำเสนอ กับสมาชิกสภาเทศบาล ให้นำเรื่องเข้าอนุมัติกับสภาเทศบาลเพื่อจะของบประมาณมาทำที่ชาวบ้านที่ยังไม่สิ่งเหล่านี้เป็นหลักเพราะฉะนั้นประชาชนได้ประโยชน์อย่างทั่วถึง

4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินคอยตรวจสอบได้เต็มที่เพราะประชาชนเป็นผู้ที่ตรวจสอบที่ดีที่สุด ชาวบ้านมีปากมีเสียง อย่างมีประชาคมทางเทศบาลจัดขึ้น เทศบาลให้สิทธิประชาชนทุกคนสามารถยกมือพูดได้ แบบนี้ดีไหม แบบนั้นดีไหม แล้วมาพิจารณาจากความสำคัญมาก ไปหาความสำคัญน้อยที่สุด ที่ประชาชนต้องการ

นางกุศลิน ปานรังศรี (วันที่ 20 มีนาคม 2567) ให้สัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนเข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเสนอปัญหาความต้องการของชุมชม แล้วจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในพัฒนาชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาของชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชน จากนั้นจัดให้มีการประชาคมให้ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนเพื่อแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดการใช้จ่ายในงบประมาณประจำปีต่อไป เป็นการจะลงพื้นที่ไปสอบถามชุมชนตามหมู่บ้านใครอยากได้อะไรก็เสนอแนะมาแล้วนำมาเข้าแผนทำโครงการให้ส่วนมากเป็นความคิดเห็นจากประชาชนตัดสินใจ

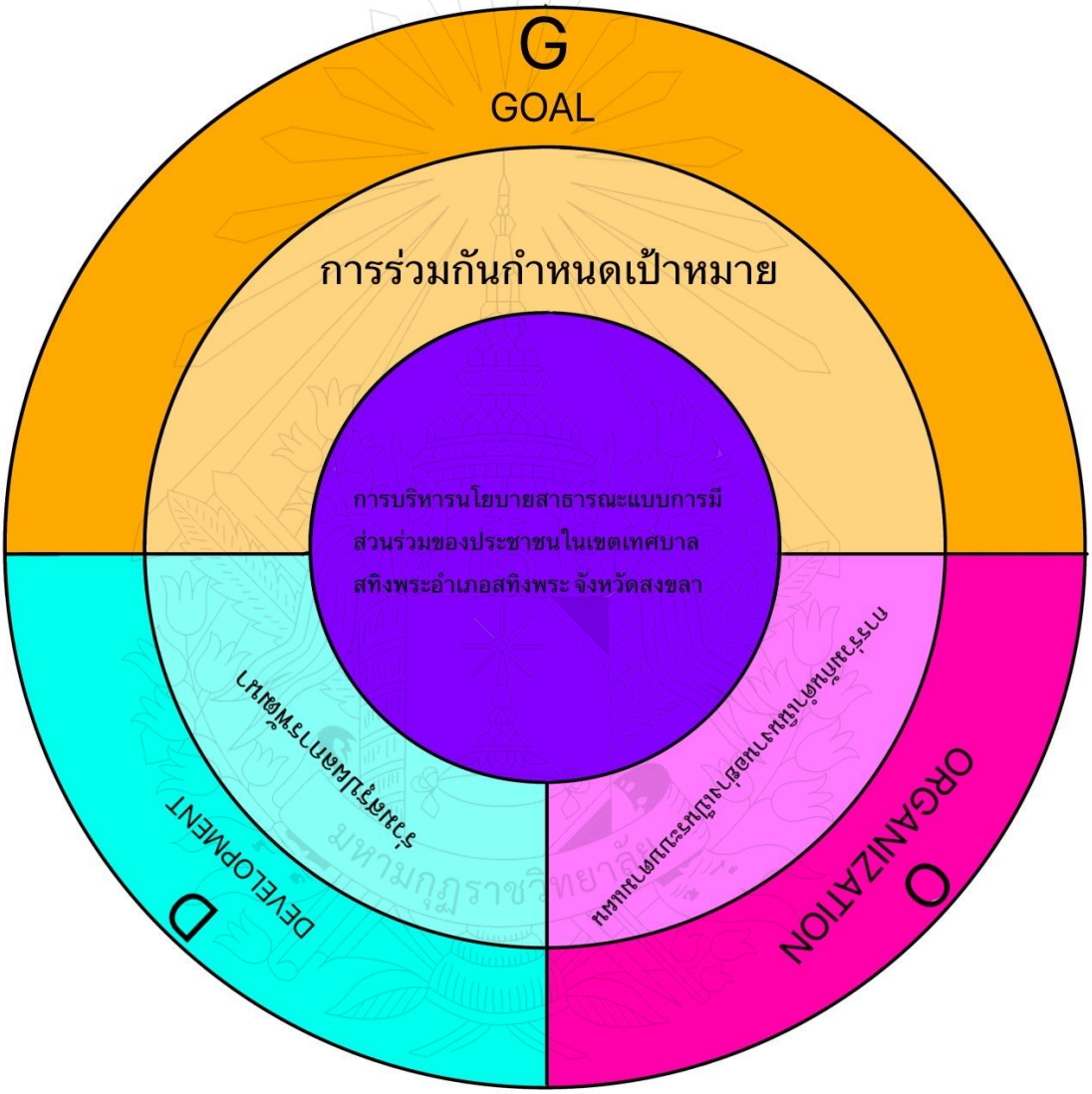
2. ประชาชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชนมี ส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของเทศบาล มีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะประโยชน์ของชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ของการแต่งตั้งในรูปของคณะกรรมการต่าง ๆเมื่อประชาชนได้รับมอบหมายให้กรรมการต่าง ๆ ก็จะรับรู้ปัญหาได้อย่างชัดเจนก็จะให้ความร่วมมือในการทำงาน เสนอการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีมีกิจกรรมของทางเทศบาลมาจะบอกประชาชนที่ไม่ติดภารกิจใด ๆ ก็จะไปเข้าร่วมกับทางเทศบาลที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ทุกงานไม่ว่าจะเป็นงานวันเด็ก แห่เทียนเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น ชาวบ้านได้ให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชนสามารถนำกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาชุมชน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้รวมทั้งได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของเทศบาล ต้องสร้างความเป็นกลางและความโปร่งใสในการทำงาน เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ต้องรู้ถึงปัญหาของประชาชนแก่นแท้จริง ๆของปัญหาประชาชนมีอะไรบ้างแล้วใช้คำพูดในการพูดชักจูงโน้มน้าวให้ชาวบ้านที่ไม่เคยร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม และมีการเข้าพบปะพูดคุยกับประชาชนถามถึงข่าวคราวบ้านนั้น บ้านนี้เป็นอย่างไรประชาชนจึงได้ผลประโยชน์แท้จริง

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาล มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชน ในงานด้านการพัฒนาชุมชน ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสมกับชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามดูแลอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามแผนงานของโครงการพัฒนาต่าง ๆในชุมชน เทศบาลได้เปิดโอกาสให้มีความคิดเห็นในช่องทางต่าง ๆ เช่น ตู้แสดงความคิดเห็น ทางออนไลน์ FaceBook การเสนอความคิดเห็นให้เทศบาลทราบ ที่เทศบาลเปิดเอาไว้ และการพบปะพูดคุยในโอกาสต่าง ๆประชาชนเป็นผู้ที่ตรวจสอบที่ดีที่สุดชาวบ้านมีปากมีเสียง ให้สิทธิประชาชนทุกคน ยกมือพูดได้ แบบนี้ดีไหม แบบนั้นดีไหม แล้วมาพิจารณาจากความสำคัญมาก ไปหาความสำคัญน้อยที่สุด ที่ประชาชนต้องการ

ตอนที่ 4 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้สรุปผลจากการวิจัยเชิงปริมาณจากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถออกแบบเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยใช้รูปแบบ GOD Model ดังนี้

. G = Goal หมายถึง การร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวางแผนของประชาชน โดยเริ่มจากการประชุมประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ของจุดเน้นเพื่อพัฒนาการบริหารนโยบายสาธารณะให้เกิดความสอดคล้องกันในการปฏิบัติงาน นำไปสู่การร่วมกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานและวางแผนในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐเพื่อส่งเสริมให้โครงการต่าง ๆ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

O = Organizationหมายถึง การร่วมกันดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามแผนที่ได้กำหนดไว้เป้าหมาย โดยการแบ่งหน้าที่การในการปฏิบัติชัดเจนและถูกต้อง เน้นการมีส่วนร่วม ทำตามลำดับขั้นตอน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย ข้าราชการ ผู้บริหารของเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อน และให้คำปรึกษาแก่ประชาชนและกำกับติดตาม ร่วมถึงให้กำลังใจในการทำงาน โดยการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาช่วยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

D = Development หมายถึง ร่วมสรุปผลการพัฒนา และประเมินผลงานที่ได้รับจากการพัฒนาร่วมกัน นำไปต่อยอดเพื่อแก้ปัญหาอื่น ๆ ภายใต้นโยบายสาธารณะวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยขอนำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ประชากร ได้แก่ ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 2,736 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ จำนวน 338 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ “แบบสอบถาม” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาตามกรอบแนวความคิดที่ตั้งไว้ ซึ่งจะเป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบตามมาตราส่วนและแบบปลายเปิด มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามมีคำตอบให้เลือก โดยสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำนวน 4 ด้าน เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีการให้คะแนนการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ตามแนวคิดของลิเคิรต์ (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test ค่า F – test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD ค่า IOC และการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลสทิงพระ ผู้นำชุมชนสาธุประดิษฐ์ ผู้นำชุมชนพุทธกิจจารักษ์ ผู้นำชุมชนบ้านชายคู กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนประชาชน รวม 5 คน

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 58.28 และเป็นเพศหญิง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 41.72

2) จำแนกอายุ พบว่า พบว่าประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 18-30 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 31.66 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 22.19 มีอายุ อายุ 41-50 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.64 อายุ 50-60 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13.01 น้อยที่สุด ตามลำดับ

3) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 122 คน คิดเป็น ร้อยละ 36.10 มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส.จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 33.43 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 30.47 น้อยที่สุด ตามลำดับ

4) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 25.15 และมีกลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.19 มีกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.45 มีนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 12.43 มีกลุ่มพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 12.13 และ กลุ่มเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.65 น้อยที่สุด ตามลำดับ

5) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000บาท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.97 มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.31 มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 19.47 น้อยที่สุด ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลามีการนำระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ $\overline{X}$ = 4.28 S.D. = 0.66 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ $\overline{X}$ = 4.17 S.D. = 0.55 รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล $\overline{X}$ = 3.99 S.D. = 0.62 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.1.3 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดังนี้

1.**ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** ได้แก่ ควรให้เทศบาลตำบลสทิงพระได้สำรวจปัญหาและความต้องการในชุมชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการของและการดำเนินกิจกรรมและควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายจัดทำโครงการต่อที่ประชุมประชาคม

2.**ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน** ได้แก่ ควรการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง การดำเนินนโยบายตามโครงการของเทศบาลตำบลสทิงพระ**,** ควรมีความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ/ กิจกรรมของนำไปดำเนินการกับเทศบาลตำบลสทิงพระ

3.**ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์** ได้แก่ ควรให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากเทศบาลตำบลสทิงพระ ในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย, ควรให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรีคนชรา ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสเทศบาลตำบลสทิงพระ

4. **ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล** ได้แก่ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ, ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลักดัน ให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามา ประเมินผล ติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของ เทศบาลตำบลสทิงพระ และ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของ โครงการ/ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของเทศบาล

5.1.4 สรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องการส่งเสริมนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้สรุปผลจากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถออกแบบเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยใช้ GOD Model 3 ด้านดังนี้

1. G = Goal หมายถึง การร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวางแผนของประชาชน โดยเริ่มจากการประชุมประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ของจุดเน้นเพื่อพัฒนาการบริหารนโยบายสาธารณะให้เกิดความสอดคล้องกันในการปฏิบัติงาน นำไปสู่การร่วมกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานและวางแผนในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อส่งเสริมให้โครงการต่าง ๆ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. O = Organizationหมายถึง การร่วมกันดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามแผนที่ได้กำหนดไว้เป้าหมาย โดยการแบ่งหน้าที่การในการปฏิบัติชัดเจนและถูกต้อง เน้นการมีส่วนร่วม ทำตามลำดับขั้นตอน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย ข้าราชการ ผู้บริหารของเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อน และให้คำปรึกษาแก่ประชาชนและกำกับติดตาม ร่วมถึงให้กำลังใจในการทำงาน โดยการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาช่วยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. D = Development หมายถึง ร่วมสรุปผลการพัฒนา และประเมินผลงานที่ได้รับจากการพัฒนาร่วมกัน นำไปต่อยอดเพื่อแก้ปัญหาอื่น ๆ ภายใต้นโยบายสาธารณะวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีการนำระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.66)มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.55)รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.62) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่ง สอดคล้องกับ**วิชชุดา วงศ์พานิชย์** (2566, หน้า 185-200) ได้ทำการศึกษาเรื่อง

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในชุนชน ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในชุมชน ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมพบว่า ระดับความสำคัญคือมากทุกด้าน ($\overline{X}$ =3.86,S.D=0.65) พิจารณาเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\overline{X}$ =4.36,S.D=0.67) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 3.96,S.D=0.71) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ =3.76,S.D=0.65) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\overline{X}$ =3.65,S.D=0.63) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\overline{X}$ =3.57,S.D=0.61)

ผลการศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา พิจารณาเป็นเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.28 ,S.D. = 0.66) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.17,S.D. = 0.55) รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\overline{X}$ = 3.9,S.D. = 0.62) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดพบว่า

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่า เทศบาลตำบลสทิงพระจะต้องได้สำรวจปัญหาและความต้องการในชุมชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ รองลงมาคือ เทศบาลตำบลสทิงพระควรมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดประชาคมในการกำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่ประชาชนสะดวก และเทศบาลตำบลสทิงพระ ควรมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญ ของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิด **เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี** (2566, หน้า 37-52) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า นโยบายสาธารณะท้องถิ่นมีความเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นควรคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจเพื่อลดการผลิตนโยบายซ้ำที่ท้องถิ่นไม่ต้องการ ในขณะที่ราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง ต้องมีบทบาทในการสนับสนุนภารกิจขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ปราศจากการบังคับบัญชาหรือสั่งการตามแนวนโยบายที่ไม่มีกฎหมายรองรับเพื่อตอบสนองภารกิจของรัฐ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทเพื่อที่จะสะท้อนปัญหาไปสู่การแก้ไข ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมแนวทางส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างรูปแบบกลไกการเข้าถึงการบริหารนโยบาย เพิ่มบทบาทหน้าที่ในการร่วมประเมินผลตรวจสอบนโยบายท้องถิ่น และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์การดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ทางสื่อสารออนไลน์ เพื่อความสะดวกและหลากหลายในติดตามความก้าวหน้าของนโยบายสาธารณะท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยรวม อยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เทศบาลตำบลสทิงพระควรให้ความร่วมมือใน

การปฏิบัติงาน ตามโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์และแรงงานในการพัฒนาท้องถิ่น และควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินนโยบายตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับ **ศิลปวิชญ์ น้อยสมมิตร** (2562, หน้า 101-116) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อนโยบายสาธารณะ จากการศึกษาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนกับนโยบายสาธารณะในความหมายกว้างซึ่งมักจะคาบเกี่ยวกับกับการพัฒนานั้นก็คือ การให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายการตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจ ให้แก่ประชาชน/กลุ่ม/องค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะความรู้ ความสามารถ และการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ทั้งนี้ การจะเกิดสภาพของการมีส่วนร่วมของประชาชนตามความหมายที่กล่าวถึงข้างต้น จะต้องเกิดสภาพการณ์หรือเงื่อนไขสำคัญคือการมีความตระหนักและความเห็นพ้องต้องกันของประชาชนที่มีจำนวนมากพอต่อการริเริ่มโครงการ/กิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดเพื่อที่จะการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความต้องการของส่วนรวม ทั้งนี้ ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกชน บุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามารับผิดชอบเพื่อการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการโดยมีลักษณะเป็นการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ประชาชนควรได้รับผลประโยชน์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมใน โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสทิงพระ ประชาชนมีความผาสุกจากการที่เทศบาลตำบลสทิงพระนำนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปปฏิบัติ และ ประชาชนควรได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืนภายใต้การดำเนินงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ สอดคล้องกับ **บุญชาติ ธรรมสีทอง** (2565, หน้า 107-119) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปกครองท้องถิ่นและกระบวนการกำหนดนโยบายการบริหารรัฐ : เรื่องผลประโยชน์สาธารณะ จากการศึกษาสรุปได้ว่า องค์กรหรือบุคคลใด ๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเองเหนือองค์กรหรือบุคคลอื่นทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือไว้วางใจที่ประชาสังคมมีต่อภาครัฐและทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม ประการสำคัญสมาชิกทั้งหมดในสังคมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมโดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมาตรฐานความโปร่งใส ความพร้อมรับผิดชอบและแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง เที่ยงธรรมตลอดเวลาที่มีอาชีพรับข้าราชการ กระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนา

ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน และส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนพร์อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและการเมืองการปกครองส่งเสริมประชาชนในการร่วมพัฒนาการปกครองในท้องถิ่น

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยรวม อยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า. ประชาชนควรจะมีส่วนร่วมในการผลักดัน ให้องค์กรอื่นๆ เข้ามาประเมินผล ติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของ เทศบาลตำบลสทิงพระ ประชาชนควรจะมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานของการประเมินผลงานตามแผนการบริหารงานเทศบาลตำบลสทิงพระ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ สอดคล้องกับ**พลวศิษฐ หล้ากาศ** (2563, หน้า 259-272) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารกิจการสาธารณะในโลกยุคโลกาภิวัตน์สู่การก่อตัวของนโยบายและกลยุทธ์ ในการพัฒนาประเทศไทย จากการศึกษาสรุปได้ว่าด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม จนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการจัดการปกครองสาธารณะ ซึ่งทำให้การกำหนดนโยบายสาธารณะในแต่ละประเทศมีการปรับตัว เพื่อที่จะสามารถสร้างกลไกในการบริหารและพัฒนาประเทศได้ ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งปัญหาภายในชาติ และปัญหาข้ามชาติที่มีขนาดใหญ่ ที่มีความหลากหลายมิติ และมีตัวแสดงในการปกครองสาธารณะที่สำคัญทั้งในรัฐและนอกรัฐ มีบทบาทสำคัญเพื่อจัดการปัญหา นำไปสู่การสร้างนโยบายสาธารณะ ทั้งการกำหนดนโยบาย การนำนโยบาย การปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับกระแสจากโลกาภิวัตน์เข้ามามีผลกระทบในแต่ละประเทศ โดยใช้วิธีการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ เอกสาร และกรณีศึกษา เพื่อแสดงปัญหาและทางเลือกของนโยบายสาธารณะในบริบทโลกได้ โดยนำกรอบแนวคิดกระแสการเปลี่ยนแปลงต่อโลกดังกล่าวมาประยุกต์ปรับใช้ประเทศไทยในการบริหารกิจการสาธารณะและการสร้างนโยบาย ที่ปัจจุบันต้องการจะหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลาง ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในโลกอย่างเท่าทัน เพื่อที่จะสามารถออกแบบกลยุทธ์และนโยบายสาธารณะในด้านต่างๆ มาพัฒนาชาติในด้านต่างเพื่อให้สามารถขจัดปัญหาดังกล่าวประเทศไทยต้องพัฒนาตนเองให้กลายเป็นประเทศพัฒนาให้เร็วที่สุดที่จะสำเร็จได้

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เทศบาลตำบลสทิงพระ ควรตระหนักถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชน และร่วมกัน ในการเสนอปัญหาและความต้องการ

ของประชาชนในที่ประชุมประชาคม และเมื่อทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชน ประชาชนในแต่ละชุมชนควรร่วมกันคิดและเสนอนโยบายสาธารณะเพื่อที่จะได้นำนโยบายสาธารณะไปดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เทศบาลตำบลสทิงพระ เป็นของประชาชนทุกคน ประชาชนทุกคนมีสิทธิและความรับผิดชอบต่อเทศบาลตำบลสทิงพระมิใช่เป็นหน้าที่ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ดังนั้น ประชาชนควรให้ความสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่ตนมีความสามารถที่จะกระทำได้ เพื่อให้การดำเนินงานของนโยบายสาธารณะของเทศบาลให้บรรลุวัตถุประสงค์

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในกระบวนนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ ควรจะทำให้ประชาชนทุกคนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระทุกคนได้รับผลประโยชน์ เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกคน และเมื่อประชาชนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นก็จะเป็นการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลให้มากยิ่งขึ้น

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลและการดำเนินงานของนโยบายสาธารณะเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ยังมีประเด็นที่น่าศึกษาอีกหลายประเด็น และงานวิจัยนี้ไม่อาจนำมาศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในเรื่องปัจจัยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานาการมีส่วนของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาล

2. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา กับพื้นที่อื่น ๆ

บรรณานุกรม

1) หนังสือทั่วไป

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย: ว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ.* กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ต.

โกวิทย์ พวงงาม. (2552). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.

จรัณธร บุญญานุภาพ และประสิทธิ์ ทองเล่ม. (2553). *กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับชุมชนบนฐานของการใช้ระบบฐานข้อมูลแบบมีส่วนร่วมของประชาชน.* พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จินตนา สุจจานันท์. (2549). *การศึกษาและการพัฒนาชุมชน.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิราภรณ์ ศรีคำ. (2547). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวชิรวิทย์ ระดับประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2545). *ชุดวิชาการวิจัยชุมชนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรประกาศนียบัตร.* นนทบุรี: เอส. อาร์. พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.

ถวัลย์รัฐ วรเทพพุฒิพงษ์. (2540). *การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

ทวีป ศิริรัศมี. (2545). *การวางแผนพัฒนาและการประเมินโครงการ.* กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธันยวัฒน์ รัตนสัค. (2546). *นโยบายสาธารณะ.* เชียงใหม่: คนึงนิจการพิมพ์.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2540). *การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก ภาคแรก: จากยุคกรีกถึงยุคทุนนิยมตะวันตก.* กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สิริลักษณ์การพิมพ์.

บูฆอรี ยีหมะ. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชัย ศรีจามร. (2549). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปลูกป่าภาครัฐ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.* กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2543). *นโยบายและการวางแผน : หลักและทฤษฎี.* (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.

ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก. (2551). *การบริหารสังคม ศาสตร์แห่งศตวรรษเพื่อสังคมไทยและสังคมโลก.* กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.

มยุรี อนุมาณราชธน. (2549). *นโยบายสาธารณะ.* กรุงเทพฯ: ธรรกมลการพิมพ์.

มานิตย์ ไชยกิจ. (ม.ป.ป.). *นโยบายทางการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการจัดทำการวิเคราะห์ การวิจัยและการประเมินโครงการ.* ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2551). *การบริหารภาครัฐ.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรเดช จันทรศร. (2540). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กราฟิคฟอร์แมท.

วรเดช จันทรศร. (2546). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ.* (หนังสือในโครงการตำราสมาคมนักวิจัย มหาวิทยาลัยไทย). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหายบล็อกและการพิมพ์.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สันติวิธีเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตย.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). *การพัฒนาชนบทไทย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2541). *ผู้ว่าราชการจังหวัดไทย: วิเคราะห์เปรียบเทียบกับผู้ว่าราชการจังหวัดสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิโรจน์ สารัตถะ. (2543). *กระบวนการนโยบายการศึกษา จากระบบการเมืองสู่ระบบราชการ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธิ์

ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร. (2552). *นโยบายสาธารณะไทย : กำเนิดพัฒนาการและสถานภาพของศาสตร์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุดทอง.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2546). *นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์กระบวนการ.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เสมาธรรม.

สมยศ นาวีการ. (2545). *การบริหาร.* กรุงเทพฯ: ชาญวิทย์เซ็นเตอร์.

สมาน รังสิโยกฤษฎ์. (2543). *การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.

ส่งศรี ชมภูวงศ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.* นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุธี วรประดิษฐ์. (2553). *การมีส่วนร่วมของชุมชนงานสารสนเทศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด.* ตราด: สำนักงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตราด

สุภาพร พิศาลบุตร. (2543). *หลักการวางแผน.* กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2546). *คู่มือการดำเนินงานสำหรับผู้สนับสนุน เพื่อเตรียมการดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งของกองทุน.* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หควณ ชูเพ็ญ. (2556). *โครงสร้างและภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกับความสัมพันธ์ในการแสดงความรับผิดชอบของการปฏิบัติหน้าที่.* เอกสารประกอบคำบรรยายหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิติรัฐกิจและการบริหารคณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.

อภิญญา กังสนารักษ์. (2544). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรศักดิ์ กิจธนานันท์. (2551). *สไลด์ประกอบการบรรยายวิชาแนวคิดและทฤษฎีกระบวนการนโยบายสาธารณะ.* เพชรบุรี: คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

อุดม ทุมโฆษิต. (2551). *การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว.* กรุงเทพฯ: แซท โฟร์ พริ้นติ้ง.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.* กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

อุทัย หิรัญโต (2543). *การปกครองท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

2) วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์ และรายงานวิจัย

กล้า ทองขาว. (2534). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง.* วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

นิคม ผัดแสน. (2540). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนอุดรศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

เนตรรุ้ง อยู่เจริญ. (2553). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ประพันธ์ สร้อยเพ็ชร. (2547). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

พีระ พรนวม. (2544). *ศรัทธาต่อหลักการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน.* วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

รุ่งเรือง สุขาภิรมย์. (2543). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายการศึกษาไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ลมัยพร แหล่งล้า. (2551). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.

สัญญา เคณาภูมิ. (2551*). ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง.* วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, กรุงเทพฯ.

สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.* วิทยานิพนธ์ รม.. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อคิน รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนอุดรศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

3) วารสารทางวิชาการ

ถวิลวดี บุรีกุล. (2543). แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย. *จดหมายข่าวสถาบันพระปกเกล้า. 2*(8): 4-6.

บุญชาติ ธรรมสีทอง. (2565). การปกครองท้องถิ่นและกระบวนการกำหนดนโยบายการบริหารรัฐ : เรื่องผลประโยชน์สาธารณะ. *วารสาร มจร.เลย ปริทัศน์, 3*(2), 107-119.

พลวศิษฐ หล้ากาศ. (2563). การบริหารกิจการสาธารณะในโลกยุคโลกาภิวัตน์สู่การก่อตัวของนโยบายและกลยุทธ์ ในการพัฒนาประเทศไทย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9*(3), 259-272.

พิกุล มีมานะ, ทองหมุน น้อยนนท์ และ วิภาพรรณ อุปนิสากร. (2565). ตัวแบบการกำหนดนโยบายสาธารณะผ่านมุมมองทางการบริหารจัดการ. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด, 11*(1), 738-748.

ภัทราพร รอดบุญเกิด และ วรวิทย์ จินดาพล. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อด้านการบริหารองค์การของเทศบาลเมืองสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9*(5), 50-62.

วรรณศิลป์ พีรพันธุ์. (2553). กฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยงข้องกับการอนุรักษ์เมือง. *JARS, 7*(1), 1-10.

วิชชุดา วงศ์พานิชย์. (2566). การบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในชุนชน ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. *Journal of Modern Learning Development, 8*(9), 185-200.

วิลดา อินฉัตร และอนันต์ ธรรมชาลัย. (2560). แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 2*(2), 41-42.

ศิลปวิชญ์ น้อยสมมิตร. (2562). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อนโยบายสาธารณะ. *วารสารวิจยวิชาการ, 2*(1), 101-116.

สุชาดา จักรพิสุทธิ์. (2547). ชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 27*(1),18-23.

เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี. (2566). การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 15*(1), 37-52.

อติวัส ศิริพันธ์. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี. *ในการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการ และนวัตกรรมครั้งที่ 6.* มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

อนุวัฒน์ ทองแสง และคณะ. (2565). นโยบายการบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7*(2), 127-142.

โอรินนา ชูสงค์. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. *ในการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6.* มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

4) ภาษาอังกฤษ

Arnstien, S.R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institue of Planners. 35*(4): 216-224.

Clarke, John J. (1957). *Outline of Local Government of the United Kingdom*. London: Sir Issac Pitman and Son, Co., Ltd.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies.* New York: Cornell University Press.

Denter, A. H., & Rose, L. E. (2005). *Comparing Local Governance: Trends and Developments.* New York: Palgrave Macmillan.

G.E. Berkley. 1975. *The Craft of Public Administration.* Boston : Allyn and Bacon.

Holloway, William V. (1951). *State and Local Government in the United States.* New York: McGraw Hill.

Huntington, S. & Nelson, S. (1975). *No easy choice: political participation in developing countries.* New York : Harvard University Press.

Koufman, F. (1949). H.F. Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. *Agricultural Experiment Station Bulletins, 4*(2).

Mill, John. Stuart. (2001). *On Liberty. Kitchener: Batoche Books.* Retrieved December 15, 2023, from socserv2.socsci.mcmaster.ca%7Eecon/ugcm/3113/mill/liberty.pdf.

Montagu, Harris G. (1984). *Comparative Local Government.* Great Britain: William Brendon and Son Co., Ltd.

Moulin, Leo. (1954). Local self-government as a basis for democracy: A further comment. *Public Administration, 32*(1), 433-437.

Norton, Alan. (1994). *International Handbook of Local and Regional Government: A Comparative Analysis of Advance Democracies.* Vermont: Edward Elgar.

Panter-Brick, K. (1953). Local Government and Democracy: A Rejoinder. *Public Administration, 31*(1), 19-29.

Putti. (1987). Work values and organizational commitment: A study in the Asian context. *Human Relations. 4*(2): 275-288.

Robson, William A. (1953). *"Local Government." in Encyclopaedia of Social Science, Vol. X.* New York: The Macmillan Company.

Shah, A. ed. (2006). *Local Governance in Industrial Countries.* Washington DC: The World Bank.

United Nations (1981). *Yearbook of International Trade Statistics.* United Nations: UN Press.

Wickwar, W. H. (1958). Pattern and Problems of Local Administration in the Middle East. *Middle East Journal, 12*(3), 24-36.

William, E. (1976). Electoral Participation in a Low Stimulus Election. *Rural Development. 4*(1): 111–124.

Wilson, D. and Game, C. (2002). *Local Government in the United Kingdom*. London: Palgrave Macmillan.

Wit, Daniel. (1967). *A Comparative Survey of Local Government and Administration.* Bangkok: Kurusapha Press.

บุคลานุกรม

บุคลานุกรม

นายชยุต ขุนรักษาพล ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลสทิงพระ สัมภาษณ์ วันที่ 16 มีนาคม 2567
นางวนิดา พันธุเวทย์ ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง สัมภาษณ์ วันที่ 16 มีนาคม 2567
นางรัศมี ศักดิ์เขียว ตำแหน่ง ผู้นำชุมชนบ้านชายคู สัมภาษณ์ วันที่ 16 มีนาคม 2567
นางกุศลิน ปานรังศรี ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ม.3 สัมภาษณ์ วันที่ 17 มีนาคม 2567
นายฉัตรชัย รักษาชนม์ ตำแหน่ง ตัวแทนประชาชน สัมภาษณ์ วันที่ 16 มีนาคม 2567

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว

วุฒิการศึกษา : Ph.D. (Sociology)
: Ph.D. (Political Science)
: M.A. (Linguitics)
: M.A. (Political Science)
: M.A. (Sociology)
: พธ.บ. (สังคมวิทยา

ตำแหน่งปัจจุบัน : ประธานหลักสูตรสังคมวิทยาแนวพุทธ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

2) นายชยุต ขุนรักษาพล

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

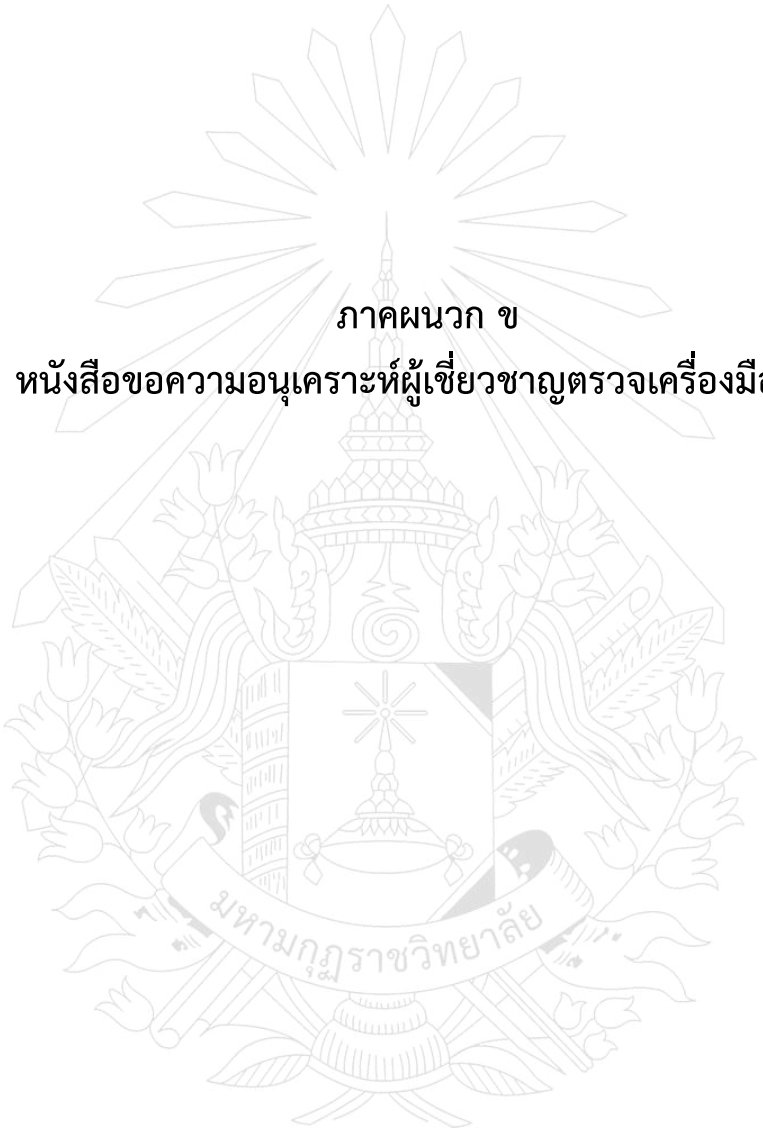
ตำแหน่งปัจจุบัน : นายกเทศมนตรีตำบลสทิงพระ

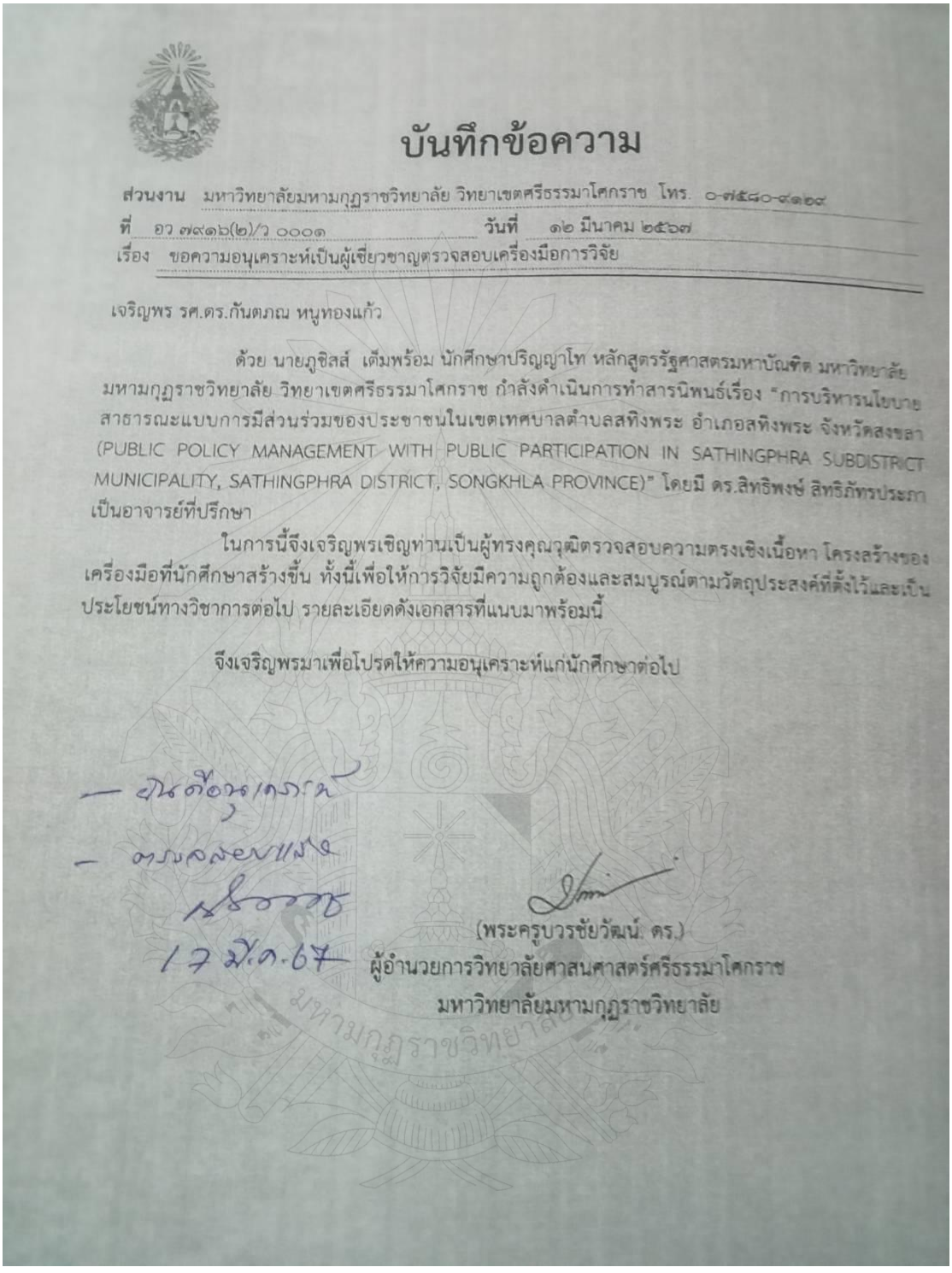
3) พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช),ดร.

วุฒิการศึกษา : ปร.ด (รัฐศาสตร์)

ตำแหน่งปัจจุบัน : เลขาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๐๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๑ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

- ขอความอนุเคราะห์
- ตรวจสอบแบบ
17 มี.ค. 67

(พระครูบวรชัยวัฒน์ ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๑

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายชยุต ขุนรักษาพล

ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

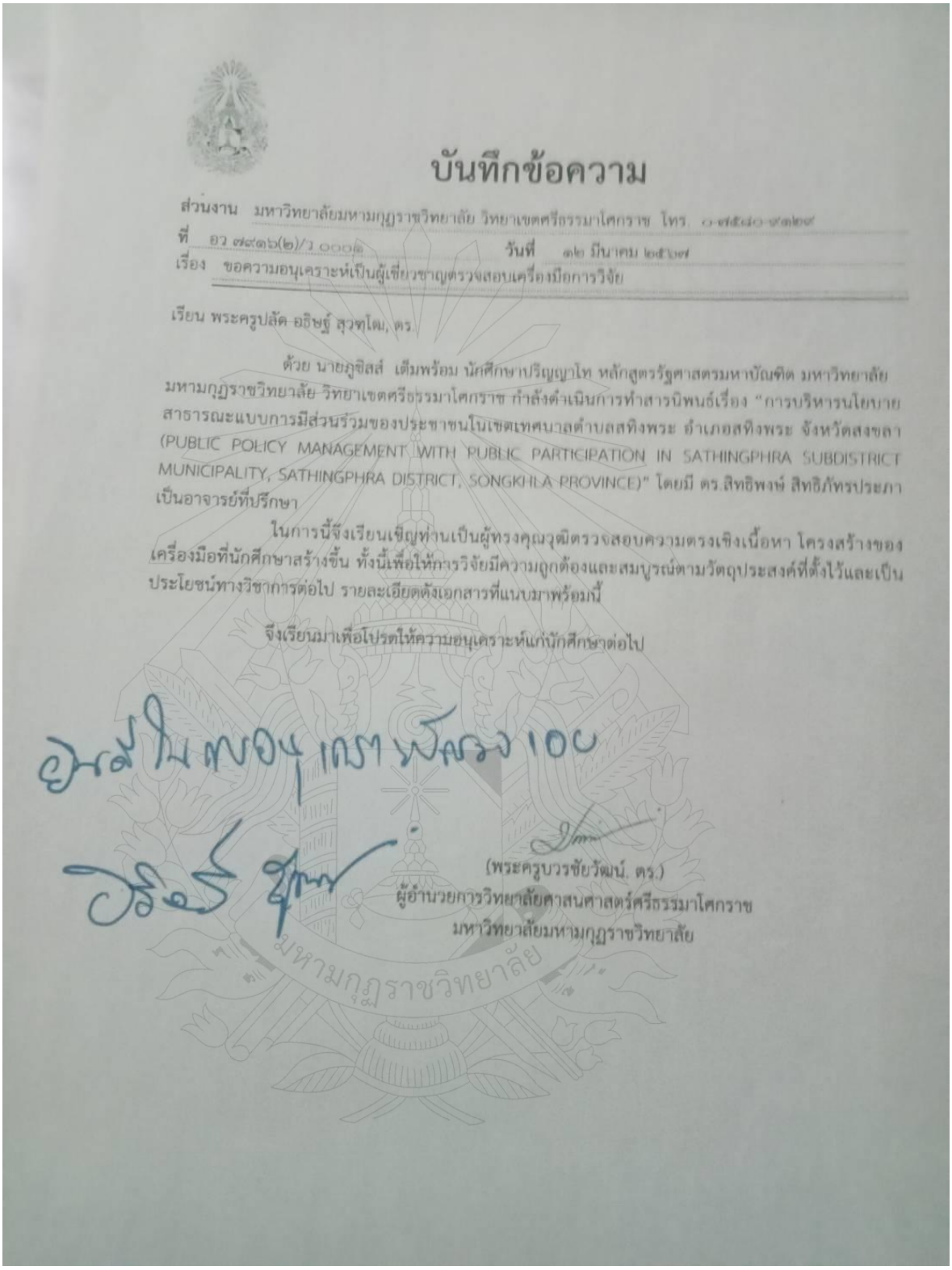
ขอเจริญพร

อนุเคราะห์ให้ดำเนินการได้

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นายชยุต ขุนรักษาพล)
นายกเทศมนตรีตำบลสทิงพระ

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๓๒๙

ที่ ยว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระครูปลัด อธิษฐ์ สุวฑโฒ, ดร.

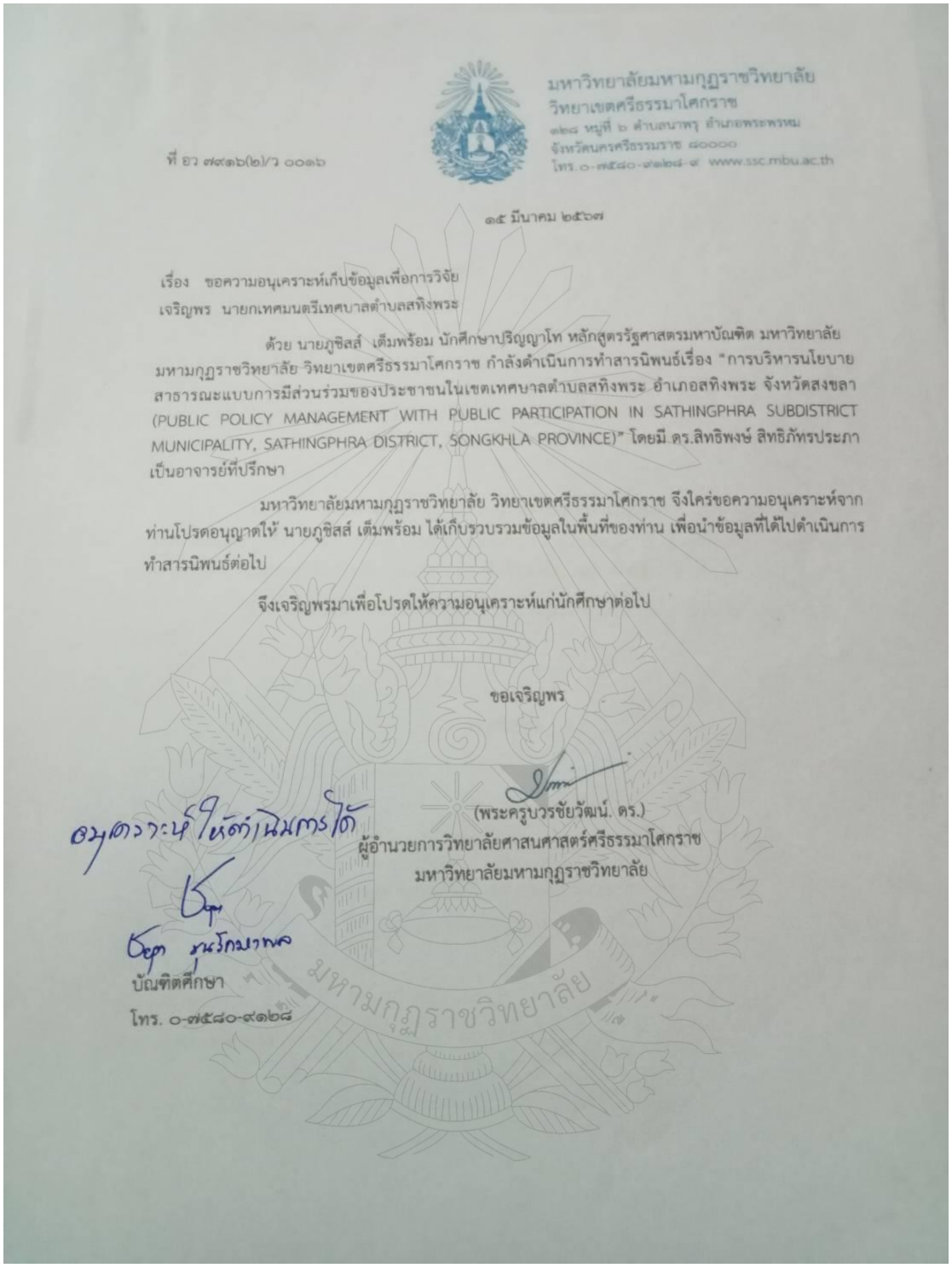
ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโบเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๑๖

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสทิงพระ

ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายภูชิสส์ เต็มพร้อม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อนุเคราะห์ให้ดำเนินการได้

ภูชิสส์ เต็มพร้อม
บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นายชยุต ขุนรักษาพล

ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

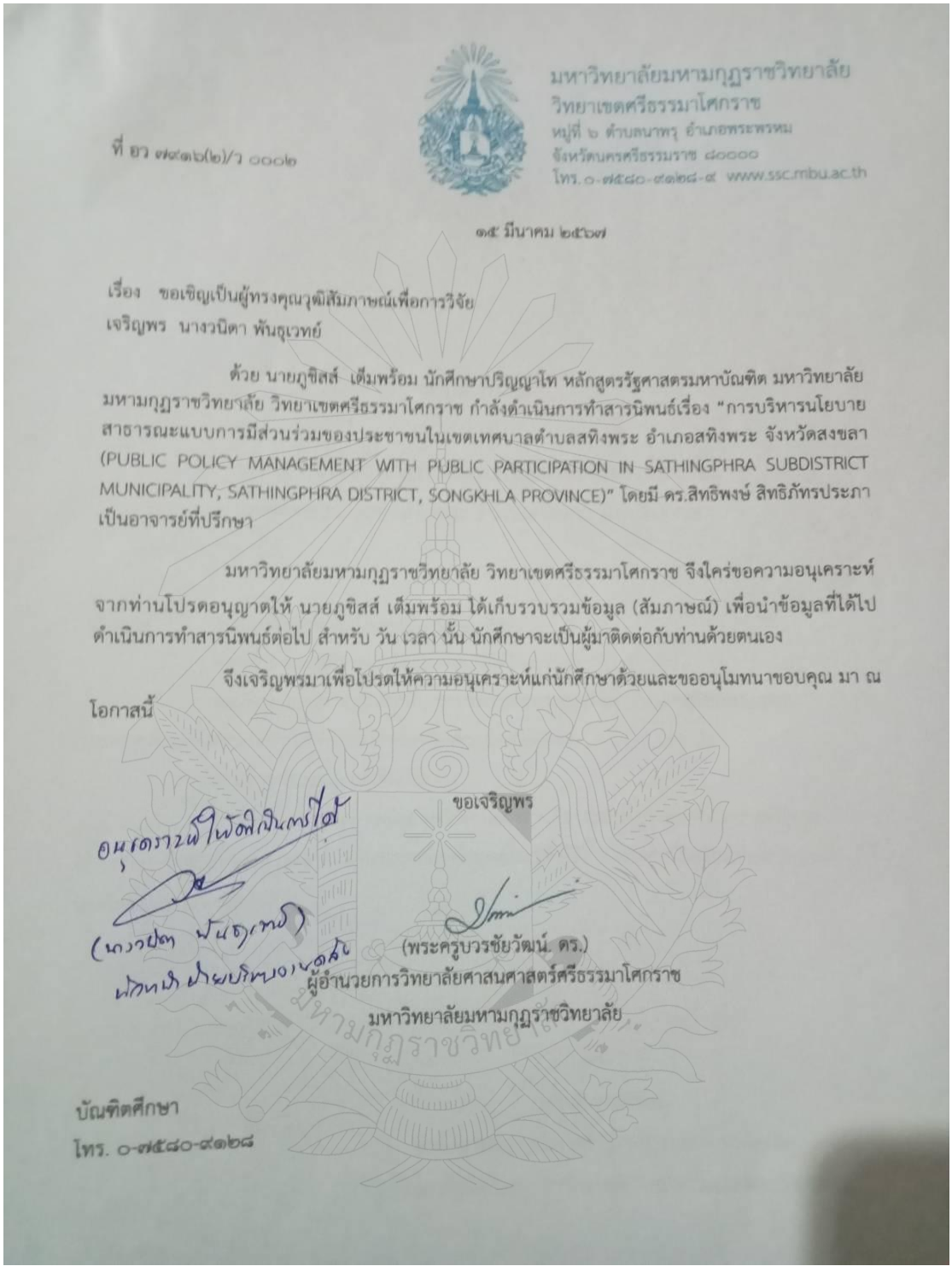
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายภูชิสส์ เต็มพร้อม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นางวนิดา พันธุเวทย์

ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายภูชิสส์ เต็มพร้อม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

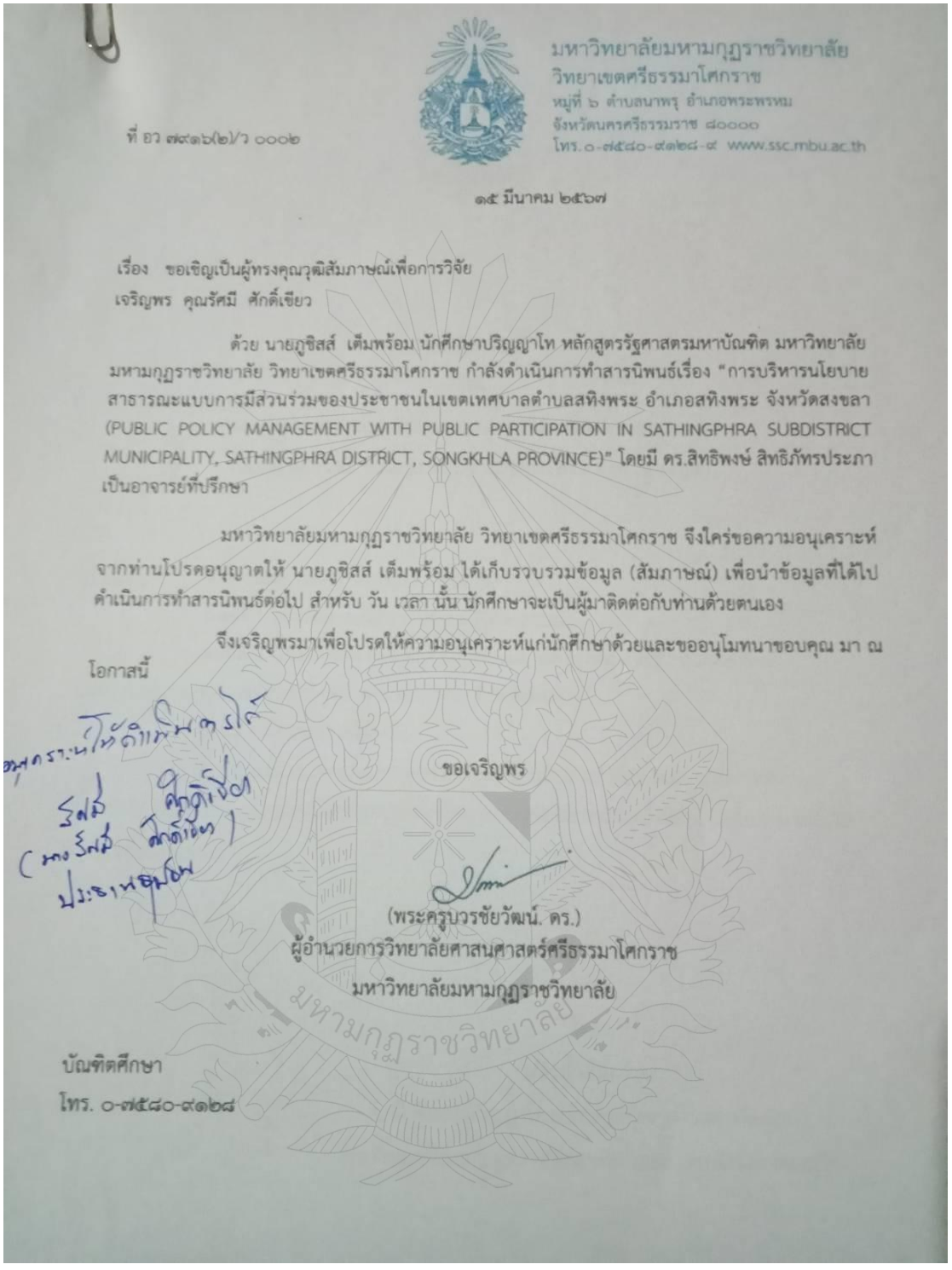
ขอเจริญพร

อนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ได้

(นางปต พันธุเวทย์)
ผู้ช่วยผู้บริหารงานบุคคล

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร คุณรัศมี ศักดิ์เขียว

ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

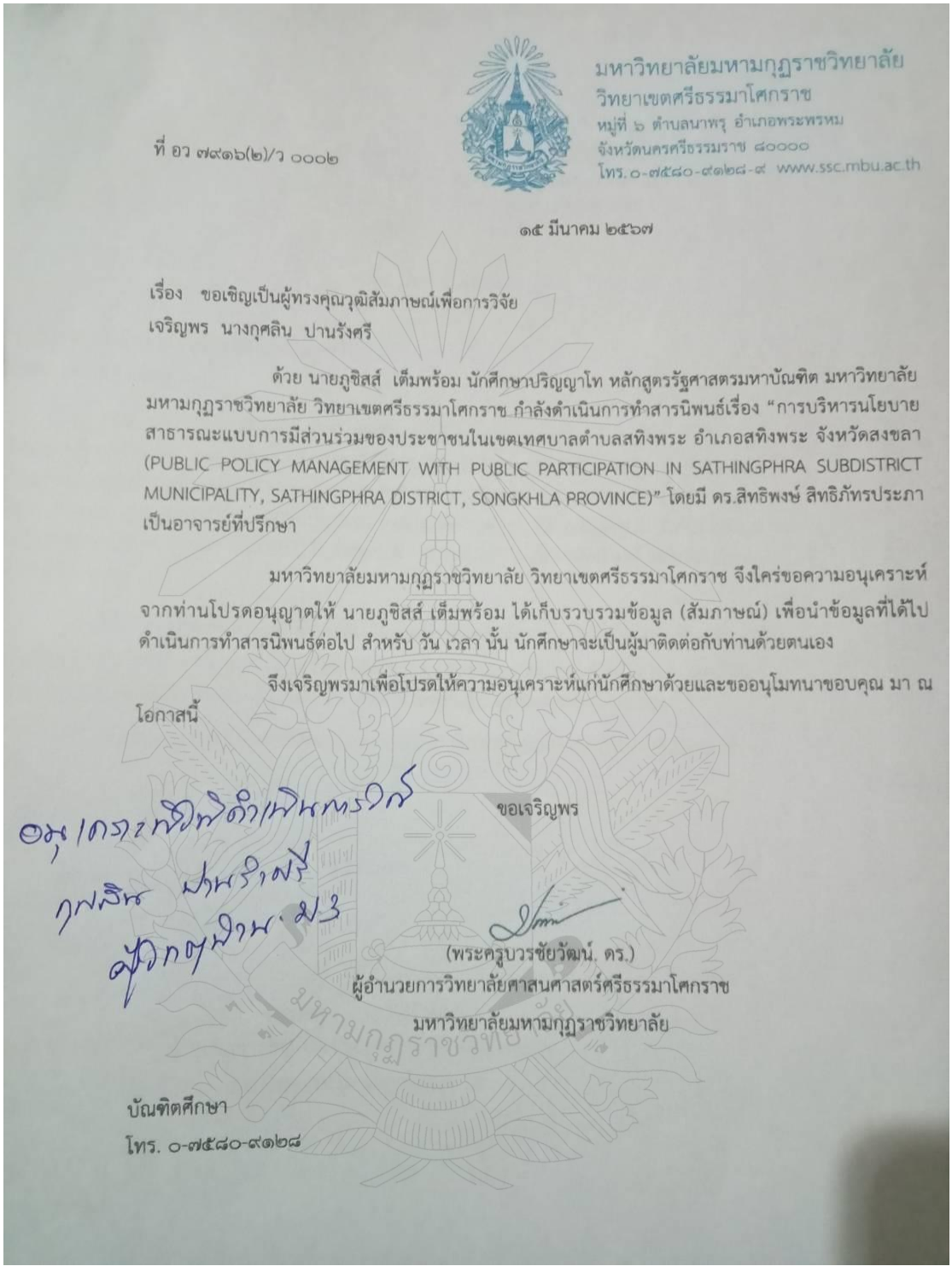
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายภูชิสส์ เต็มพร้อม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นางกุศลิน ปานรังศรี

ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

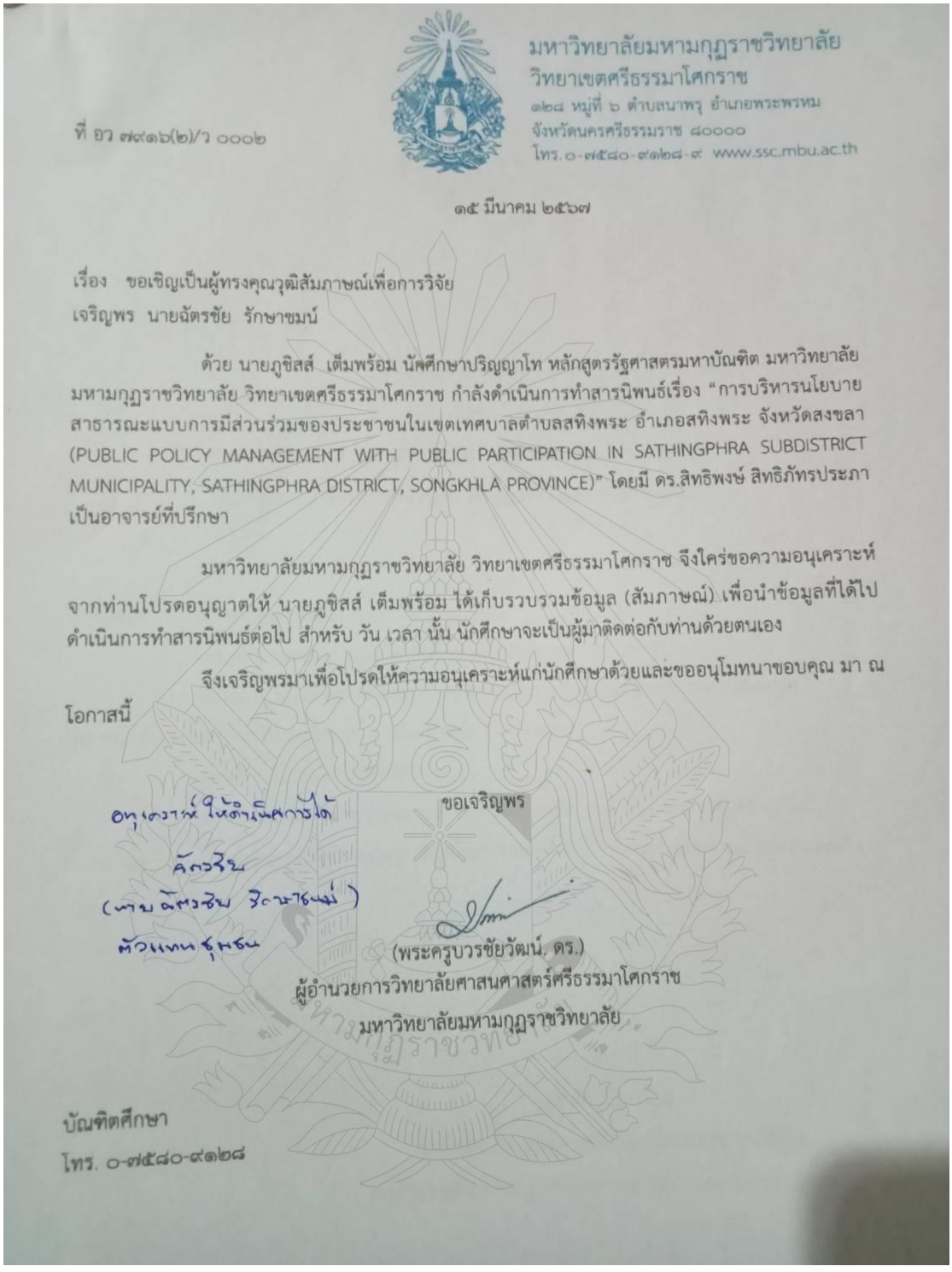
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายภูชิสส์ เต็มพร้อม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นายฉัตรชัย รักษาชมน์

ด้วย นายภูชิสส์ เต็มพร้อม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา (PUBLIC POLICY MANAGEMENT WITH PUBLIC PARTICIPATION IN SATHINGPHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHINGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE)" โดยมี ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายภูชิสส์ เต็มพร้อม ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

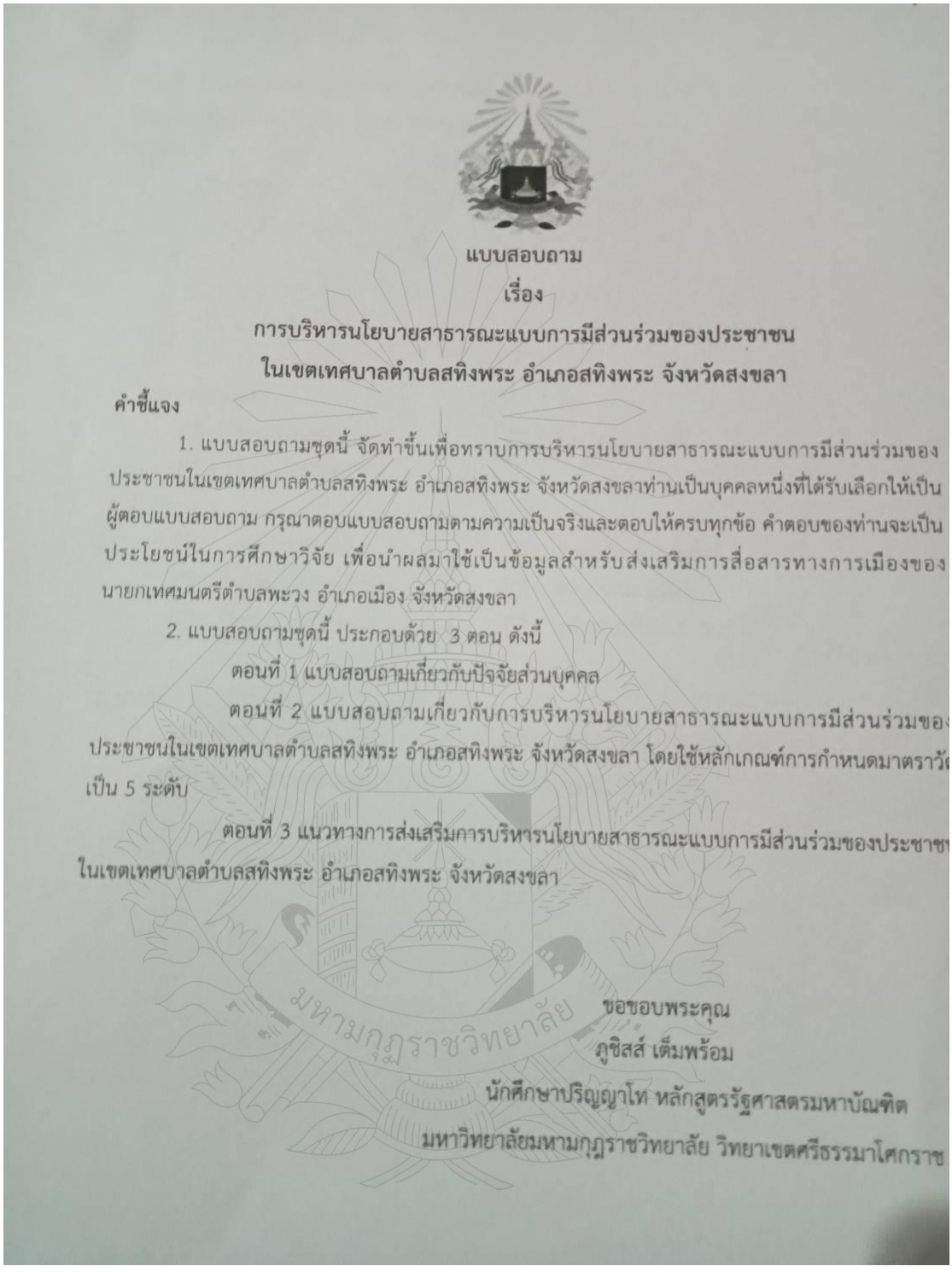
ขอเจริญพร

อนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ได้
ลงชื่อ
(นายฉัตรชัย รักษาชมน์)
ตัวแทนชุมชน

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

2. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ขอขอบพระคุณ
ภูชิสส์ เต็มพร้อม
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. 18-30 ปี ☐ 2. 31-40 ปี

☐ 3. 41-50 ปี ☐ 4. 51-60 ปี ☐ 5. 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 2. อนุปริญญา/ปวส.,

☐ 3. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐ 3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 4. พ่อบ้าน/แม่บ้าน

☐ 5. นักเรียน/ นักศึกษา ☐ 6. พนักงานบริษัทเอกชน

5. รายได้

☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2. รายได้10,001-15,000 บาท

☐ 3. รายได้ 15,001-20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป

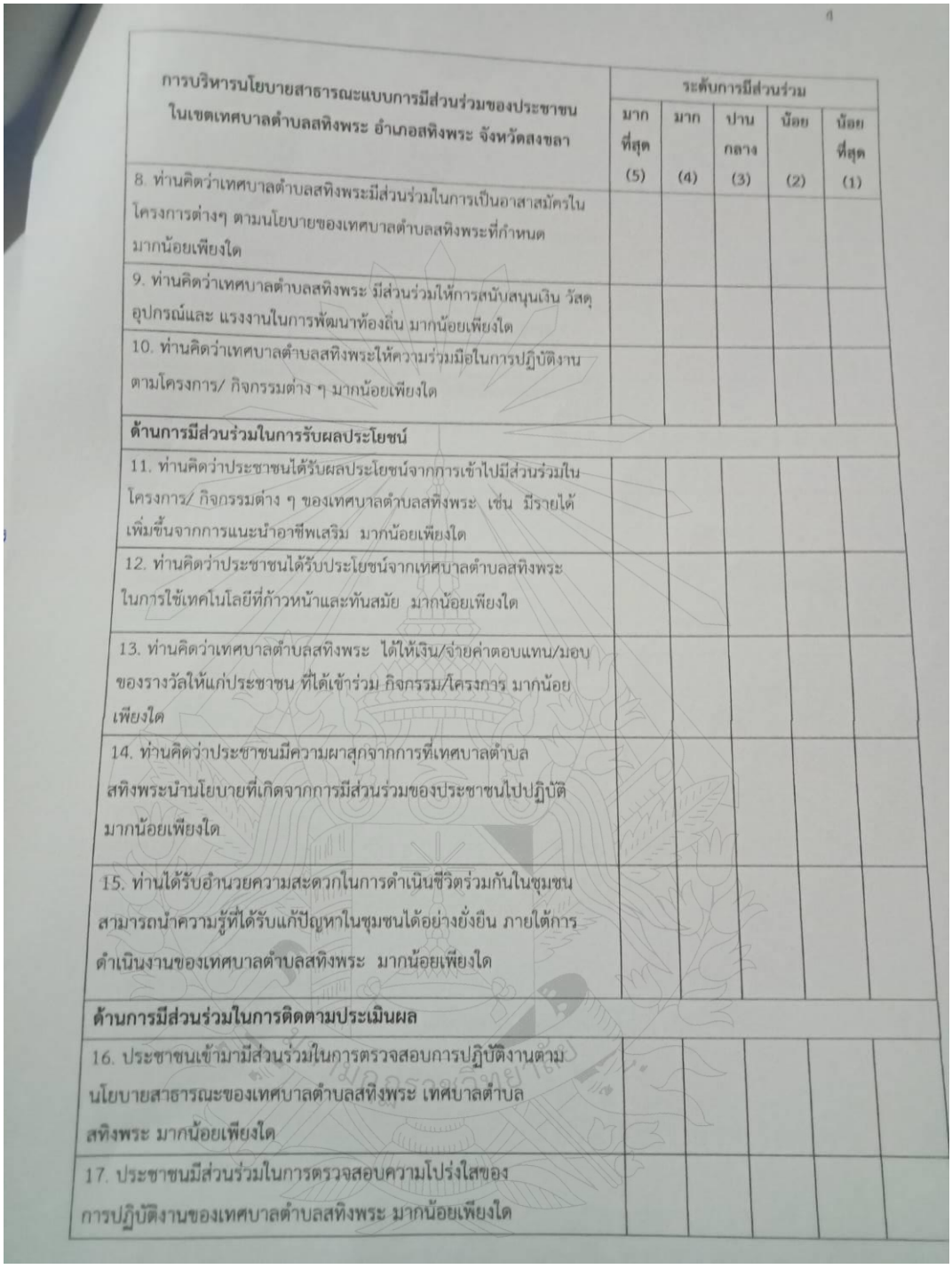
มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพการปฏิบัติท่านเห็นว่าเหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด
4 หมายถึง มาก
3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย
1 หมายถึง น้อยที่สุด

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1.ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ ได้สำรวจปัญหาและ ความต้องการในชุมชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
2. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดประชาคม ในการกำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่ประชาชนสะดวกมากน้อยเพียงใด					
3. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระเข้าร่วมประชุมประชาคม เพื่อพิจารณา ปัญหา/ความต้องการของชุมชน มากน้อยเพียงใด					
4. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชนมากน้อยเพียงใด					
5. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายจัดทำโครงการต่อที่ประชุมประชาคม มากน้อยเพียงใด					
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
6. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมที่จัดขึ้น เช่น งานสงกรานต์ งานปีใหม่ งานฮารีรายอ งานตรุษจีน เป็นต้น มากน้อยเพียงใด					
7. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินนโยบายตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ มาก					

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครในโครงการต่างๆ ตามนโยบายของเทศบาลตำบลสทิงพระที่กำหนดมากน้อยเพียงใด					
9. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์และ แรงงานในการพัฒนาท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด					
10. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
11. ท่านคิดว่าประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสทิงพระ เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแนะนำอาชีพเสริม มากน้อยเพียงใด					
12. ท่านคิดว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากเทศบาลตำบลสทิงพระในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย มากน้อยเพียงใด					
13. ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ ได้ให้เงิน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบของรางวัลให้แก่ประชาชน ที่ได้เข้าร่วม กิจกรรม/โครงการ มากน้อยเพียงใด					
14. ท่านคิดว่าประชาชนมีความผาสุกจากการที่เทศบาลตำบลสทิงพระนำนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด					
15. ท่านได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด					
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล					
16. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ เทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด					
17. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด					

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
18. ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลักดัน ให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามาประเมินผล ติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของ เทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด					
19. ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของ โครงการ/ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด					
20. ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานของการประเมินผลงานตามแผนการบริหารงานเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง
การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง 1. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การตอบแบบสัมภาษณ์ชุดทุกคำตอบของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย จึงขอความกรุณาตอบให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อทุกตอน เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

โดย

ภูชิสส์ เต็มพร้อม

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ที่อยู่ปัจจุบัน .....หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์ .....

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ตำแหน่งงาน .....

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

2.1 แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา **ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.2 แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา **ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ควรเป็นอย่างไร**

.....

.....

.....

.....

2.3 แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา **ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรเป็นอย่างไร**

.....

.....

.....

.....

มหามกุฏราชวิทยาลัย

2.4 แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา **ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลควรเป็นอย่างไร**

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/ แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ข้อ	การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล								
1	เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	อายุ ☐ 1. 18-30 ปี ☐ 2. 31-40 ปี ☐ 3. 41-50 ปี ☐ 4. 51-60 ปี ☐ 5. 61 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ระดับการศึกษา ☐ 1. มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 2. อนุปริญญา/ปวส., ☐ 3. สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	อาชีพ ☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 4. พ่อบ้าน/แม่บ้าน ☐ 5. นักเรียน / นักศึกษา ☐ 6. อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
5	**รายได้ต่อเดือน** ☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2. รายได้10,001-15,000 บาท ☐ 3. รายได้ 15,001-20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา								
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ								
1	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระได้สำรวจปัญหาและความต้องการในชุมชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดประชาคม ในการกำหนดวัน เวลาและสถานที่ ที่ประชาชนสะดวก มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อพิจารณา ปัญหา/ความต้องการของชุมชน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ มีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายจัดทำโครงการต่อที่ประชุมประชาคม มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน								
6	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมที่จัดขึ้น เช่น งานลอยกระทง งานปีใหม่ งานสารีรายอ งานตรุษจีน เป็นต้น มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินนโยบายตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครในโครงการต่างๆ ตามนโยบายของเทศบาลตำบลสทิงพระ ที่กำหนด มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์และ แรงงานในการพัฒนาท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์								
11	ท่านคิดว่าประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสทิงพระ เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแนะนำอาชีพเสริม มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ข้อ	การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
12	ท่านคิดว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากเทศบาลตำบลสทิงพระ ในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
13	ท่านคิดว่าเทศบาลตำบลสทิงพระ ได้ให้เงิน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบ ของรางวัล ให้แก่ประชาชน ที่ได้เข้าร่วม กิจกรรม/โครงการ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	ท่านคิดว่าประชาชนมีความผาสุกจากการที่เทศบาลตำบล สทิงพระนำนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	ท่านได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล								
16	ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ เทศบาลตำบล สทิงพระ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของ การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลทึงพระ อำเภอทึงพระ จังหวัดสงขลา	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
18	ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลักดัน ให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามา ประเมินผล ติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลทึงพระ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของ โครงการ/ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลทึงพระ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานของการประเมินผลงานตามแผนการบริหารงานเทศบาลตำบลทึงพระ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม								
1	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา							
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน							
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์							
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)			
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล							
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในเขตเทศบาลตำบลสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา แต่ละข้อมีค่า 1.00

ความเห็น อนุมัติดำเนินการขั้นต่อไป

(ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประกา)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ข้อ	การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์								
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1		
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา								
1	ท่านคิดว่าแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา **ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านคิดว่าแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา **ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านคิดว่าแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา **ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฟ้างพระ อำเภอฟ้างพระ จังหวัดสงขลา	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
4	ท่านคิดว่าแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฟ้างพระ อำเภอฟ้างพระ จังหวัดสงขลา **ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม								
1	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์
เรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา แต่ละข้อมีค่า 1.00

ความเห็น อนุมัติให้ดำเนินการขั้นตอนต่อไป

(ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ภาคผนวก ช
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.825	24

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Item-Total Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	4.5000	.50855	30
VAR00002	4.5000	.50855	30
VAR00003	4.6000	.56324	30
VAR00004	4.4000	.49827	30
VAR00005	4.4333	.56832	30
VAR00006	4.6333	.55605	30
VAR00007	4.6333	.49013	30
VAR00008	4.8000	.40684	30
VAR00009	4.4667	.50742	30
VAR00010	4.6000	.49827	30
VAR00011	4.6000	.49827	30
VAR00012	4.7667	.43018	30
VAR00013	4.4000	.49827	30
VAR00014	4.3333	.47946	30
VAR00015	4.8000	.48423	30
VAR00016	4.5000	.50855	30
VAR00017	4.5333	.57135	30
VAR00018	4.7000	.46609	30
VAR00019	4.5333	.50742	30
VAR00020	4.7000	.46609	30

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ซ
รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นายชยุต ขุนรักษาพล ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลสทิงพระ
สัมภาษณ์ วันที่ 16 มีนาคม 2567

นางวนิดา พันธุเวทย์ ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง
สัมภาษณ์ วันที่ 16 มีนาคม 2567

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นางรัศมี ศักดิ์เขียว ตำแหน่ง ผู้นำชุมชนบ้านชายคู
สัมภาษณ์ วันที่ 16 มีนาคม 2567

นางกุศลิน ปานรังศรี ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ม.3
สัมภาษณ์ วันที่ 17 มีนาคม 2567

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นายฉัตรชัย รักษาชนม์ ตำแหน่ง ตัวแทนประชาชน
สัมภาษณ์ วันที่ 16 มีนาคม 2567

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	:	นายภูชิสส์ เต็มพร้อม (จ๊อบ)
วันเดือนปีเกิด	:	วันที่ 22 มิถุนายน 2522
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	103/1 หมู่ที่ 5 ตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา 90190 โทร.0879963128
ประวัติการศึกษา	:	ม.ปลาย รร.บ้านบางกะปิ กรุงเทพฯ ปวส.วิทยาลัยชุมชน สงขลา สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ป.ตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สาขา เทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม
ประสบการณ์ทำงาน	:	ผจก.บริษัท ลิเบอร์ต้าคอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อ ซิตี้แบงค์ ประกอบธุรกิจส่วนตัว ด้านไอที ซ่อม-จำหน่ายคอมพิวเตอร์
ปัจจุบัน	:	ประกอบธุรกิจ รับเหมาก่อสร้างถนนคอนกรีต ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสทิงพระ